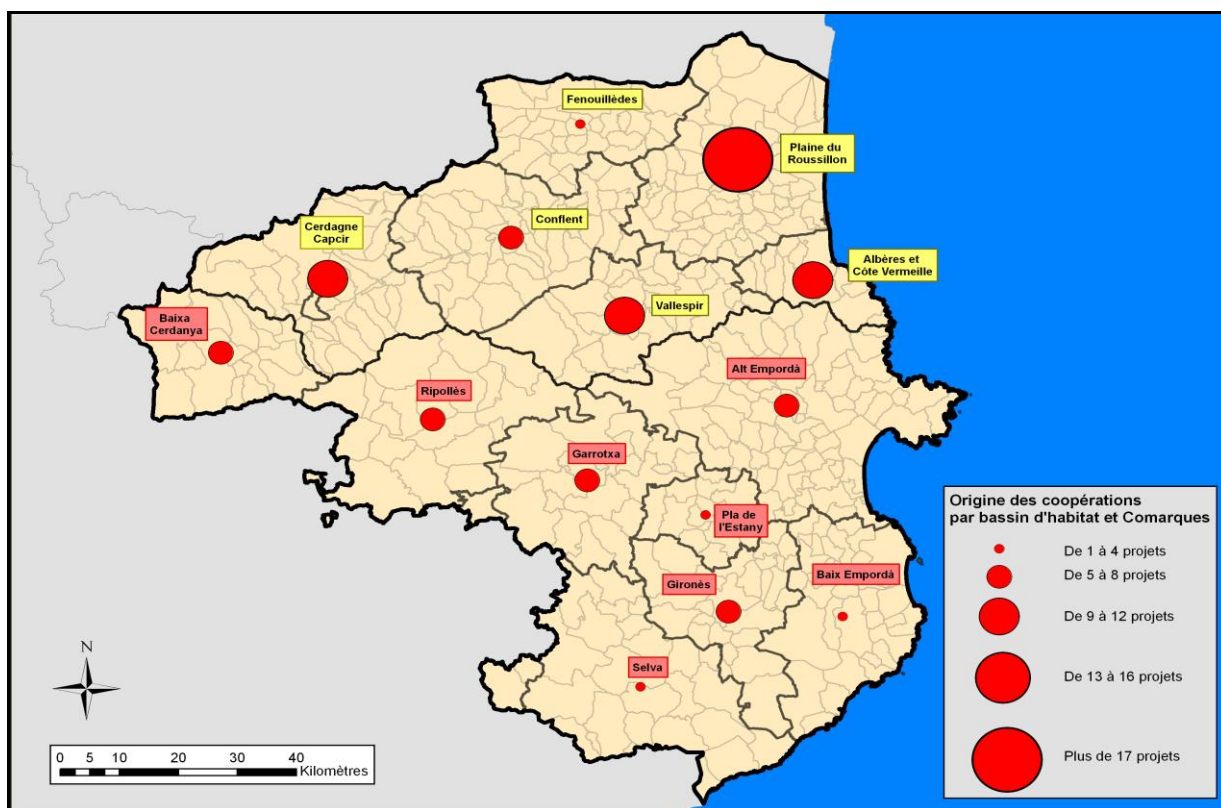


RECERC - Ouvrages de référence - 2012 - Collection Études transfrontalières n°4

Ignacio Valenzuela

Estudi diagnosis de la cooperació territorial transfronterera dins l'Espai català transfronterer 2000-2011



ICRECS, Institut català de recerca en ciències socials (EA 3681)
Universitat de Perpinyà Via Domícia

**Estudi diagnosis
de la cooperació territorial transfronterera
dins l'Espai català transfronterer
2000-2011**

Valenzuela, Ignacio

Étude diagnostic de la coopération territoriale transfrontalière dans l'Espace catalan transfrontalier, 2000-2011

Revue RECERC, Ouvrages de référence, Collection Études transfrontalières n°4

Texte en catalan. 115 pages

ISSN 1961-9340

I. Institut catalan de recherche en sciences sociales, Université de Perpignan Via Domitia

1. Interreg - Fonds commun - POCTEFA - coopération - Catalogne Nord - promoteur de projets - structuration du territoire - développement

Résumé : Cette recherche examine les éléments qui déterminent la situation de la coopération territoriale de proximité dans l'Espace Catalan Transfrontalier. Les principales lignes de travail sont les deux dernières éditions du programme Interreg A, plus les dispositifs d'aides à la réalisation de micro-projets de coopération transfrontaliers organisés par la Généralité de Catalogne et le Conseil Général des Pyrénées Orientales. De façon complémentaire sont présentés les résultats obtenus à partir d'un questionnaire destiné aux promoteurs de projets de ce territoire. Cet instrument permet une approche de ces promoteurs, de leurs motivations et des difficultés rencontrées tout au long de leurs actions.

RECERC

Revue électronique de l'Institut catalan de recherche en sciences sociales

Ouvrages de référence, Collection Études transfrontalières n°4

Première édition : août 2012

Université de Perpignan Via Domitia

ISSN n° 1961-9340

Note : la base de cet ouvrage est le mémoire présenté par M. Ignacio Valenzuela en septembre 2011, préparé sous la direction de M^{me} Martine Camiade dans le cadre de la mention de Master Études Européennes et Internationales, spécialité Relations Transfrontalières, à l'ICRESS, Institut catalan de recherche en sciences sociales (EA 3681), Université de Perpignan Via Domitia.

RECERC - Ouvrages de référence - 2012 - Collection Études transfrontalières n°4

Ignacio Valenzuela

Estudi diagnosis de la cooperació territorial transfronterera dins l'Espai català transfronterer 2000-2011

Pàgina Capítol

4	Breu sumari
5	Résumé en français - Resum en català
6	Introducció
8	Primera part : El marc teòric Estat de l'art Rellevància de la temàtica Metodologia
13	Segona part : Problemàtica i mètode Definició del problema Tria i justificació de les unitats territorials L'Espai Català Transfronterer Organització territorial Estructuració del territori Mètode
29	Tercera part : L'anàlisi INTERREG Fons Comú Dades obtingudes a partir de l'aplicació del qüestionari
86	Quarta part : Anàlisis DAFO (SWOT) Conclusió i aportacions Anàlisis DAFO Els àmbits de la cooperació Els actors de la cooperacions Organitzar els serveis tècnics territorials al servei de la població Aportacions
93	Bibliografia i índex d'il·lustracions
97	Annexos
114	Sumari

English

Diagnostic study of transborder territorial cooperation in Catalan transborder space, 2000-2011

Keywords : Interreg - Common funds - POCTEFA (Operational program of territorial cooperation Spain France) - Cooperation - Northern Catalonia - Project developer - Territory structuring - Development

Summary

This research examines the elements that determine the territorial cooperation situation in proximity of Catalan transborder space. The principle documents referenced are the last two editions of the Interreg A program along with the plans for the realization of transborder cooperation micro-projects organized by the Generalitat of Catalonia and the General Council of the Pyrenees-Orientales. The results of a questionnaire intended for project developers in this area are presented in a complementary fashion. This instrument gives developers the ability to address their motivations and difficulties encountered during their work.

Français

Étude diagnostic de la coopération territoriale transfrontalière dans l'Espace catalan transfrontalier, 2000-2011

Mots clés : Interreg - Fonds commun - POCTEFA - coopération - Catalogne Nord - promoteur de projets - structuration du territoire - développement

Résumé

Cette recherche examine les éléments qui déterminent la situation de la coopération territoriale de proximité dans l'Espace Catalan Transfrontalier. Les principales lignes de travail sont les deux dernières éditions du programme Interreg A, plus les dispositifs d'aides à la réalisation de micro-projets de coopération transfrontaliers organisés par la Généralité de Catalogne et le Conseil Général des Pyrénées Orientales. De façon complémentaire sont présentés les résultats obtenus à partir d'un questionnaire destiné aux promoteurs de projets de ce territoire. Cet instrument permet une approche de ces promoteurs, de leurs motivations et des difficultés rencontrées tout au long de leurs actions.

Català

Paraules clau : Interreg - Fons comú - POCTEFA - cooperació - Catalunya Nord - promotor de projectes - estructuració del territori - desenvolupament

Resum

Aquesta recerca examina els elements que determinen l'estat de la cooperació territorial de proximitat dins l'Espai Català Transfronterer. Les principals línies de treball són les dues últimes edicions del programa Interreg A, més els dispositius d'ajuts a la realització de micro-projectes de cooperació transfronterers organitzats per la Generalitat de Catalunya i el Consell General dels Pirineus Orientals. De manera complementària es presenten els resultats obtinguts de l'aplicació d'un qüestionari dissenyat i aplicat als promotors de projectes del territori. Amb aquesta eina es pretén una aproximació als promotors de projectes, les seves motivacions i les dificultats trobades al llarg de les seves actuacions.

Introducció

El treball que a continuació presentem, respon d'una part a la memòria del Màster II Professional Relacions Transfrontereres a la UPVD i d'una altra a la demanda feta des del Consell General del Pirineus Orientals, ens territorial que em va acollir durant els set mesos que va durar la meva practica professional. Vol ser una diagnosi sobre l'estat actual de la cooperació territorial de proximitat dins l'Espai Català Transfronterer (ECT). Un treball que tindrà com a principals referents, d'una part les dues últimes edicions del Programa Operacional de Cooperació Territorial **Interreg III i IV A**, i d'altra el **Fons Comú**¹ de recolzament a projectes de cooperació dins de l'Espai Català Transfronterer i els Ajuts de l'Eurodistricte, organitzat pel Consell General dels Pirineus Orientals i la Generalitat de Catalunya i altres accions de cooperació transfronterera presents dins del territori.

Aquesta demanda neix de la necessitat d'obtenir informació recent dels actors institucionals i associatius, en matèria de cooperació dins d'aquest espai. Un espai que vol reafirmar-se com una conca de vida comuna entre aquestes dues Catalunyaes a hores d'ara dividides per una ratlla, però amb un passat, una història i una cultura compartides. Tots aquests elements han de ser utilitzats per afavorir el desenvolupament del territori i millorar la qualitat de vida del seus habitants. Aquest treball, no vol ser en cap cas, una obra definitiva sobre la cooperació territorial transfronterera. Lluny d'això, aquest treball té per finalitat ser un començament, un primer esborrany del que hauria de ser una veritable recerca al voltant de la cooperació. De fet, el que pretenem és demostrar que efectivament

¹ - Fonds Commun de soutien aux Projets de Coopération sur l'Espace Catalan Transfrontalier.
http://www.cg66.fr/include/viewFile.php?idtf=8088&path=7b%2FWEB_CHEMIN_8088_1305553479.pdf

existeix una dinàmica transfronterera, que aquesta dinàmica troba diferents formes, que van des del simple intercanvi d'experiències fins a la construcció conjunta d'estructures i processos fronterers. Volem demostrar que la dinàmica transfronterera es fa visible a diferents nivells i distinta intensitat.

Per aquesta raó, hem volgut desenvolupar aquest treball a diferents nivells d'anàlisi, de profunditat i de complexitat.

Una primera part del treball, s'ocuparà de l'anàlisi de les dades dels projectes presentats en el marc dels programes europeus, particularment el programa *Interreg*, en les seves dues últimes versions. Un annex a aquesta part, serà l'anàlisi amb les dades obtingudes de la consolidació del conjunt d'informació dels 4 anys de fons comú entre la Generalitat de Catalunya i el Consell General dels Pirineus Orientals.

A continuació, dissenyarem una entrevista i crearem un qüestionari, que aplicarem a un conjunt d'actors rellevants de la cooperació transfronterera dins l'ECT. El propòsit d'aquest moment del treball serà d'esbrinar els aspectes que dificulten o faciliten les accions de cooperació entre els diferents actors, ja sigui a nivell institucional, associatiu, públic o privat.

El conjunt d'entrevistes servirà de base per a la tercera etapa de l'estudi on analitzarem el conjunt de dades obtingudes a través de l'aplicació d'un qüestionari a una mostra variada d'actors de la cooperació territorial de proximitat.

Primera part

El marc teòric

1.1.- Estat de l'art

1.2.- Rellevància de la temàtica

1.3.- Metodologia

1.1.- Estat de l'art

El tema de la frontera, es tractat dins la bibliografia per nombrosos autors, aquestes aproximacions, moltes vegades, són més teòriques que empíriques i aborden l' objecte des de múltiples perspectives.

Entre aquestes perspectives podem trobar, les de caire més tècnic, basades en estudis de terreny i l'anàlisi de dades estadístiques vinculades a les activitats socials i econòmiques. Un exemple d'aquestes publicacions són *les Cahiers de la MOT*² o les publicacions de la DATAR³ l'última marcada especialment per la seva visió prospectiva del territori. Dins d'aquest àmbit podem incloure també, el Llibre Blanc de l'Eurodistricte de l'Espai Català Transfronterer,⁴ les publicacions fetes per l'*Agence d'urbanisme catalane* com ara el *Recull d'actuacions urbanístiques interessants a l'Eurodistricte de l'Espai Català Transfronterer*⁵ o *l'Anàlisi de l'activitat econòmica a l'Eurodistricte de l'Espai Català Transfronterer*⁶. La major part d'aquest treballs, la podem trobar directament en les institucions concernides, a través de llurs planes web.

Altra gran part de la bibliografia revisada, es troba en forma de revistes, publicacions puntals, col·loquis, congressos o jornades. Es el cas de *El espacio catalán transfronterizo: creación de proyecto y reestructuración territorial*⁷. En aquest treball es presenta el procés d'elaboració, la metodologia i les conclusions del Llibre Blanc de l'ECT. *Les relacions transpirinenques a la Catalunya moderna: els tractats de "lligues i patzeries"*⁸ Aquest és un treball publicat en la revista d'història moderna *Pedralbes*, del Departament d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona, que es troba publicat tant a nivell digital, a través la seva plana web, com en paper. Aquest escrit, és un monogràfic sobre les relacions de veïnatge entre pobles pirinencs, que es complementa amb els treballs fets entre altres per M. Camiade, com ara *Els tractats de bon veïnatge i dret entre les valls d'Andorra i les*

² - Mission Opérationnelle Transfrontalière, www.espaces-transfrontaliers.eu (MOT)

³ - Délégation interministérielle à l'aménagement du territoire et à l'attractivité régionale (DATAR). La DATAR és una estructura interministerial, encarregada de preparar, d'impulsar i coordinar les polítiques d'ordenació territorial a l'Estat francès.

⁴ - Octubre 2008 treball coordinat per la MOT i realitzat de manera conjunta amb la Universitat de Girona

⁵ - Agence d'urbanisme Catalane, décembre 2010

⁶ - Agence d'urbanisme Catalane, Gener 2011

⁷ - Coloquio y jornadas de campo de geografía urbana, Organitza: Asociación de Geógrafos Españoles(AGE) i Departamentos de Geografía de las Universidades de Oviedo, Cantabria y País Vasco. Juliol 2010

⁸ - Poujade Patrici, *Pedralbes: Revista d'història moderna*. Any: 1998, nº 18 (1)

*comunitats pastorals*⁹ on ens presenta, com aquesta mena de federació pirinenca establia acords de pau, pasturatge, entre valls d'alta muntanya, i com aquests acords es varen mantenir i renovar sistemàticament durant segles.

Altra publicació coherent amb aquest mateix àmbit de treball, és *"Paper de la frontera a les valls altes de la capçalera del riu Ter"*¹⁰. L'autor d'aquest text vol mostrar com les relacions han existit durant segles entre els pobles de la capçalera del riu Ter malgrat la frontera. Uns dels aspectes que destaca l'autor és, *"que ports i collades no van apartar mai les poblacions dels dos vessants, ans al contrari, van facilitar les relacions i permeteren l'establiment i la formació d'una mateixa comunitat dels temps més remots de l'alta edat mitjana i la seva posterior conservació"* (Casassas i Simó 1985). A més a més afegeix, que aquestes relacions no es limiten a les tasques de pastura, sinó que son expansibles a altres aspectes, com ara lingüístics, polítics, culturals familiars etc.

Un altre anàlisi al que volem fer referència, malgrat ser un aspecte que no tractarem, és un treball realitzat per C. Maury¹¹ *Construire le "pays catalan": "les dynamiques d'un échange politique territorialisé"*. Tot i ser una visió força crítica sobre la relació existent entre els partits nord catalanistes i el mateix concepte de catalanitat, sembla interessant si més no, fer una repassada d'alguns aspectes d'aquest anàlisi, ja que aporten una informació complementària, i per tant valuosa per al nostre treball.

El discurs de Maury, es centra bàsicament en la construcció conceptual de la (nord) catalanitat per una part dels actors locals, i la utilització d'aquesta com eina, que permet als mateixos, crear una definició ad hoc. L'aproximació que fa, que pot ser compartida o no, és una mirada sociopolítica sobre les relacions al voltant de la catalanitat i el seu ús polític.

Aquest treball ens ofereix també, una tipologia dels actors del nord-catalanisme i el seu rol en la construcció del paradigma de la nord-catalanitat.

Dins d'aquest mateix tipus de bibliografia trobem treballs força interessants i que aborden la temàtica de la cooperació des de diferents punts de vista. Un d'aquests treballs és el de Jean-Baptiste Harguindeguy, *La cooperació transfronterera franco-espanyola devant les seves contradiccions*¹². L'autor ens ofereix una visió geopolítica de la cooperació als territoris fronterers entre l'Estat i l'Estat espanyol, dins el seu text podem trobar no solament una definició d'allò que per a ell és la cooperació territorial, sinó que a més a més, gairebé dona una cronologia de les diferents etapes d'aquesta cooperació. Resulta particularment

⁹ - Camiade, Martine, *Estudis d'història agrària* n°14 (2000-2001), p123-129

¹⁰ - Casassas i Simó Lluís, *Treballs de la Societat catalana de Geografia*, n°2 pp9-15 (1985)

¹¹ - Maury Caroline, *Construire le "Pays Catalan" Les dynamiques d'un échange Politique Territorialisé*, Treball presentat dins del marc del congrés de la Associació Francesa de Ciències Polítiques 2007

¹² - Harguindeguy Jean-Baptiste, en *Etudes internationales*, vol. 35 n2, 2004 p3007-322 (nota)

interessant, l'anàlisi que fa de les diferents estructures existents i desaparegudes creades per afavorir les relacions i intercanvis entre els ens locals d'ambdós Estats i les dificultats que aquestes han patit durant el seu recorregut.

Continuant amb la revisió del treballs fets al voltant de la cooperació territorial, trobem un document de treball fet per Francesc Morata¹³. En aquest document l'autor fa una breu descripció de les principals estructures de cooperació existents des de els anys vuitanta a les quals Catalunya va formar part. Literalment senyala : *“(les iniciatives) tendents a fomentar fórmules innovadores de cooperació transregional - és a dir, desproveïdes de continuïtat territorial – i transfronterera amb altres comunitats regionals i locals. Els Quatre Motors per a Europa i Eurociutats corresponen al primer model, mentre que l'antiga Euroregió Mediterrània formada per Catalunya, Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus, i la Comunitat de Treball dels Pirineus encarnen el segon. La xarxa C-6 i les dues experiències més actuals, l'Arc Llatí i l'Euroregió Pirineus-Mediterrània, combinen elements d'ambdós models.”*

L'anàlisi proposat és breu, sintètic i ofereix una visió panoràmica de totes les iniciatives abans esmentades, en alguns casos poc conegudes, però que avui en dia constitueixen els antecedents de la cooperació territorial nivell regional.

1.2.- Rellevància de la temàtica

La dinàmica del territori en matèria de cooperació territorial, ha permès l'emergència d'un número importat d'accions i de lligams entre diferents institucions o estructures del nord i del sud de la frontera.

Aquesta emergència però, no ha estat seguida, d'una sistematització global de la informació a nivell del conjunt del territori català transfronterer, tampoc dels actors de la cooperació, ni dels projectes i les seves temàtiques. D'aquesta manera el gran públic i els mateixos actors de la cooperació disposen, solament, d'una informació parcial de les accions portades. Per aquesta raó, podem afirmar que no existeix cap recull o document que ens doni una visió del conjunt de la cooperació a nivell del territori de l'Espai Català Transfronterer.

És en aquesta perspectiva que aquest treball s'inscriu, és a dir, empès per la necessitat de fer visible aquesta veritable xarxa de cooperació. Xarxa que es construeix connectant els punts d'origen i final de les accions de banda i banda de la frontera.

¹³ - Morata Francesc, Catedràtic de Ciència Política, Director de l'institut d'estudis Europeus Working Papers On Line (WPOL) N° 17/2007 UAB, Barcelona

1.3.- Metodologia

Realitzar un anàlisi de la cooperació dins l'ECT, requereix una construcció metodològica que integri d'una part, la definició d'una zona geogràfica específica on es desenvoluparà l'anàlisi. D'una altra banda la necessitat de definir una població estadística, és a dir, el conjunt d'elements on es faran les observacions.

Utilitzarem una metodologia adaptada als requeriments del nostre objecte d'estudi, integrant d'una banda elements que corresponen a un mètode qualitatiu, com ara la realització d'una sèrie d'entrevistes semi-estructurades(o semi-dirigides). Un cop analitzades, aquestes entrevistes serviran a alimentar la reflexió. Aquesta primera etapa és alhora la base per a la creació d'una eina de recollida de dades que possibilitaran – mitjançant un mètode quantitatiu– l'anàlisi dels resultats obtinguts de l'aplicació d'aquest qüestionari *ad hoc*, i d'altra banda les estadístiques que obtindrem de l'anàlisi dels projectes beneficiaris de subvencions en alguns dels programes de cooperació territorial transfronterera aplicables al territori, com ara el Programa Operacional Espanya-França-Andorra (anterior Interreg IIIA actual POCTEFA) i com a nivell dels Fons Comú i Ajuts de l'Espai Català Transfronterer organitzats per el Consell General dels Pirineus Orientals i la Generalitat de Catalunya, respectivament.

Segona part

Problemàtica i mètode

2.1.- Definició del problema

2.2.- Tria i justificació de les unitats territorials

2.3.- L'Espai Català Transfronterer

2.4.- Organització territorial

2.5.- Estructuració del territori

2.6.- Mètode

2.1.- Definició del problema

La història de la cooperació territorial intrapirinenca i transpirinenca, té ja molts anys. Abans dels Estats, abans de les comunitats econòmiques, abans de les grans guerres, la població pròpia dels Pirineus, i de banda i banda dels pirineus ja utilitzaven mitjans institucionals per establir acords de pau i bon veïnatge.

Els antics tractats de "*lligas i passeries*" van ser, sinó els primers, uns dels primers models de cooperació territorial. Aquests tractats es van desenvolupar durant l'Edat Mitjana i seran presents sobre el territori de manera important, com veurem més endavant, fins a gairebé la Revolució Francesa.¹⁴ Aquest exemple de cooperació entre comunitats, específicament entre valls pirinenques ens mostra inequívocament, com les relacions entre el sud i el nord del Pirineus han estat presents al llarg de la història.

Si les relacions nord-sud han existit durant segles, és veritat també que aquestes han tingut daltabaixos; guerres i dictadures han marcat particularment aquesta mena d'intercanvis. Avui dia podem veure com dins del territori, d'aquest espai que anomenem "Català Transfronterer", l'augment i la institucionalització de la cooperació territorial, han vist una gran expansió durant els últims anys. Això és veritat particularment des dels anys 80 amb la signatura de la Convenció de Madrid i en el cas franco-espanyol la signatura del tractat de Baiona l'any 1995. Totes dues instàncies són claus en el procés de descentralització que permetrà d'aleshores ençà als ens locals de banda i banda de la frontera comprometre's en nombroses accions lligades a la cooperació territorial.

La Constitució espanyola de 1978 permetrà transferir una sèrie de competència des de l'Estat vers les comunitats autònomes, aquest és el cas de Catalunya. Malgrat això però, la mateixa constitució que amplia les competències autonòmiques, no permet a les comunitats mantenir relacions exteriors, ja que aquestes són monopoli de l'Estat.¹⁵

Aquesta situació canviarà més endavant sota la pressió de les mateixes comunitats autònomes i les sentències del Tribunal Constitucional¹⁶. Finalment en 1996 la Llei d'organització i funcionament de l'administració general de l'Estat, reconeix que les relacions internacionals són un domini amb múltiples aspectes, i que allò no exclou pas les comunitats autònomes sempre que aquestes no s'oposin als interessos de l'Estat (J.B Harguindéguy, p313).

¹⁴ - Pedralbes: *Revista d'història moderna*, 1998, nº 18 (1) Poujade Patrici,

¹⁵ - <http://www.congreso.es/consti/constitucion/indice/sinopsis/sinopsis.jsp?art=149&tipo=2> Conges del Dipitats, Estat Espanyol

¹⁶ - <http://www.iurismuga.org/html2pdf/pdf/20062011164917.pdf> Visitada el 20 juny 2011, Observatorio Transfronterizo Ilmo. Colegio de Abogados de Gipuzkoa

De la banda de l'Estat francès, abans dels anys 80 la situació tampoc era millor. No va ser fins l'any 1982 amb la llei de descentralització que es va permetre als ens locals (entitats territorials, col·lectivitats locals) mantenir relacions amb els seus homòlegs estrangers, sota condició d'un acord establert anteriorment, per part dels Estats concernits. No és, fins el 1992 amb la llei del 6 de febrer,¹⁷ (art. 131), que es reconeix el dret de les entitats territorials i les seves agrupacions a establir acords amb entitats estrangeres dins el límit de les seves competències i els acords (compromisos) internacionals de l'Estat.

La convenció de Baiona de 1995, és en aquest sentit una ratificació del procés iniciat amb la Convenció de Madrid del Consell de l'Europa en 1980, i seguit per ambdós Estats, de manera gairebé paral·lela.

Si durant els anys 80, sembla que els Estats no veuen amb bons ulls allò de la cooperació territorial, i que les diferents administracions triguen en posar a disposició de les diferents entitats locals, les eines jurídiques o administratives per facilitar els intercanvis, durant els anys noranta, tot sembla anar més ràpid.

Des de la primera edició de *Interreg* com a Programa d'Iniciativa Comunitària, fins a l'actual Interreg IV A, Programa Operatiu França Espanya Andorra (POCTEFA), hem vist sorgir Consorcis Transfronterers, Agrupacions Europees de Cooperació Territorial (AECT), Agrupacions Europees d'Interès Econòmic (AEIE) Sindicats Mixtes i tota mena d'estructures jurídiques que possibiliten la cooperació territorial transfronterera.

Així doncs, moltes coses han passat durant tot aquest temps, particularment durant els últims 10 anys, àdhuc, la informació disponible, o més aviat la sistematització de la informació disponible no va al mateix ritme que les accions dels diferents actors en matèria de cooperació. Es a dir, hi ha una sèrie de preguntes que es posen i que fins ara no troben resposta; com ara : **Quin és l'estat de la cooperació a l'Espai Català Transfronterer?, Quins són els actors d'aquesta cooperació?, Quin són els àmbits on es desenvolupa? Són aquestes les preguntes a les quals amb aquest treball intentarem donar resposta.**

2.2.- Tria i justificació de les unitats territorials

La representació gràfica dels resultats requereix una disponibilitat cartogràfica que no sempre és possible aconseguir. Aquesta impossibilitat depèn bàsicament de la manca de recursos cartogràfics que representen l'Espai Català Transfronterer com a conjunt estructurat. Sovint ens trobem amb mapes que representen el territori fins als límits

¹⁷ - Loi n°92-125 du 6 février 1992 *relative à l'administration territoriale de la République* (Llei relativa a l'administració territorial de la República)

dels Estats, aquesta situació suposa una gran dificultat a l'hora de pensar el territori en transfronterer.

D'una altra banda, en el cas nord-català, el departament dels Pirineus Orientals és representat de diferents maneres amb diferents unitats de divisió d'acord amb la utilitat que se'ls vol donar (cantonals, geogràfics, històrics, comunitats de comunes, SCOTS, etc.). És possible pensar l'Espai Català Transfronterer com un sol territori, una sola unitat, amb característiques i problemàtiques comunes? Quina és la unitat territorial pertinent per a organitzar el territori com un conjunt complex amb elements comuns i sobre tot amb necessitats compartides?

Al sud del Pirineu, trobem unitats territorials més o menys homogènies, amb una coherència històrica i administrativa. Hi ha uns pols urbans relativament ben repartits, que possibiliten el desenvolupament d'unes conques de vida de dimensions comparables i que a l'excepció de la capital Girona permeten una bona distribució dels habitants del territori.

Tot l'anterior no vol pas dir, que l'ordenació del territori sud-català es trobi en un estat de gràcia on ja ha estat tot fet. El que volem dir és que la divisió geogràfico-administrativa, té una coherència, que permet a nivell del territori, de la seva mida, de la seva població i de la seva estructura, una anàlisi, una comparació adequades per al propòsit d'aquest treball.

De la banda nord del Pirineu, la situació és una mica diferent, el territori es troba dividit de diferents maneres segons el propòsit que es vulgui assolir. Aquesta situació suposa una certa dificultat, particularment quan es tracta d'establir una divisió territorial en unitats coherents, comparables i analitzables. Llavors la pregunta que ens hem de fer és : Quina és la unitat territorial nord-catalana pertinent per a establir nexes i comparacions amb les comarques gironines? Així doncs, la resposta no és gaire fàcil.

2.2.1.- L'arrondissement

L'arrondissement és una circumscripció administrativa de l'Estat, és la zona geogràfica que correspon a cadascuna de les Sotsprefectures.¹⁸

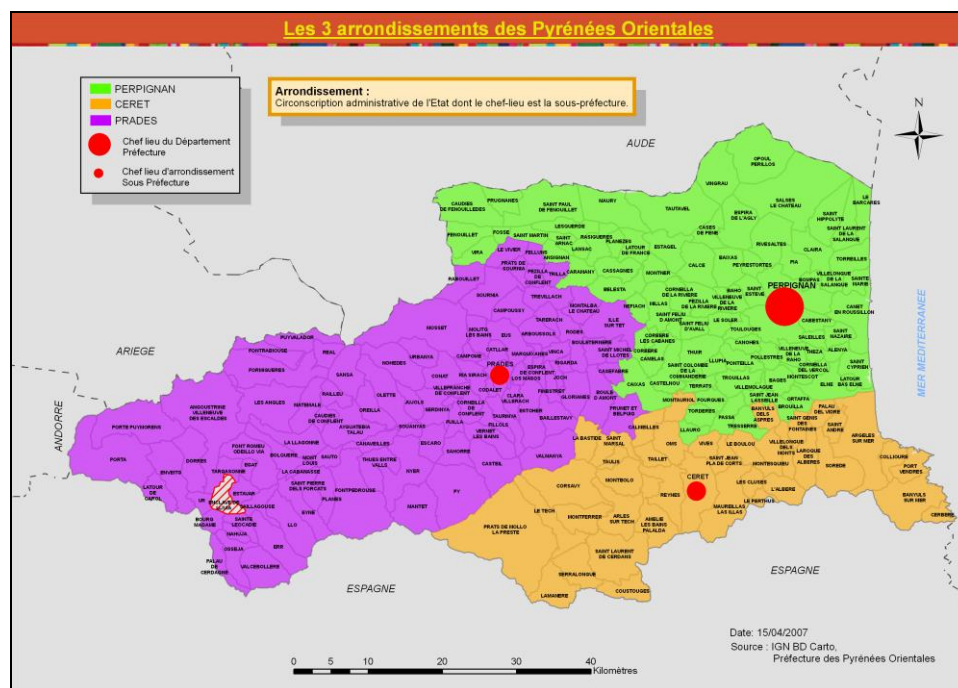
Com es pot veure el departament del Pirineus Orientals compta amb tres *arrondissements*. El primer d'ells és Perpinyà, on es troba la Prefectura Departamental i els altres dos són les sotsprefectures de Prada de Conflent i Ceret.

Com es pot apreciar en el mapa i en la definició abans esmentada, es tracta d'una subdivisió territorial amb una finalitat administrativa. Aquesta subdivisió no reflecteix

¹⁸ - Per a més detalls, veure. <http://www.insee.fr/fr/methodes/default.asp?page=definitions/arrondissement.htm>, Consultada l'11 de juliol 2011.

necessàriament la realitat socio-demogràfica del territori.

Hem de tenir en compte que estem cercant una subdivisió territorial que sigui el reflex de la realitat del territori en tant que espai de vida amb una dinàmica interna al voltant de les principals activitats dels habitants i dels intercanvis possibles dins l'ECT.



Mapa 1: Els tres arondissements. Font CG66

2.2.2.- Els cantons

Una segona alternativa seria utilitzar la divisió cantonal del departament. Un cantó és una subdivisió administrativa de l' *arrondissement*, i correspon a una circumscripció electoral dins el marc de la qual és elegit un Conseller General.¹⁹ Un cop més el cantó és gairebé exclusivament un districte electoral, i quedar-nos amb una subdivisió d'aquesta mena posaria unes quantes dificultats, ja que el cantó no representa cap dinàmica de vida articulada amb l'entorn dels principals elements dinamitzadors dels territoris (treball, educació, comerç, etc.).

¹⁹ - <http://www.insee.fr/fr/methodes/default.asp?page=definitions/canton.htm>. Consultada l'11 de juliol 2011.



Una altra alternativa són els Establiments Públics de Cooperació Intercomunal (EPCI.) Els EPCI són agrupaments de municipis al voltant d'un espai de solidaritat amb la



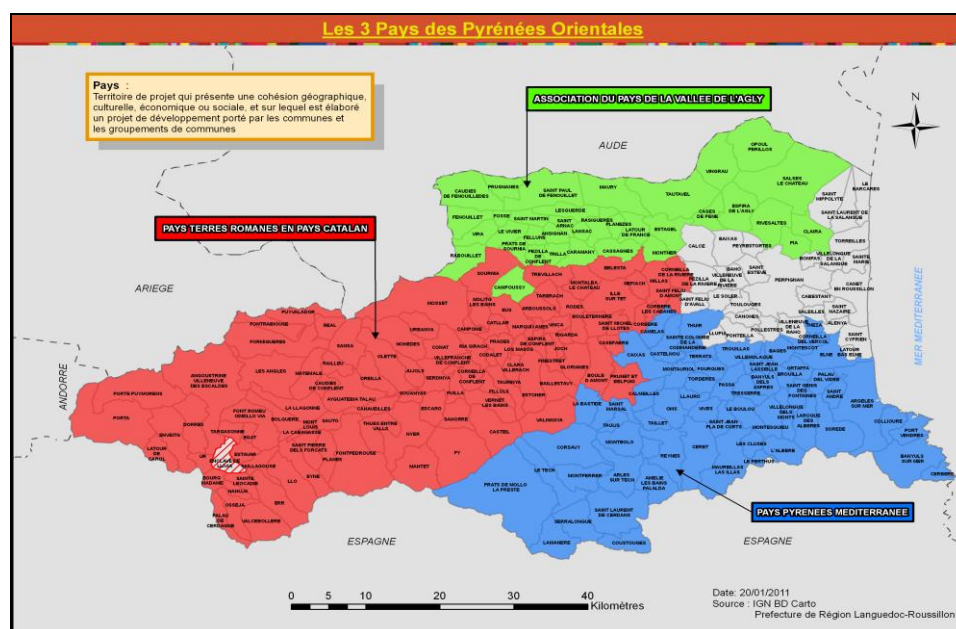
finalitat de portar a terme projectes de desenvolupament i d'ordenació territorial, o simplement la posada en comú de recursos i competències amb la finalitat d'assegurar la prestació d'un servei (per exemple; recollida d'escombraries, transport escolar, etc.).

El problema d'aquesta subdivisió territorial per a la nostra anàlisi, d'una part és que la pertinència a un EPCI o a una altra és fa de manera voluntària, però d'altra part també pot ser forçada o imposada si l'Estat segons l'interès general així ho considera.

Aleshores, no existeix cap homogeneïtat pel que fa a les agrupacions de l'EPCI, ni pel que fa a les que s'han organitzat al voltant de veritables projectes de territori, o si més no, una certa lògica de posada en comú (mutualització) de serveis i competències i de treball en equip. N'hi ha d'altres que es reuneixen en funció d'uns interessos que a vegades es troben més a prop de les aspiracions polítiques que de les necessitats del territori.

Finalment troben també la problemàtica lligada al fet, que la subdivisió territorial representada pels EPCI tampoc és definitiva. Actualment es troba en període de consultacions degut a una proposició de la Prefectura de reorganització dels EPCI dins del departament.

2.2.4.- Els Països



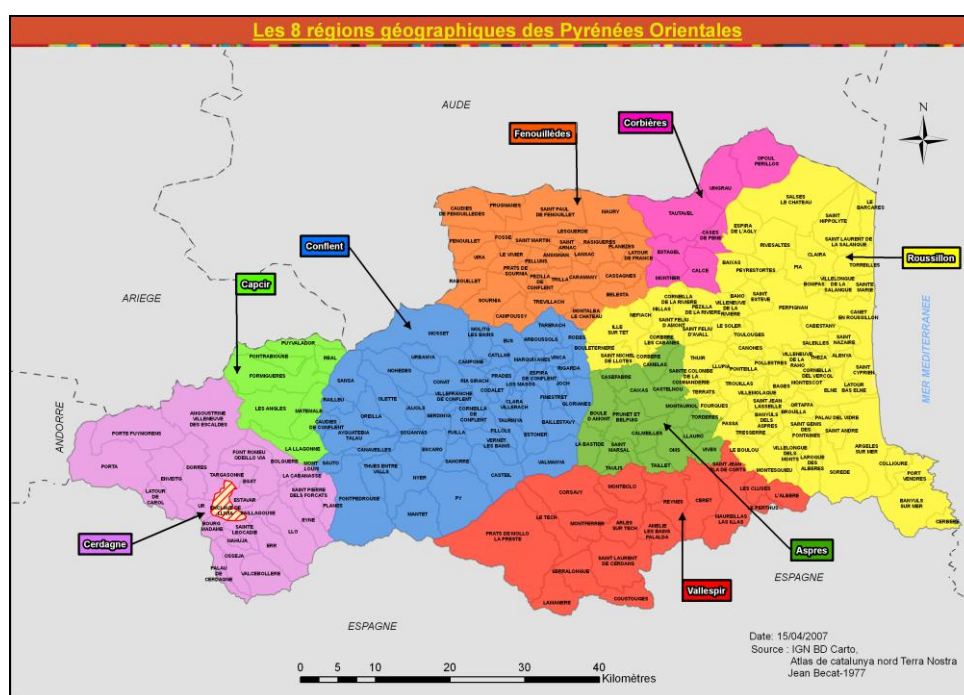
Mapa 4: Els 3 països. Font CG66

Una quarta alternativa de subdivisió territorial són els "Països". Els Països són territoris de projectes. Els actors locals (càrrecs electes, actors socio-econòmics,

associacions, etc.) troben i defineixen un projecte de desenvolupament per al territori. El País no és una comarca, tampoc és un ens local, no és un nivell en l'administració estatal, regional ni departamental. El País és una voluntat d'estructuració territorial, i com a tal es fa de manera desigual, és un procés contractual però voluntari, d'aquesta manera, dins del departament, hi ha tres Països amb tres projectes i tres estats d'avançaments diferents²⁰.

Podem dir que el conjunt d'aquestes iniciatives formen part del procés d'estructuració d'aquest territori transfronterer. Si bé aquesta divisió recull un element important a l'hora de definir el territori, aquesta divisió no és pas adequada i no respon a les necessitats metodològiques d'aquest treball, en la mesura que no és un procés acabat ni consolidat, raó per la qual és susceptible de patir modificacions.

2.2.5.- Les regions geogràfiques



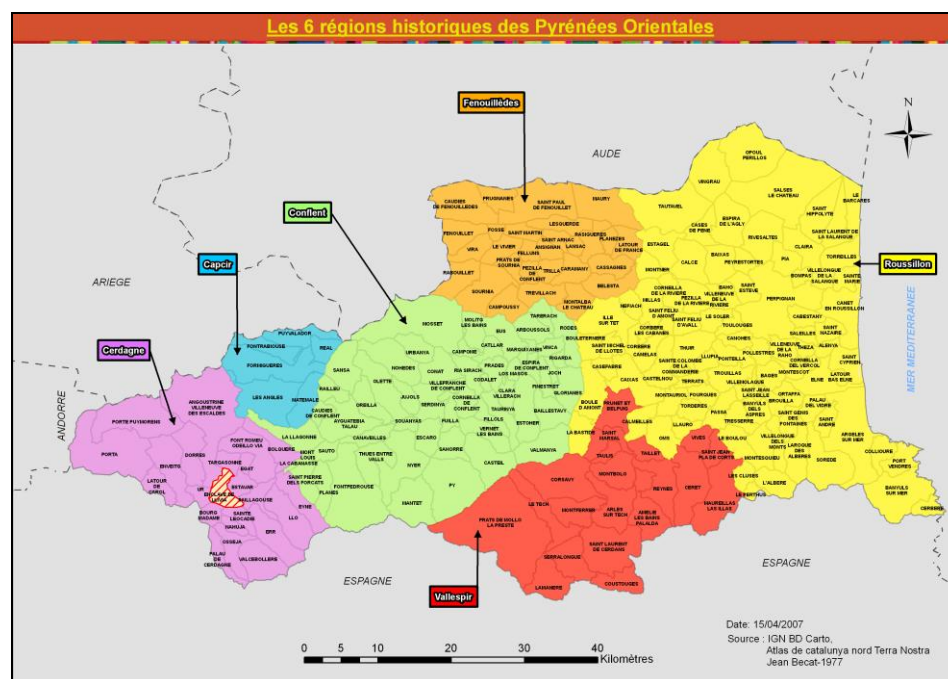
Mapa 5: Les 8 regions geogràfiques Font CG66

Les regions geogràfiques són les diferents parts del territori marcades pels diferents elements naturals, tals com l'orografia, el relleu, etc. Existeix una certa correspondència

²⁰ - La Llei d'orientació per l'ordenació i el desenvolupament del territori del 4 de febrer de 1995 (*loi d'orientation pour l'aménagement et le développement du territoire du 4 février 1995, LOADT en francès*), es coneguda també com *loi Pasqua* (*Llei Pasqua*). Aquesta llei francesa introdueix la noció de *Pays* dins del marc del desenvolupament del territori. La llei va ser modificada dins la llei d'orientació per l'ordenació i el desenvolupament durable del territori (en francès *LOADDT*) o Llei Voynet de 1999. No obstant l'article 51 de la llei n° 2010-1563 del 16 de desembre de 2010 de reforma dels ens territorials, ha suprimit la possibilitat de crear de nous Països i preveu que « les contrats conclus par les pays antérieurement à cette abrogation sont exécutés dans les conditions antérieures jusqu'à leur échéance ». (Els contractes subscrits pels *pays* abans aquesta derogació s'han de portar a terme en les condicions als vigents fins al seu venciment)

entre les regions geogràfiques i les antigues comarques històriques, totes dues, actualment són un referent cultural, a on no troben però, una correspondència administrativa, ni estadística, ni tampoc necessàriament territorial, pel que fa a les activitats quotidianes (com el treball o els desplaçaments diaris). Per aquesta raó, utilitzar les regions geogràfiques com a unitat d'anàlisi territorial, sense tenir un suport estadístic que recolzi l'anàlisi comparatiu no ens sembla adequat.

2.2.6.- Les regions històriques



Mapa 6: Les regions històriques, Font CG66

Les regions històriques corresponen a les tradicionals comarques catalanes. Aquesta divisió territorial té en compte les característiques geogràfiques i les dinàmiques social de l'època. No obstant com a conseqüència de l'esmentat tractat, noves dinàmiques econòmiques i social s'han desenvolupat al territori, deixant aquesta subdivisió obsoleta, però sempre com un gran referent cultural i social que fins al dia d'avui persisteix.

2.2.7.- La conca d'hàbitat

La noció de "conca d'hàbitat" fa referència a l'espai on les llars realitzen una part important dels seus hàbits en matèria de habitatge, treball i consum²¹. Aquest concepte, té en

²¹ - http://www.pyrenees-orientales.pref.gouv.fr/documents/Enquete_INSEE_Economie_Dept66_n_11_avril08.pdf

compte la mobilitat interna i quotidiana dels habitants dins de la unitat territorial. La millora dels eixos de comunicació terrestres han permès escurçar les distàncies i connectar pobles que en principi, no tenen cap lligam, o pertanyen a una altra “comarca.”

D'aquesta manera el paisatge territorial ha anat variant, i avui dia, un poble que es troba a la vora de la seva comarca, pot estar millor comunicat amb la comarca veïna, a través de la millora, per exemple, d'una ruta departamental. Una altra raó possible pot ser el desenvolupament d'una vila i que la seva activitat, particularment l'econòmica sigui un pol d'atracció per als pobles veïns.



Mapa 7: Les sis conques d'habitats: font CG 66

Les conques d'habitats, estan dotades a priori, d'una coherència territorial, donada per la presència d'un conjunt d'elements que permeten als habitants de la unitat territorial satisfer un cúmul de necessitats determinades. Constitueixen també una unitat estadística, de la qual es pot obtenir informació fiable.

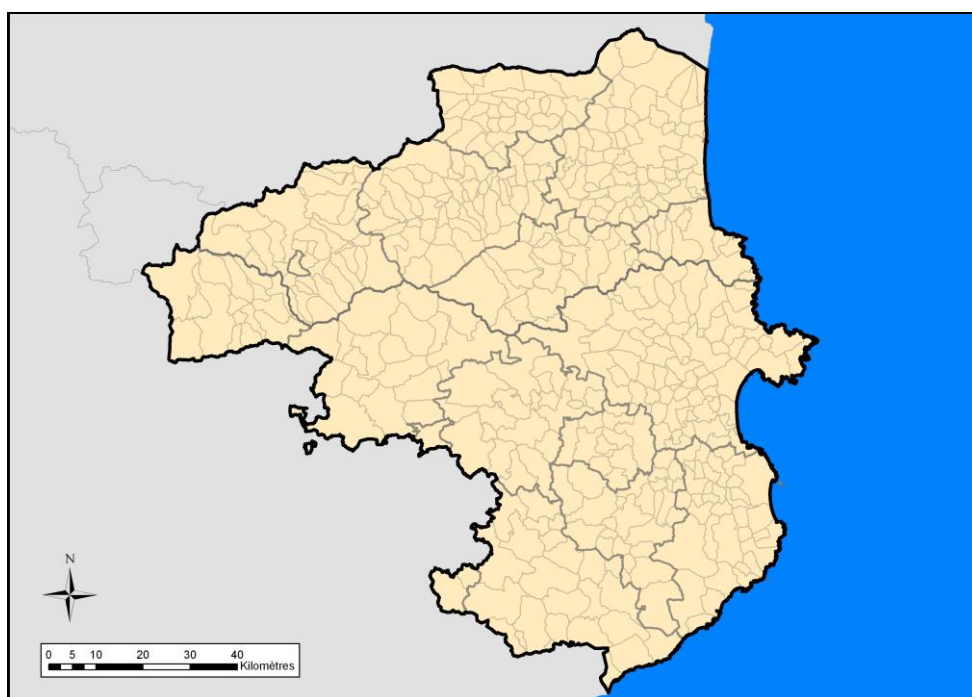
Constrets a triar una subdivisió geogràfica que doni compte de la realitat territorial, particularment pel que fa a la cooperació territorial, i sense voler crear encara un altre mapa territorial amb divisions i subdivisions, pensem que el més adequat, és utilitzar un recurs ja existent. Per aquesta raó, i conscients dels avantatges i els inconvenients o limitacions que això pot implicar ens sembla oportú la utilització d'un recurs validat científicament a través,

de la seva utilització per part de nombroses institucions públiques com ara l'INSEE²² o la DDTM,²³ que a més a més, donà resposta a les nostres necessitats. Això vol dir, unes unitats territorials de mida mitjana comparable amb les unitats homòlogues a les conques de l'ECT, que respecti en primer lloc les dinàmiques pròpies de cada territori i, tant com sigui possible, les demarcacions de les antigues comarques.

Malgrat tot allò abans senyalat, la plana del Rosselló requereix, tenint en compte les seves característiques particulars, un tractament específic. Això vol dir, que per evitar tot risc d'interpretació inadequada de les dades, caldrà diferenciar la ciutat de Perpinyà de la resta de municipis de la conca Plana del Rosselló.²⁴ Tanmateix, i assumint aquest fet, ens sembla que aquesta elecció és coherent amb els objectius d'aquest estudi.

2.3.- L'Espai Català Transfronterer

Mapa de l'Espai Català Transfronterer amb divisió per Unitat Territorial



Mapa 8: Elaboració pròpia dades CG66

Una vegada definides aquestes unitats territorials, hem d'identificar les accions en matèria de cooperació territorial i d'aquesta manera poder establir i mesurar l'activitat de cada conca.

²² - Institut Nacional d'Estadístiques i Estudis Econòmics (França) <http://www.insee.fr/fr/default.asp>

²³ - Direcció Departamental dels Territoris i la Mar (Direction départementale des territoires et de la mer)

²⁴ - La ciutat de Perpinyà, posseeix gairebé un quart de la població total del departament, per aquesta raó incloure'l dins la mateixa unitat d'anàlisi que les altres podria portar a una errada en la interpretació de les dades.

Tenint en consideració allò abans esmentat, és pertinent l'elaboració d'un mapa que representi el territori amb les subdivisions adequades a l'objecte d'estudi. Per aquesta raó, conservarem el mapa comarcal de la demarcació de Girona, ja que existeix una coherència entre la divisió administrativa i la divisió històrica, fins i tot a nivells de les diferents conques de vida. En el cas del departament dels Pirineus Orientals, començarem amb la divisió municipal, i a partir d'aquest punt agrupar el territori en unitats d'anàlisi. Tot i tenint com a referència la cartografia disponible i els treballs ja fets en aquest àmbit.

2.4.- Organització territorial

Al llarg de les entrevistes fetes, als diferents actors de la cooperació, se'ls va demanar sobre els aspectes i les diferents accions que es creen al voltant de la frontera nord/sud. Una de les preguntes va ser quina distància hi ha entre Perpinyà i Girona ? Les respostes a aquesta pregunta van ser força interessants, i molt variades. Hi ha els que responien en termes quantitius, per exemple, deien : *al voltant de 100 km*, altres deien *una hora en cotxe*, utilitzant la variable temps com a indicador, n'hi ha d'altres però, que responien dient, *estem molt lluny, o molt a prop*. Aquesta mena de resposta, ja no fa referència als aspectes físics o temporals, com poden ser la distància en kilòmetres o el temps que triguen en anar de Girona a Perpinyà, sinó que es refereixen als aspectes culturals. L'interès d'aquesta pregunta, és que quan es formulava, en cap cas es precisava la *dimensió de la distància* per a la qual es demanava. Era el propi entrevistat que valorava, segons la seva pròpia experiència la *distància* existent entre les dues capitals. Tot i les limitacions d'aquest exercici, resulta força interessants comprendre que la dinàmica dels intercanvis, està condicionada per la pròpia experiència de cadascú, de les seves pròpies experiències.

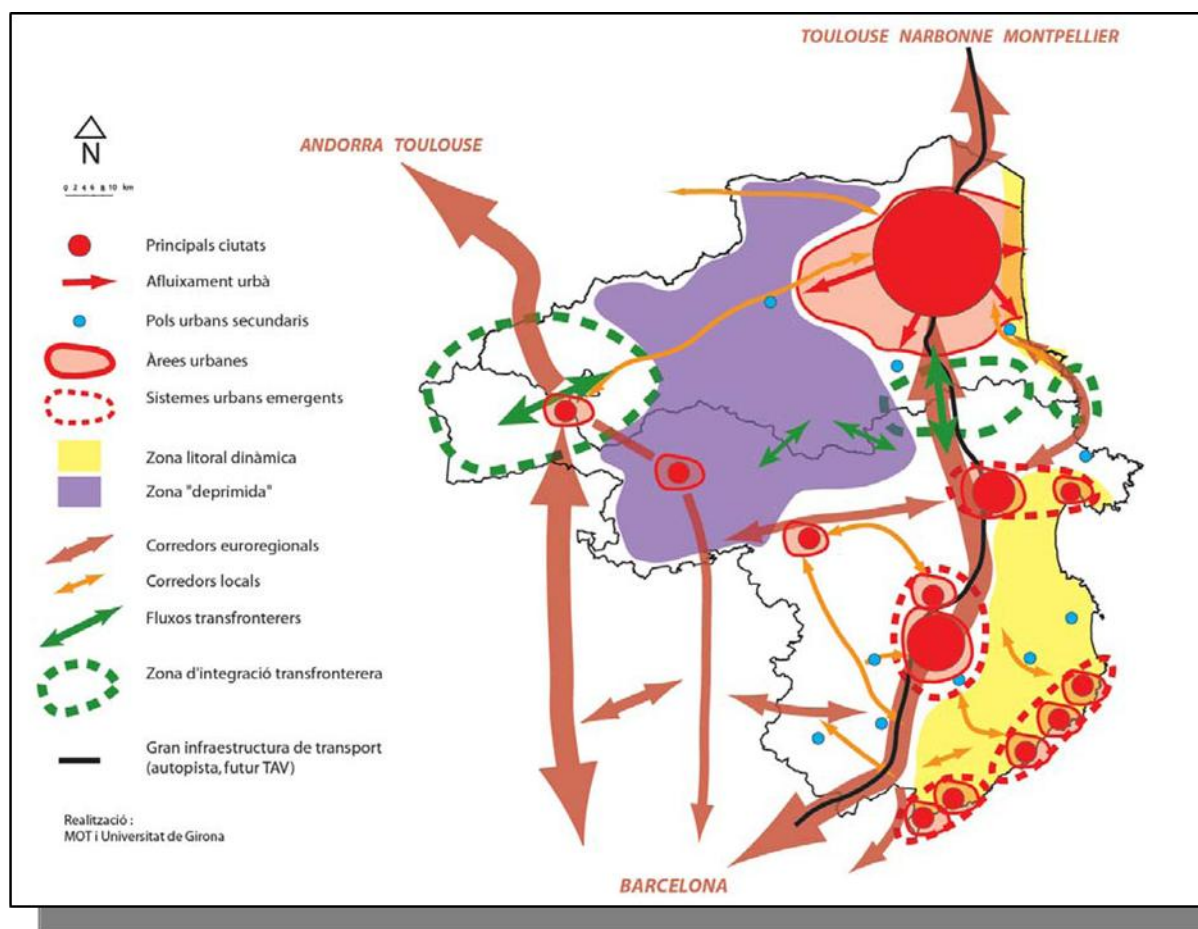
Llavors, la cooperació esdevé una pràctica amb múltiples aspectes, com per exemple, la disponibilitat d'infraestructures, de serveis, d'un nombre de competències tècniques, com ara la llengua; però també d'una sèrie d'aspectes culturals, com la imatge que es té de l'altre, la proximitat cultural, la curiositat o la por de l'altre.

Les dinàmiques socials o econòmiques, a vegades poden ser frens o estímuls per traspassar algunes fronteres, particularment les que marquen ben bé la diferència amb allò al que estem acostumats. En aquest sentit varem interrogar els nostres entrevistats sobre els aspectes geogràfics del territori, especialment el relleu.

Per a ningú es cap novetat que la construcció d'un projecte d'avenir conjunt, al si de l'ECT passa per l'esborrament d'alguns dels efectes nefasts de les fronteres d'estats, per

contra ens va sorprendre que alguns dels entrevistats, posessin l'accent més aviat, a la frontera est /oest, que no pas nord /sud. Resulta particularment interessant, veure que, per a alguns dels actors del territori, la dualitat preponderant, és entre el binomi, costa-plana contra un (hinterland) territori *terres-endins*. El primer marcat per un dinamisme econòmic i social, lligat a l'activitat turística d'una banda, però també a la producció industrial i de serveis, fins i tot l'agricultura; i l'altra, la zona interior, molt més deprimida tant a nivell econòmic com social.

Esquema de les dinàmiques del territori

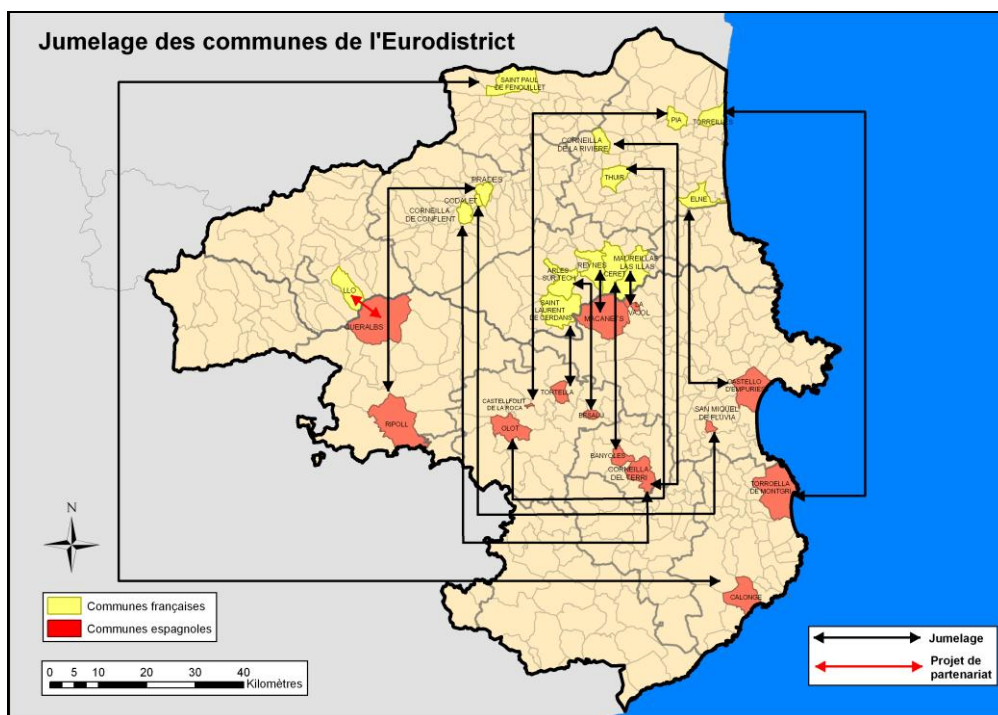


Mapa 9 : Dinàmiques territorials, Font MOT UDG, adaptació pròpia

Així doncs, a partir d'aquest esquema, podem veure com efectivament el territori, es troba dividit, en sub-territoris marcats per les dinàmiques econòmiques i socials presents dins d'aquest espai.

Com ja hem dit, si el que es vol, és construir un espai, una conca d'intercanvis i de cooperació comuna, s'han de tenir en compte les limitacions **actuals** del territori, això vol dir

que si l'endemà volem un futur conjunt, amb pràctiques comunes i uns intercanvis fluïts, primer hem de pensar en els frens que avui dia, marquen aquest territori.



Mapa 10: Agermanament de comunes. Font. Ass. de batlles P.O.

Abans d'acabar amb aquest apartat, hem decidit incorporar aquest mapa amb els agermanaments existents entre els municipis nord i sud catalans dins de l'ECT. Podem observar com d'alguna manera aquests lligams creen una mena de xarxa. Tot i que el mapa no és exhaustiu, ja que no tots els ajuntament varen respondre el qüestionari que l'associació de batlles, els hi va enviar, constatem que un número important d'aquestes connexions es troben a tocar de la frontera, i es produeixen entre municipis propers. Ens preguntem per la influència de la guerra civil espanyola en aquest fenomen.

2.5.- Estructuració del territori

L'espai Català Transfronterer és un territori, de territoris; molt marcat geogràficament per la presència de la costa tot el llarg de la seva banda oriental i un pont entre els veïns del nord i del sud de la ratlla fet d'una serralada que comença a Albera i termina al Pirineu.

De banda i banda del Pirineu, cauen nombroses valls que acaben en sengles planes

que són les hortes del territori. Terres endins, (*hinterland*) la muntanya pren tot el protagonisme, els camins es fan petits i cargolats i els rius troben el seu origen. Els cims són la talaia dels habitants d'aquest territori, i un punt de referència per si mai es troben desorientats.

Els habitants d'aquest territori, en conjunt amb les institucions han anat fent esforços per harmonitzar, a través d'alguns elements estructurants, el desenvolupament territorial.

Aquests projectes són veritables eines que permeten la raonament sobre les necessitats, no solament en matèria de l'ordenació del territori, sinó també a nivell de la reflexió, de la recerca i de la cooperació en nombrosos àmbits de la vida social. Algunes iniciatives que han estat empreses en aquest sentit, són per exemple:

- L'Eurodistricte de l'Espai Català Transfronterer, durant el mes de juny de 2006, la Generalitat de Catalunya i el Consell General dels Pirineus Orientals varen signar a Perpinyà un acord-marc de cooperació transfronterera. Es van fixar com a objectiu estructurar globalment aquest espai amb la creació d'un Eurodistricte. L'acord estableix una estreta col·laboració entre les dues institucions per a construir un veritable territori transfronterer de vida comuna.

L'Espai Català Transfronterer està format per les Comarques Gironines i la Catalunya Nord, que tenen històricament estrets lligams lingüístics i culturals malgrat formar part de dos estats diferents. Agrupa més d'un milió d'habitants, uns 450 municipis, té una extensió d'uns 10.000 km² i dues grans capitals com Girona i Perpinyà.

- Pres-PM Pol de Recerca i d'Ensenyament Superior Transfronterer Pirineus Mediterrani, és un acord de col·laboració formalitzat mitjançant la signatura d'un conveni-marc entre les universitats de Perpinyà Via Domitia, Paris VI (observatori oceanogràfic de Banyuls de la Marenda), a més de les Universitats de Girona, Lleida i de les Illes Balears. Aquesta cooperació s'estructura a partir d'un territori compartit situat *al si entre els Pirineus i el Mediterrani*. El Pres-PM té per un dels seu objectius principals “*afermar les nombroses cooperacions bilateral i institucionals que existeixen en l'espai territorial català d'una part i d'altra de la frontera*”²⁵

- País d'Art i d'Història de les Valls catalanes del Tec i del Ter, és una *marca* francesa atorgada pel Ministeri de la Cultura i la Comunicació a ciutats i territoris que construeixen un projecte cultural a partir del seu patrimoni natural, històric, arquitectònic i cultural. El País d'Art i d'Història de les Valls del Tec i del Ter comprèn vint-i-nou municipis catalans i francesos, que abasten municipis de les comarques del Vallespir i el Rosselló, i de la vall de

²⁵ - Conveni-Marc de col·laboració entre les universitats abans esmentades, http://www.prespm.eu/wp-content/uploads/2011/02/Conveni-signat_PRES-Pirineus-Mediterrani-PM-CAT.pdf

Camprodon i a Sant Joan de les Abadesses.

2.6.- Mètode

Cal precisar alguns conceptes, que en el seu conjunt formen part del cos teòric que permetrà la construcció de l'eina metodològica, que possibilitarà la recaptació de les dades i les posteriors anàlisis.

Definició operacional

La definició operacional del nostre problema, serà la descripció del procés mitjançant el qual, al nostre parer, es construeix la variable que cal estudiar. El que proposem és una deconstrucció del problema, en grups i subgrups per a finalment trobar els indicadors que responen i que, en conjunt, constitueixen el nostre problema de coneixement.(veure annex, quadre1)

Definició conceptual

El nostre marc teòric es troba ple de conceptes d'utilització comú entre els diferents actors de la cooperació, tanmateix aquests conceptes són d'utilització general en altres àmbits, en altres dominis. Aquest problema, es veu accentuat pel fet que un element indispensable de la cooperació territorial, en aquest cas transfrontera, és que el conjunt dels socis siguin distribuïts a banda i banda de la frontera o de més d'una frontera. Així, de forma immediata, ens trobem davant un concepte que no solament es pot interpretar de diverses maneres segons el context que s'utilitzi, sinó que a més a més, s'ha d'incorporar la variable cultural o més aviat sociolingüística. Per aquesta raó hem decidit d'incorporar un annex, amb un glossari (reduït, incomplet i millorable) amb alguns dels conceptes que dins el marc d'aquest treball utilitzarem amb més freqüència.(veure annex)

Definició temàtica

Al llarg de les diferents programacions i les diferents eines financeres existents al territori, s'han definit una sèrie d'àrees temàtiques, que constitueixen una mena de xarxa, en la qual és possible classificar els diferents projectes, segons per la seva naturalesa o objectiu públic objectiu. Tanmateix aquesta xarxa no és cap objecte estàtic, ans al contrari és un sistema complex que s'ha anat adaptant als diferents requeriments dels diferents programes o eines financeres, tant europees com estatals o locals. Com a resultat d'aquesta adaptació, l'eina ha variat d'un any a l'altre, d'una programació a l'altra, àdhuc hi ha alguns elements que han mantingut, d'altres que s'han fusionat. Nosaltres proposem un conjunt que considera tots els elements abans esmentats.

Tercera part

L'anàlisi

3.1.- INTERREG

3.2.- Fons Comú

3.3.- Dades obtingudes a partir de l'aplicació del qüestionari

3.1.- INTERREG

En aquest apartat proposarem una anàlisi quantitativa de les dades obtingudes a partir de la consolidació de dades de les dues últimes programacions del Programa *Interreg* A França-Espanya- Andorra.

L'anàlisi serà principalment descriptiva, amb estadígrafs de tendència central; moda, mediana i mitjana. L'anàlisi proposat per a les dades del fons locals (Fons comú i Ajuts de l'Eurodistricte) serà molt semblat al proposat per a les dades dels projectes europeus, aquesta mena d'anàlisis és pertinent per als resultats esperats a més a més que permetrà la comparació amb els resultats obtinguts de l'anàlisi dels projectes amb fons europeu.

Més endavant analitzarem també les dades obtingudes de l'aplicació del qüestionari que hem dissenyat, al qual observarem d'a prop a partir de les categories que hem definit i que cerquem respondre.

3.1.1.- INTERREG III

Fins a desembre 2006, la iniciativa comunitària continua amb el mateix èxit que en les programacions anteriors INTERREG I (1990-93) et INTERREG II (1994-99). La programació 2000-2006 va comptar amb un total de 84,3 M d'euros.

Cronologia del Programa Operacional INTERREG

+ 2000 - 2006 : Posada en marxa de la tercera edició de la iniciativa comunitària (Interreg III) per a desenvolupar la cooperació entre el territoris

+ 2007 - 2013 : La “cooperació territorial” esdevé un objectiu integral de la Política Regional de la Unió Europea.

Es tracta del sol programa que *s'allibera* del objectius fixats a l'estratègia de Lisboa. Per aquesta raó existeix la possibilitat de finançar projectes amb temàtiques diferents a les fixades per Lisboa.

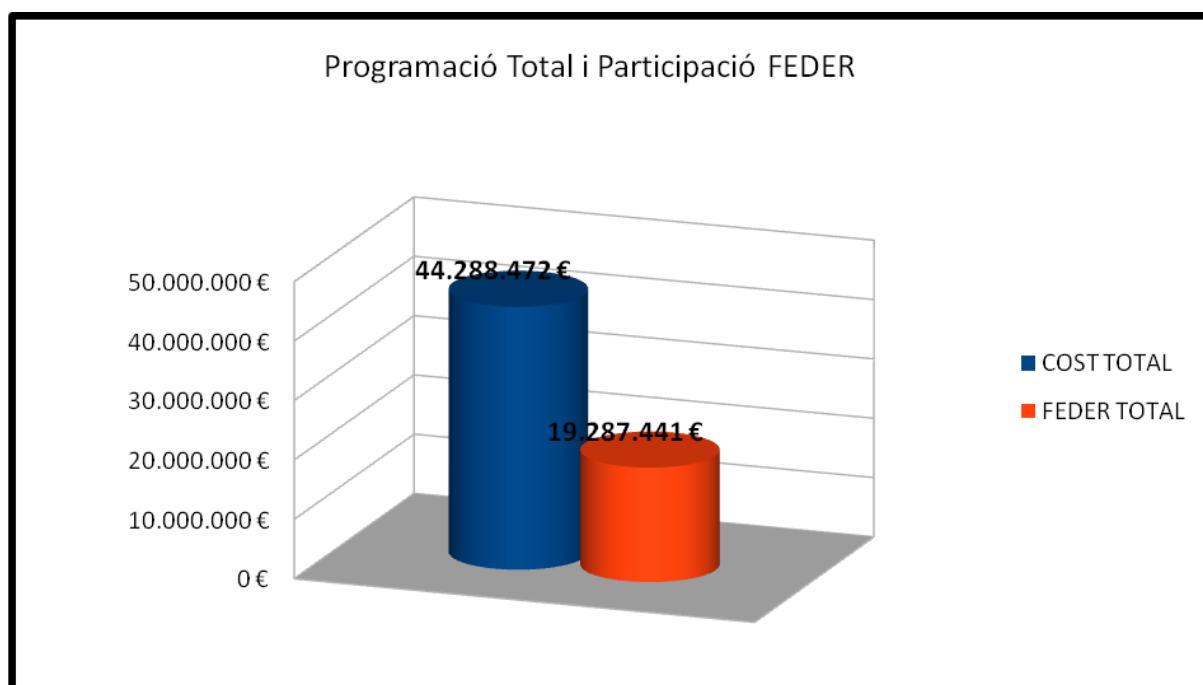
El programa Interreg III va permetre la realització de 65 projectes que inclouen socis localitzats al territori del Pirineus Orientals.

dones (15%).

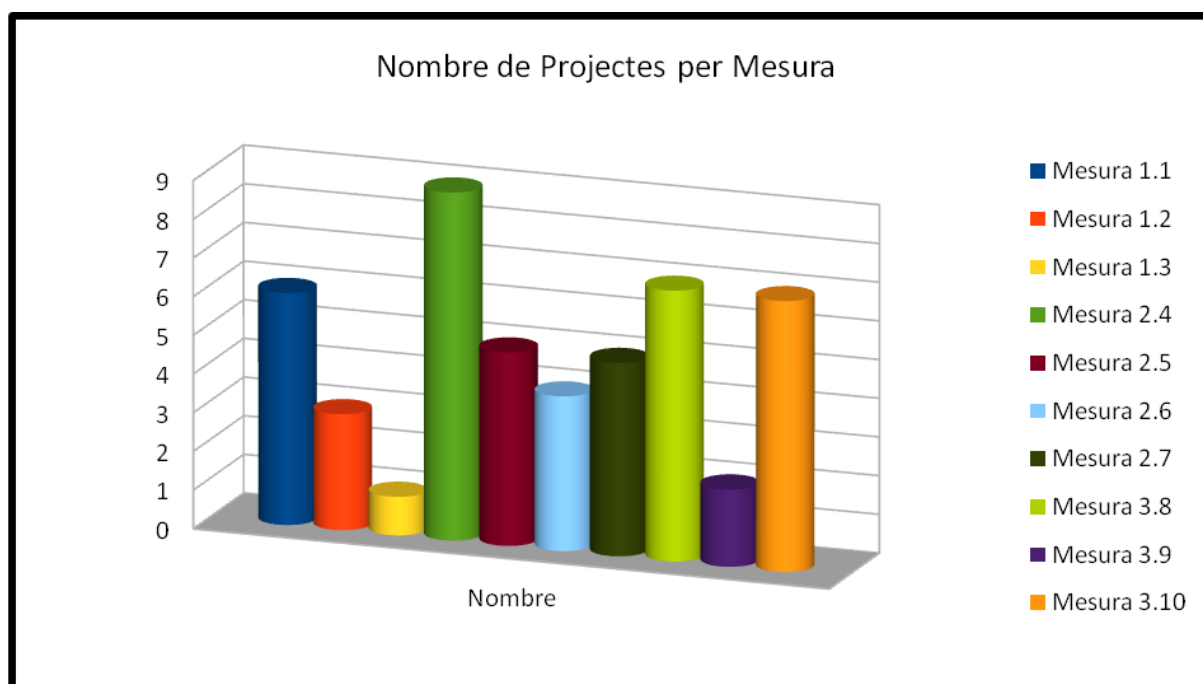
- Mesura 8: Promoure i desenvolupar formació i ensenyament comuns.
- Mesura 9: Desenvolupar i posar en marxa instruments comuns sobre temes d'ocupació, formació, salut, igualtat entre homes i dones i integració social.
- Mesura 10: Promoure i desenvolupar accions culturals i el multiculturalisme

Eix 4: Assistència tècnica (4%).

Un total de 49 projectes han estat portats a terme dins del territori de l'ECT, Aquests 49 projectes representen un cost total de més de 44M d'euros i una participació FEDER de gairebé 20M d'euros.



Les mesures més representades en nombre de projectes són **2.4 Assegurar el desenvolupament de l'economia turística**, **3.8 Promoure i desenvolupar formacions comunes i 3.10 Promoure i desenvolupar accions culturals comunes i el multiculturals**.



Gràfic 2 : Nombre de projectes per mesura. Elaboració pròpia.

A continuació presentem un quadre sintètic amb el cost total per projecte per mesura i la corresponent participació FEDER.

Si contrastem aquestes noves dades amb les que ens mostren la quantitat de projectes per mesura, observem que la situació varia notablement. En aquesta oportunitat la mesura millor representada correspon a la **2,7 Desenvolupar la investigació i la transferència de tecnologies**, seguit de **2.4 Assegurar el desenvolupament de l'economia turística**, i finalment **1.1 Els espais naturals comuns: coneixement, valorització, gestió concertada i prevenció de riscos**. Per altra part, una de les mesures menys desenvolupades i que per tant resulta de gran importància, particularment al si del Espai Català Transfronterer es el desenvolupament del transport i les infraestructures d'interès transfronterer, al igual que les mesures 2,6 **Promoure la creació, el desenvolupament, la recuperació d'empreses i les activitats d'interès transfrontereres**. i 3,9 **Desenvolupar i posar en marxa instruments comuns**.

Cost total per mesura i participació FEDER		
Mesura	COST TOTAL	FEDER TOTAL
1.1 Els espais naturals comuns: coneixement, valorització, gestió concertada i prevenció de riscos	6.776.471 €	3.054.893 €
1.2 Promoure un desenvolupament urbà i rural de qualitat i millorar l'entorn de la zona transfronterera	4.839.136 €	1.667.812 €
1.3 Millorar el transport i les infraestructures d'interès transfronterer	378.000 €	189.000 €
2.4 Assegurar el desenvolupament de l'economia turística	8.154.590 €	3.398.998 €
2.5 Millorar la qualitat i la valorització dels productes locals	3.170.588 €	1.488.004 €
2.6 Promoure la creació, el desenvolupament, la recuperació d'empreses i activitats d'interès transfronterer	513.447 €	256.725 €
2.7 Desenvolupar la investigació i la transferència de tecnologies	10.292.420 €	5.146.210 €
3.8 Promoure i desenvolupar formacions comunes	4.039.960 €	1.862.480 €
3.9 Desenvolupar i utilitzar eines comunes en temes de treball, formació, sanitat, igualtat homes-dones i integració social	172.901 €	86.450 €
3.10 Promoure i desenvolupar accions culturals comunes i el multiculturalisme	5.950.959 €	2.136.869 €

Quadre 1: Cost total per mesura i participació FEDER Elaboració pròpia

A continuació revisarem també alguns projectes que van ser presentats dins del marc de la programació de INTERREG III, i que posteriorment van tenir una continuació en la programació següent del POCTEFA.

Tots quatre són projectes d'una mida petita -mitjana van del 30Mil euros fins a 0,5M. Es tracta en gran mida de projectes de preconfiguració, o de viabilitat, però que en tot cas han estat fonamentals en el desenvolupament posterior de les accions. S'ha de destacar també que un d'aquest projectes, l'estudi previ a la creació de l'hospital de la Cerdanya, és en la programació actual POCTEFA, el projecte més oneros amb 31M d'euros.

Projectes programats interreg IIIA amb continuació POCTEFA				
Nom del projecte	Cap de fila	Socis	Cost Total	FEDER Total
Taller transfronterer de l'aigua	Conseil Développement P.Pyr.Méd.	Consorci Alba-Ter + SIVU Tech	397.900,00	198.950,00
Estudi previ a la creació d'un Hospital transfronterer a la Cerdanya	Conseil Regional Languedoc-Roussillon	Dept. Sanitat	90.000,00	45.000,00
Projecte d'escorxador transfronterer de la Cerdanya	Syndicat de l'Abattoir de Bourg-Madame	CC Cerdanya	30.000,00	15.000,00
Formacions professionals superiors sanitàries i socials dins un marc transfronterer	Institut Régional du Travail Social (IRTS)	Centre Hospitalier Perpignan-IFSI + Univ.Perpignan + Univ.Girona	517.184,00	258.592,00
Total			1.035.084,00	517.542,00

Quadre 2: Projectes programats Interreg IIIA amb continuació POCTEFA

Finalment, voldríem comentar breument el rol destacat del Conseil de Développement du Pays Pyrénées-Méditerranée, durant la programació INTERREG III, que va participar de cinc projectes, sovint com a cap de fila.

Projectes amb participació de Pays Pyrénées-Méditerranée		
	COST TOTAL	FEDER TOTAL
Gestió Forestal Transfronterera	1.703.524,00	851.762,00
Taller transfronterer de l'aigua	397.900,00	198.950,00
Els camins de la nostra identitat	450.580,00	225.290,00
Albera: memòria i terra	254.700,00	127.350,00
Cinèrgia - Cinema sense frontera	172.380,00	85.440,00

Quadre 3: Projectes amb participació P.P.M. Elaboració pròpia

3.1.2.- INTERREG IV

L'estratègia i els recursos de la política de cohesió per 2007-2013 se reorganitzen entorn de tres nous objectius prioritaris de les actuacions estructurals "Convergència", "Competitivitat regional i Ocupació " i "Cooperació territorial europea".²⁶

Les principals fites de la programació 2007-2013 són posar en pràctica unes modalitats de gestió que potencien l'emergència de projectes més estratègics d'una banda, i d'altra la concentració de mitjans en el tractament de les qüestions que més contribueixin a la consecució dels objectius de l'estratègia de Lisboa i Göteborg.

El POCTEFA 2007-2013 constitueix la quarta generació de suport financer comunitari adreçada a ***reforçar la integració econòmica i social de la zona fronterera franco-espanyola*** que prolonga les iniciatives anteriors. El Principat d'Andorra forma part d'aquest nou programa.

El pressupost FEDER s'ha multiplicat per dos en relació a Interreg IIIA, és a dir **168 milions d'euros**. Distribuïts de la següent manera:

Dotació França	76,848 M d'euros
Dotació Espanya	91,790 M d'euros

De manera addicional podem afegir que una negociació ha tingut lloc entre les comunitats autònomes(CA) i l'administració general del Estat Espanyol, per a distribuir llurs dotacions per CA, situació que condiona la programació, especialment quan una Comunitat programa més ràpid la totalitat de la seva dotació disponible.

La Comunitat de Treball dels Pirineus ha estat designada, a través del seu consorci, per assumir el rol d'autoritat de gestió del programa INTERREG IV A Espanya-França-Andorra.²⁷

Les operacions presentades en el marc d'aquest programa s'han d'inscriure en el marc dels tres eixos prioritaris següents:

Eix 1 : Desenvolupament econòmic, innovació, capital humà

- Desenvolupament Econòmic
- Formació professional

²⁶Comunitat de treball dels Pirineus, CTP : <http://www.poctefa.eu/arbolic/index.jsp?id=1050ced9-2271-4c2a-93a3-c192f8f1853b>, visitada 04/09/2011

²⁷CTP. <http://www.ctp.org/fondos.php> visitada 01/09/2011

- Recerca i Desenvolupament R+D

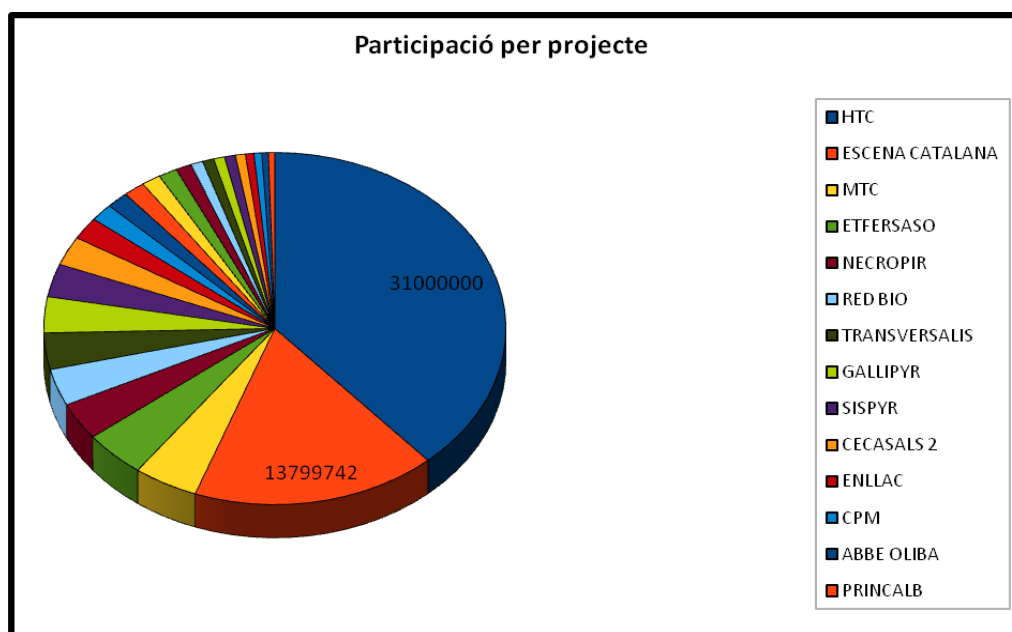
Eix 2 : Patrimoni natural i cultural, recursos mediambientals, turisme

- Protecció i valorització del patrimoni natural.
- Prevenció de riscos, energia
- Turisme sostenible
- Valorització de productes locals

Eix 3 : Transports i TIC; serveix a la població (cultura, salut, igualtat d'oportunitats...)

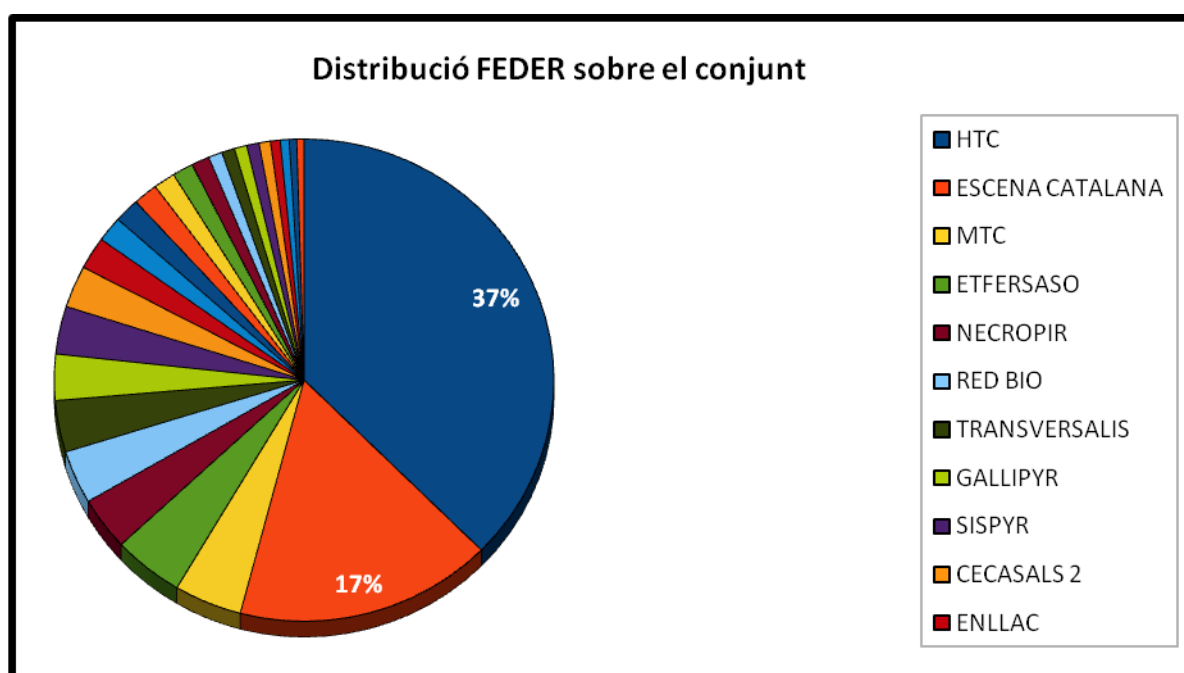
- Accessibilitat: transport i Tecnologies de la Informació i la Comunicació TIC
- Estructuració territorial: cultura, salut, educació, inclusió social, igualtat d' oportunitats

Abans de començar a comentar les dades resultat de l'anàlisi, volem breument fer referència la constatació d'un fet. La creació, fins i tot la consolidació d'un eix de cooperació que pot semblar natural, però que alhora esdevé competitiu en la zona est, es el eix Barcelona-Lleida- Arieja (Ariège). zona amb recursos limitats particularment per la distribució del FEDER espanyol per comunitat autònoma. Davant aquesta situació, la reacció del territori, a través dels actors de la cooperació, les autoritats públiques i les futures estructures de governança haurà de ser la del reforçament de les iniciatives estructurants del territori i d'altra banda, la societat civil particularment a través de les associacions, la dinamització dels intercanvis, amb particular atenció perquè aquests esdevinguin cada vegada més normals dins de l'ECT.



Gràfic 2 : Montant per projecte sobre el conjunt programat a l'ECT

En el gràfic anterior podem veure, com dos dels projectes representen més de la meitat del total de la programació, ahora hem de remarcar que aquests dos grans projectes, corresponen a dues sengles iniciatives d'estructuració del territori, especialment pel que fa l'equipament en infraestructures. Un altre element per destacar resulta de l'anàlisi del promotors d'aquests projectes. En tot dos casos es tracta d'ens públics - l'Hospital transfronterer de la Cerdanya té com a soci la Generalitat de Catalunya i l'AECT²⁸ del Hospital de la Cerdanya signat el 26 de abril de 2010 a Puigcerdà. - D'altra banda trobem el projecte Escena Catalana, promogut entre l'Ajuntament de Perpinyà i l'ajuntament de Salt.



Gràfic 3: Distribució del FEDER programat a l'ECT dades POCTEFA-CG66

Des del nostre punt de vista aquest fenomen té dues possibles interpretacions; la primera que podríem dir “negativa”, i que destacaria el fet que tan sols dos projectes consumeixen gairebé un 55% del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), del total programat fins ara al territori de l'ECT pel que fa el Programa Operatiu de Cooperació Territorial França-Espanya-Andorra (POCTEFA). Aquesta situació determina de manera negativa els altres promotors de projectes del territori en quant a la disponibilitat de fons per a les futures programacions.

A l'anterior podem afegir-hi que dues grans operacions no són necessàriament sinònim d'una cooperació sana, fins i tot pot ser el contrari, ja que aquesta situació podria

²⁸ - Són membres del AECT, Generalitat de Catalunya, Govern francès, Agència regional de Salut de Llenguadoc-Rosselló i la CNAMTS (Caixa Nacional de l'Assegurança de Malaltia dels Treballadors) Assalariats)

reflectir un cert immobilisme per part dels actors de la cooperació que no han participat en aquestes projectes.

Una segona interpretació, que podríem dir “positiva” és: els actors públics d'aquest territori, particularment, les autoritats en matèria sanitària, - pel que fa a l'Hospital Transfronterer de la Cerdanya - *l'Agence Régionale de Santé du Languedoc-Roussillon, Ministère du Travail, de l'Emploi et de la Santé, el Departament de Salut, el Servei Català de la Salut* i tots els *ens local* involucrats en aquest projecte van entendre l'important d'estructurar el territori, i de donar-li els elements que permetin un desenvolupament harmoniós, coherent i respectuós de les seves característiques i particularitats històriques, però també geogràfiques i culturals, més enllà del fet (que tampoc és anodí) que hi hagi una frontera al mig.

Ens sembla una bona estratègia de treball, que siguin els actors que posseeixen un poder finançador més important, però també, els recursos humans i materials els que es facin càrrec de desenvolupar els elements estructurants del territori, és a dir de marcar a través d'algunes operacions **els eixos** del futur desenvolupament. Tot allò, requereix com a condició, l'acord del conjunt de socis i la definició d'una estratègia de territori, d'aquesta manera els altres actors de la societat civil podran enfocar les seves energies cap a la **dinamització** dels intercanvis, dit d'altra manera, és deure de les institucions crear els ponts per permetre als actors socials travessar-los.

Conjunt dels projectes programats dins l'Espai Català Transfronterer amb socis nord i sud catalans que pertanyen a l'ECT				
LISTES DE CES PROJETS	MONTANT PAR PROJET	MONTANT FEDER PAR PROJET	Socis	Proximitat
HTC	31.000.000 €	18.600.000 €	2	ECT
ESCENA CATALANA	13.799.742 €	8.279.845 €	2	ECT
MTC	3.630.800 €	2.178.480 €	2	ECT
ETFERSASO	3.486.325 €	2.266.111 €	4	ECT
NECROPIR	2.759.694 €	1.762.910 €	5	TRANSV.
RED BIO	2.728.894 €	1.773.781 €	11	EST
TRANSVERSALIS	2.703.821 €	1.718.289 €	8	TRANSV.
GALLIPYR	2.654.292 €	1.534.119 €	10	TRANSV.
SISPYR	2.446.365 €	1.590.137 €	5	TRANSV.
CECASALS 2	2.153.400 €	1.397.760 €	3	ECT
ENLLAC	1.654.775 €	1.075.604 €	3	ECT
CPM	1.298.469 €	844.005 €	4	TRANSV.
ABAD OLIBA	1.245.429 €	809.529 €	5	ECT
PRINCALB	1.213.522 €	788.789 €	2	ECT
CULTUR PRO	1.059.847 €	672.202 €	4	EST
CEM	886.050 €	575.932 €	5	TRANSV.
TTA 2	687.450 €	446.842 €	3	ECT
EICT	637.638 €	414.465 €	2	ECT
ACCESSI TOURISME	620.682 €	403.443 €	3	EST
UNCI'PLUS	612.017 €	397.811 €	8	EST
MOVAFOREST	564.922 €	367.199 €	3	TRANSV.
EUROCAT	477.005 €	310.053 €	2	ECT
DYNAFOREST	442.097 €	287.363 €	5	TRANSV.
CSTAAP	368.110 €	239.272 €	3	ECT
COPOREG CALARO	361.144 €	234.743 €	3	EST

Quadre 4 : Conjunt dels projectes programats dins l'ECT

El quadre precedent (quadre 4) presenta la totalitat de projectes programats dins de l'Espai Català Transfronterer, amb impacte sobre el territori o que comptem amb socis situats dins d'ell.

Projectes amb socis de banda i banda de la frontera i dins de l'ECT							
Nom Soci	Nombre Projectes on el Soci fa part	Nom dels Projectes on fa part	Participació Total	Import Total FEDER	Total global per al conjunt de projectes	% De participació per Projecte	Efecte multiplicador dels fons propis
UNIVERSITE DE PERPIGNAN	4	TRANSVERSALIS / CULTUR PRO / ETFERSASO / EICT	4.256.258 €	2.832.973 €	7.887.631 €	54,0%	1,85
COMMUNE DE PERPIGNAN	1	ESCENA CATALANA	7.024.742 €	4.214.845 €	13.799.742 €	50,9%	1,96
SIVU DE L'ABATTOIR DE CERDAGNE-CAPCIR	1	MTC	1.815.400 €	1.089.240 €	3.630.800 €	50,0%	2
LES TOUT PETITS	1	CSTAAP	165.966 €	107.878 €	368.110 €	45,1%	2,22
SIVU DU TECH	1	TTA 2	260.000 €	169.000 €	687.450 €	37,8%	2,65
CDT	1	ACCESSI TOURISME	231.955 €	150.771 €	620.682 €	37,4%	2,67
CONSEIL GENERAL 66	4	PRINCALB / ABBE OLIBA / EUROCAT / ENLLAC	1.461.181 €	949.768 €	4.113.726 €	35,5%	2,82
UNIVERSITE CATALANE D'ETE	1	CECASALS 2	489.894 €	318.250 €	2.153.400 €	22,7%	4,41
PNR	1	UNCI'PLUS	125.642 €	81.667 €	612.017 €	20,5%	4,88
ONF (SUR PERPIGNAN)	1	UNCI'PLUS	109.445 €	71.139 €	612.017 €	17,9%	5,59
CHAMBRE D'AGRICULTURE	2	RED BIO / AGRI PROXI	653.744 €	424.937 €	3.810.167 €	17,2%	5,81
COMMUNAUTE D'AGGLOMERATION PM	1	AGRI PROXI	136.240 €	88.556 €	1.081.273 €	12,6%	7,94
CCI PO	1	CSTAAP	42.154 €	27.400 €	368.110 €	11,5%	8,7
CIVAM BIO	1	RED BIO	267.000 €	173.550 €	2.728.894 €	9,8%	10,2
SICA CENTREX	1	RED BIO	237.738 €	154.530 €	2.728.894 €	8,7%	11,49
ASSOCIATION CULTURELLE DE CUXA	1	ABBE OLIBA	76.370 €	49.640 €	1.245.429 €	6,1%	16,39
PPM	2	TTA 2 / ENLLAC	112.439 €	73.085 €	2342225	4,8%	20,83
CENTRE HOSPITALIER DE PERPIGNAN	1	ETFERSASO	154.805 €	100.623 €	3.486.325 €	4,4%	22,73
INRA	1	RED BIO	93.900 €	61.035 €	2.728.894 €	3,4%	29,41
CENTRE REGIONAL DE LA PROPRIETE FORESTIERE LR (SUR PERPIGNAN)	1	UNCI'PLUS	14.020 €	9.113 €	612.017 €	2,3%	4347,8%

Quadre 5: Síntesis programació. Elaboració pròpia dades.POCTEFA-CG66

Hem volgut realitzar una mena d'aclariment d'aquests projectes identificant lleugerament l'espai intervenció (proximitat). A partir de la classificació proposada podem trobar tres tipus de proximitat :

- Espai Català Transfronterer (ECT) pels projectes on l'espai d'intervenció principal són el Departament del Pirineus Orientals d'una banda i d'altra les comarques de la demarcació de Girona.
- EST correspon als projectes programats dins la zona **est** del conjunt pirinenc, això vol dir, CA de Catalunya, la Regió de Llengua d'Oc-Rosselló, el Departament de l'Arieja de la Regió Migdia-Pirineu..
- Transversal, correspon als projectes programats amb socis de dos o més zones corresponents als Comitès territorials (CT).²⁹

²⁹ Els CT són organitzat al voltant dels Organismes territorials, aquests estan encarregats d'examinar els

En tot moment hem volgut realitzar un anàlisi comparatiu, si més no, un anàlisi conjunt de tot el territori, malauradament això no ha estat possible. Es deu principalment a un quadern de carregues molt bast, que no ens ha deixat el temps d'aprofundir en tots els aspectes. No obstant hem volgut presentar al quadre d'aquí dalt, malgrat no més comptem amb dades corresponents a la banda nord del Pirineu.

Síntesi Programació				
	2008	2009	2010	2011
Projectes presentats :	30	18	31	35
Projectes finançats :	20	12	22	18
Percentatge de projectes retinguts	67%	67%	71%	51%
Cost total dels projectes finançats :	567 275,95 €	258 960,93 €	369 407,22 €	539 644,14 €
Import de les subvencions atorgades :	130 821,42 €	77 562,75 €	92 128,50 €	120 431,00 €

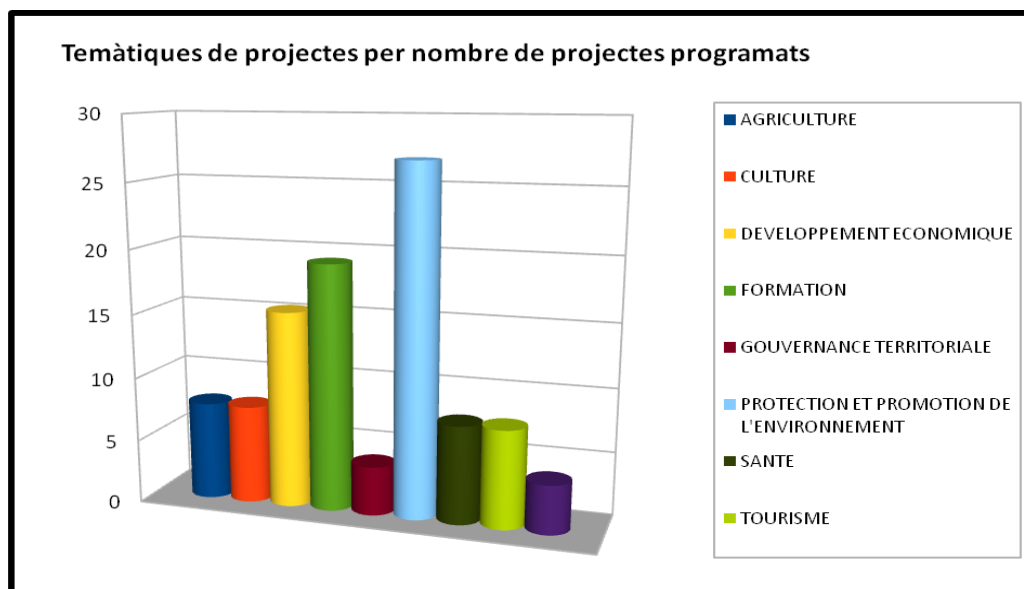
Quadre 7: Síntesis programació Elaboració pròpia dades POCTEFA-CG66

Aleshores el que hem fet, es calcular la participació total per promotor de projecte sobre el conjunt de projectes que tenen un impacte sobre el territori de l'ECT, D'aquesta manera observem com la Universitat de Perpinyà és el promotor de projectes amb més projectes programats al territori, sense tenir en compte altres projectes que no hem considerat ja que els seus territoris d'acció no contemplen el conjunt de l'ECT, d'aquesta manera la seva participació sobre aquests 4 projectes supera els 4M d'euros de fons propis que tenen un impacte de gairebé el doble, és a dir amb 4M d'euros, han programat projectes amb un cost total d'operació de gairebé 8M d'euros. Si agafem un altre exemple, com ara la Cambra d'Agricultura observem que han participat amb fons propis amb 65 3744 € sobre un conjunt d'operacions que arriba fins el 3 810 137 €, això vol dir que contribuït amb un 17,2% del total de les operacions. A aquesta dada li podem donar dues interpretacions, la primera és la que acabem de mencionar, la Cambra d'Agricultura, amb 3 810 137 € participa 17% del cost totals de les operacions. Podem dir també però, amb 65 3744 € que corresponen al 17% del total de les operacions, arriba a realitzar sobre el territori concernit projectes per un total de 3 810 137 €, és a dir el efecte multiplicador de la seva inversió es gairebé de 6. Hem fet la mateixa operació per el conjunt del promotors de projectes nord catalans (columna factor de multiplicació).

Finalment, presentem un gràfic amb les temàtiques dels projectes programats i la seva distribució segons percentatge. Més enllà de les dades que destaquen per la seva importància, *Desenvolupament Econòmic, Formació i Protecció i Promoció del medi*

projectes corresponents al seu territori (Oest, Centre, Est)

ambient, volem destacar el 4% de *Governança Territorial*, les accions que pertanyen a aquesta categoria són les que en principi han de participar a l'articulació del territori, semblaria interessant desenvolupar aquesta pista de treball amb accions operatives, però també lligades a la recerca o l'observació empírica de les dades del territori en matèria de la promoció econòmica, els transports o les telecomunicacions.



Gràfic 4 : Temàtiques de projecte per nombre programats

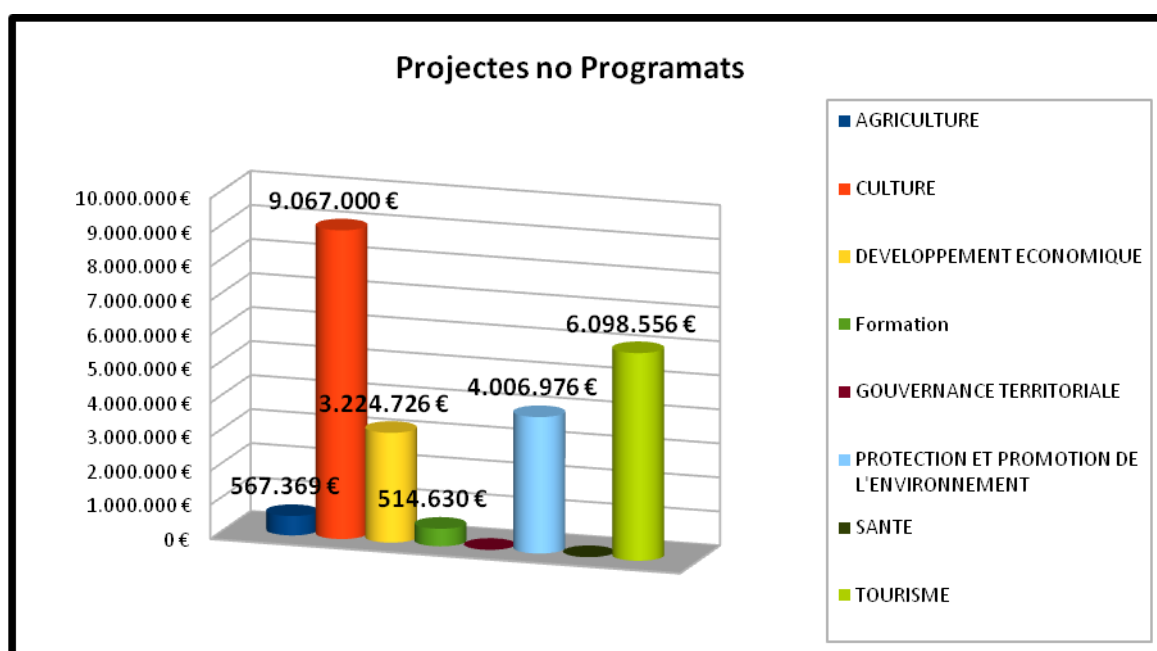
3.1.3.- Projectes presentats i no programats en el marc de POCTEFA

Hem volgut donar una mirada als projectes presentats i no programats durant les programacions del Programa Operatiu de Cooperació territorial França Espanya Andorra.

En els següents quadre i gràfic sintetitzem la informació dels projectes no programats i el cost acumulat per categoria. Un treball molt important i necessari s'hauria de realitzar en aquest respecte, ja que no comptem amb informació detallada sobre les raons de fracàs d'aquests projectes. Un treball amb els promotors de projectes i de les temàtiques es presenta com imprescindible. A més a més, aquest treball amb els promotors de projectes serviria alhora com formació per aquest actors que a vegades no es troben preparats, ja sigui per falta d'experiència, o simplement d'informació.

Temàtiques de Projectes no Programats	Nombre de projectes
AGRICULTURE	1
CULTURE	2
DEVELOPPEMENT ECONOMIQUE	4
FORMATION	1
GOUVERNANCE TERRITORIALE	0
PROTECTION ET PROMOTION DE L'ENVIRONNEMENT	2
SANTE	0
TOURISME	4
Total	14

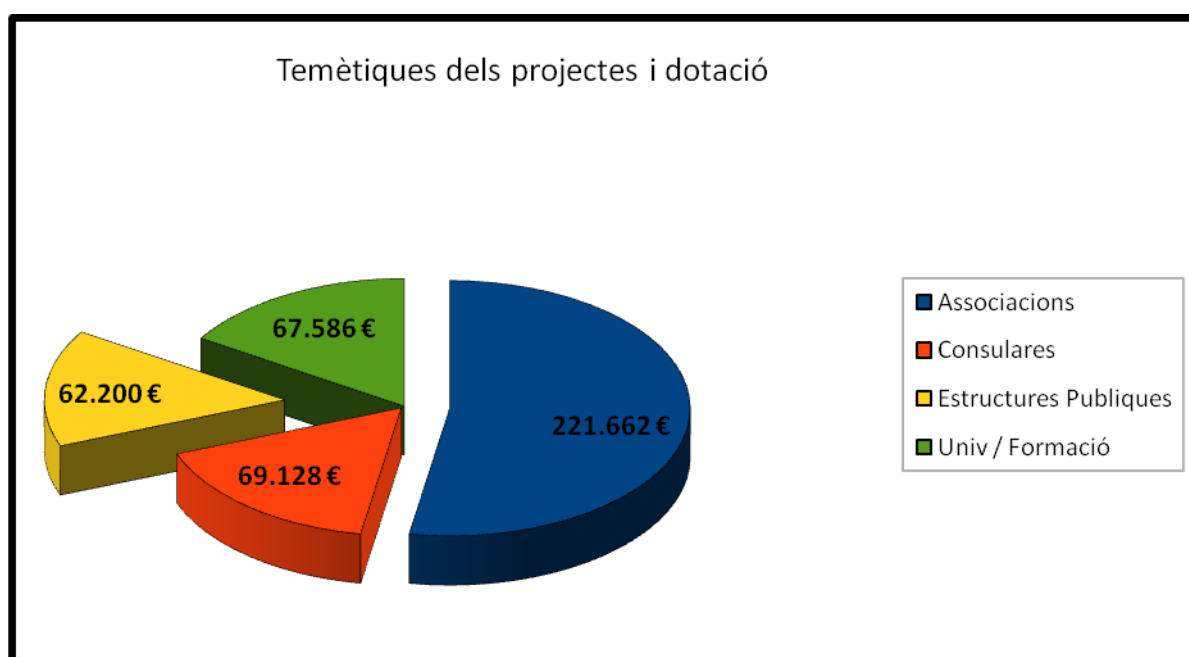
Quadre 7: Projectes no programats. Elaboració pròpia



Grafic 5 : Dotació per categoria de projectes no programats. Elaboració pròpia

3.2.- Fons Comú

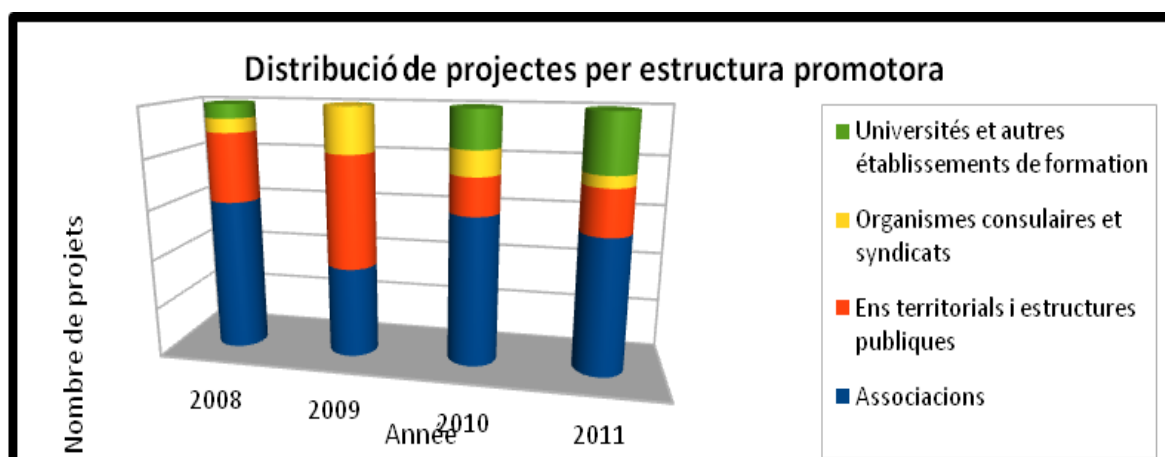
Si agafen les dades del Fons Comú de recolzament a projectes de cooperació dins de l'Espai Català Transfronterer³⁰ podem veure com en termes de promotors de projectes, són les associacions les més dinàmiques, sigui en nombre de projectes presentats o en quantia. Aquesta situació ens sembla un indicador fiable de la bona salut dels intercanvis.



Gràfic 6 : Temàtiques fons comú Elaboració pròpia amb dades Fons Comú

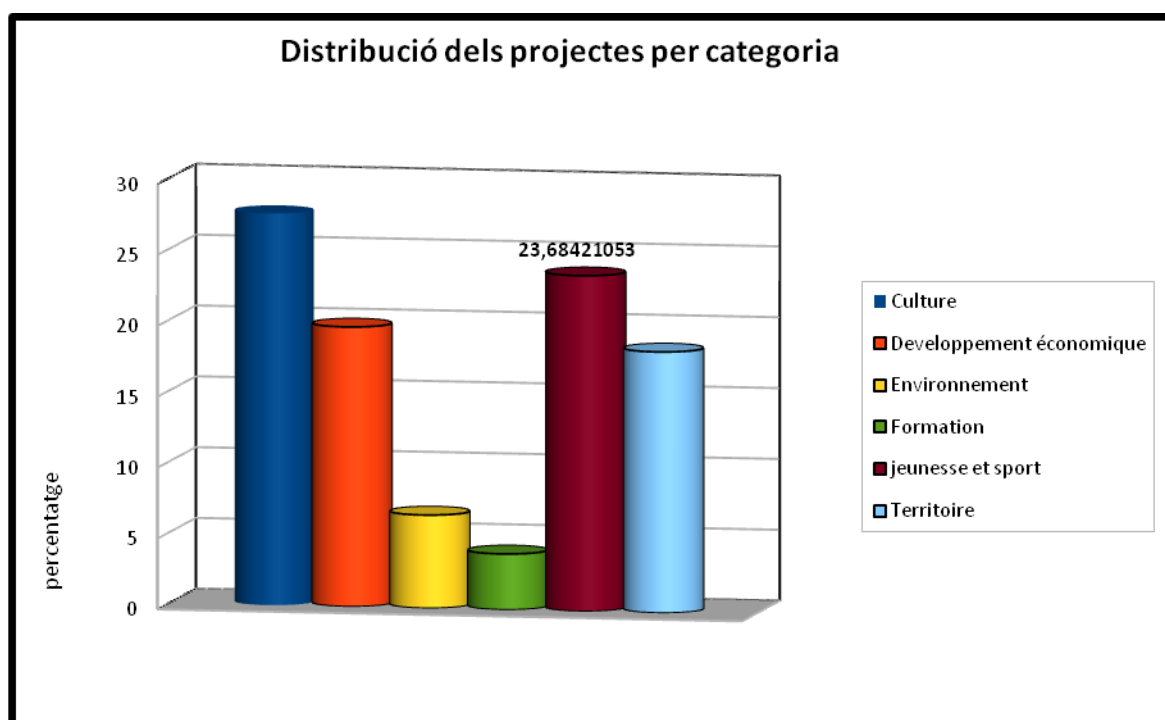
Una altra dada que pot semblar rellevant, és la progressiva incorporació de les universitats com a actors incontestables de la cooperació. Si ens referim a les dades del Fons Comú, veurem que l'any 2008, any de la primera programació varen tenir ja, una presència destacable en el conjunt de projectes aprovats, destacable primer en l'àmbit econòmic, ja que van ser beneficiaris de dos projectes amb una subvenció de gairebé 20 000 euros, i destacable també en relació a la temàtica sobre la qual van voler treballar “Préfiguration de l'Euro-institut de l'Espace Catalan Transfrontalier”. Aquest impuls, no es vaaturar el primer any sinó que va anar creixent al pas dels anys. D'aquesta manera la programació 2011 compta amb una cinquena de projectes, en àrees tan diverses com la formació, el desenvolupament econòmic o els efectes nefasts de les fronteres.

³⁰ - Gestionat pel Consell General del Pirineus Orientals



Gràfic 7 : Elaboració pròpia a partir de les dades disponibles del Fons Comú

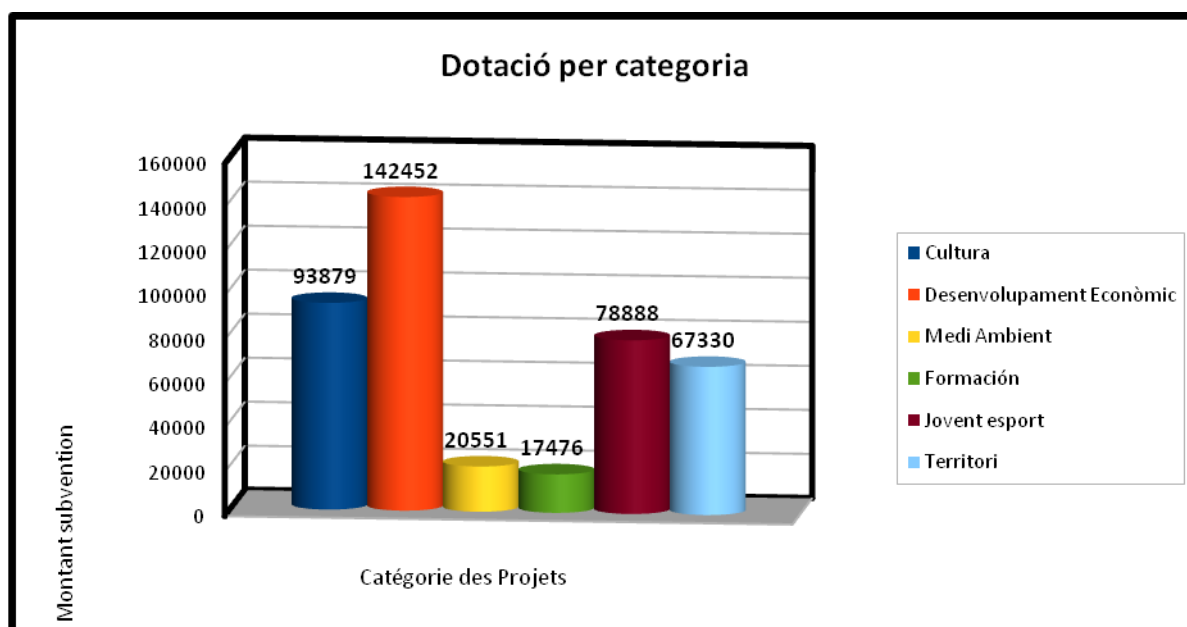
Com es pot apreciar al gràfic d'aquí sota, un dels àmbits més recurrents de la cooperació sobre el territori de l'ECT és la cultura. Aquesta situació que segurament a ningú li resulta estranya ve marcada per anys de vida comuna, de relacions familiars, d'intercanvis i d'economia domèstica. Sense cap mena de dubte aquest ha estat la base de la cooperació, i a hores d'ara el substrat d'una futura **conca de veïnatge**.



Gràfic 8 : Elaboració pròpia a partir de les dades disponibles del Fons Comú

La cooperació com a objecte d'estudi té molts aspectes, i malgrat el fet que la

proximitat cultural sigui un element potenciador, no es pot considerar tampoc com a condició sine qua non de l'obtenció de bons resultats. Malgrat allò abans esmentat hem de considerar que en una anàlisi correcta de la situació hem de tenir en compte tots els aspectes al voltant del problema. Quan parlem de cooperació transfronterera, particularment quan parlem d'un espai català transfronterer, estem parlant del conjunt de variables que determinen el nostre objecte d'anàlisi; això vol dir, tots els elements reals que influeixen en els intercanvis solidaris entre els diferents actors de la cooperació. Tanmateix no es pot menystenir la construcció simbòlica existent i alimentada a diari per un imaginari comú. Cadascú ha tingut l'experiència d'una àvia amb un magnífic collaret de granat català, o la d'anar d'anar a comprar el pa a la Fleca catalana, o menjar un tortell de reis, o una coca per Sant Joan, o si més no, anar a veure la Sanch i els Caparutxos un Dijous Sant. Tot allò senyalet, fa part de la construcció que cadascú i conjuntament fem de la catalanitat, o de la nord-catalanitat, de la nació, o dels països catalans, fins i tot d'un **Espai Català Transfronterer**. Aquests elements que es troben a la base de les relacions socials dins del territori, estimulen l'aproximació cultural i alimenten dins de l'imaginari col·lectiu la possibilitat d'un territori comú, d'un espai de veïnatge en el qual els habitants es desplacen lliurement en funció de les seves necessitat en qualsevol dels àmbits de les relacions socials, treball, comerç, salut, accés a la cultura, esport, etc.

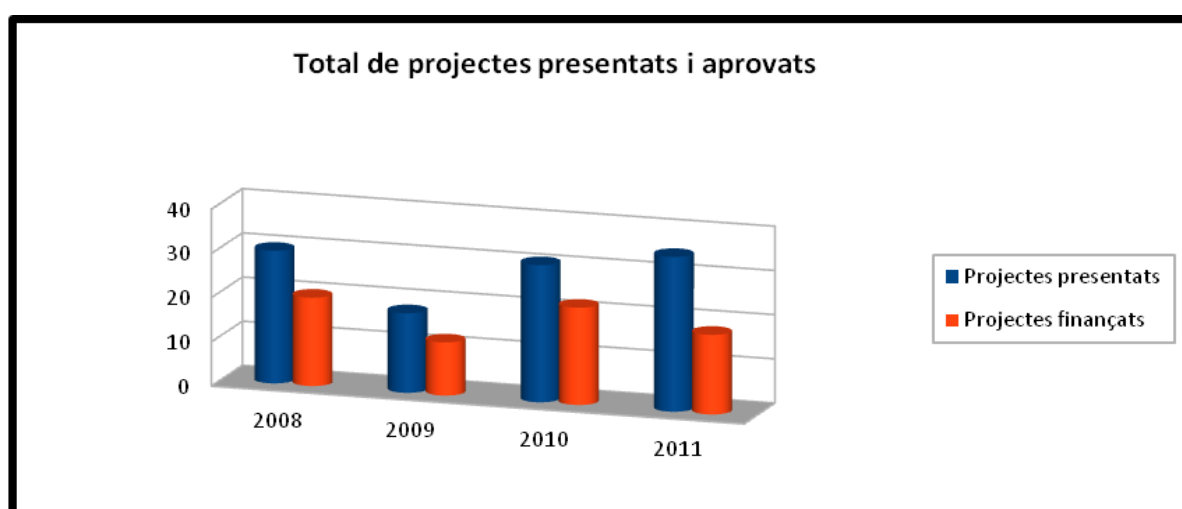


Gràfic 9 : Dotació per Categoria Elaboració dades disponibles del Fons Comú

Llavors la qüestió és; com passem de l'estrat simbòlic que domina les relacions culturals, a una realitat social d'intercanvis, de cooperació que ens permeten reflexionar a un

territori, i més profundament a una ordenació territorial comuna, que no vol dir necessàriament idèntica, però que estimuli aquesta conca de veïnatge, on tothom es trobi còmode i surti beneficiat d'aquesta aliança? Com passem de la constatació del fet, que els projectes sistemàticament es focalitzen en cultura, economia i jovent, a l'acció i l'operacionalisme que permeti treure un real valor afegit a la cooperació ?

En aquest gràfic es pot apreciar clarament l'efecte potenciador del dispositiu Fons Comú³¹. Podem veure com amb un percentatge de participació global que fluctua al voltant del 20% l'ens públic és capaç de promoure operacions d'un impacte molt més gran. Tot allò, té gran importància, particularment, en períodes de dificultat econòmica, perquè malgrat el fet que solament una part dels crèdits disponibles estan destinats a la promoció econòmica, el total de la despesa repercuteix sobre el territori.



Gràfic 10: Projectes presentats i aprovats Elaboració pròpia dades del Fons Comú

En aquesta altra representació es pot apreciar la proporció entre projectes presentats i projectes programats. Podem veure també com la quantitat de projectes presentats ha augmentats cada any fins a arribar el 2011 a 35 projectes presentats dels quals 18 han estat programats. Apreciem més clarament aquesta evolució amb el percentatge de projectes retinguts, que l'any 2011 tant sols arriba al 51% el que mostra la consolidació del dispositiu, o almenys l'increment de la dificultat al haver-hi cada anys més projectes presentats.

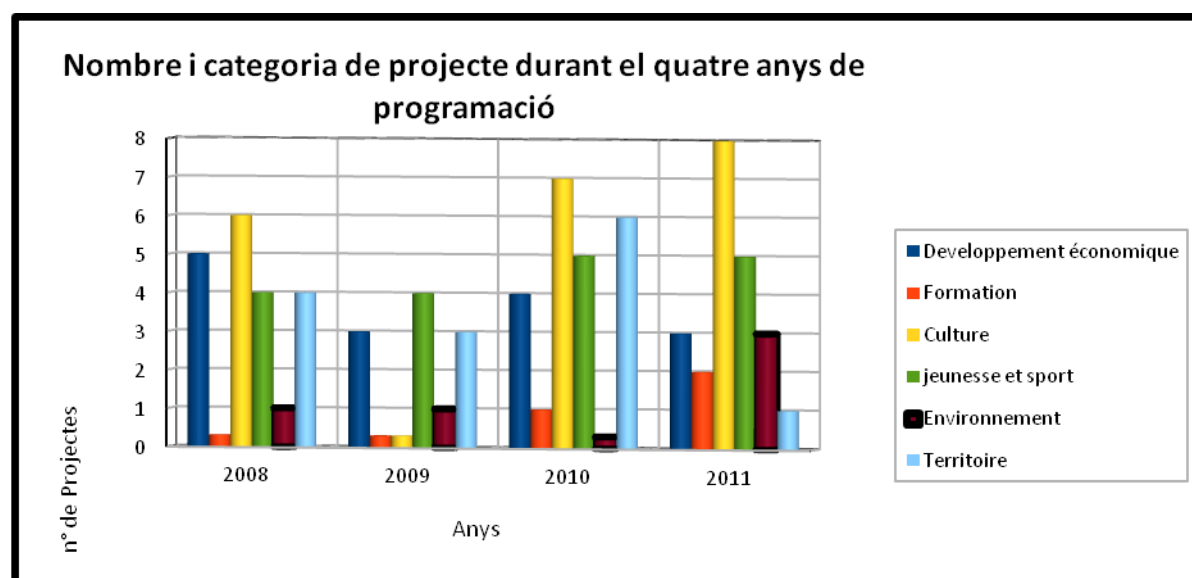
Finalment volem comentar el quadre amb la síntesi de la programació per al quatre anys, observem l'evolució sobre el percentatge de projectes retinguts i el nombre de projectes presentats i la manera inversament proporcional com progressen.

³¹ - Quan parlem de Fons Comú fem referència a la part del dispositiu organitzada i posada a disposició des del Consell General del Pirineus Orientals

Síntesi Programació				
	2008	2009	2010	2011
Projectes presentats :	30	18	31	35
Projectes finançats :	20	12	22	18
Percentatge de projectes retinguts	67%	67%	71%	51%
Cost total dels projectes finançats :	567 275,95 €	258 960,93 €	369 407,22 €	539 644,14 €
Import de les subvencions atorgades :	130 821,42 €	77 562,75 €	92 128,50 €	120 431,00 €

Quadre8 : Elaboració pròpia a partir de les dades disponibles del Fons Comú

En aquest altre gràfic veiem l'evolució de cadascunes de les categories durant els quatre anys de programació. Constatem com cada any la categoria cultura es sempre la més representada, i les temàtiques sovint al voltant de la catalanitat. El cas és que al cap de quatre anys comença a semblar a ja conegut, com si la cultura no tingués més àmbits que el de la catalanitat. Tampoc es tracta d'oblidar la cultura catalana i passar a un altra cosa, sinó mes aviat sinó d'adequar les accions culturals, amb la finalitat d'incloure a tothom.



Gràfic 10: Nombre i categoria projecte. Elaboració pròpia dades del Fons Comú

3.2.1.- Ajuts de l'Eurodistricte per al desenvolupament de projectes de cooperació de l'Espai Català Transfronterer

Des de l'any 2008 la Generalitat de Catalunya posa a disposició dels promotors de projectes del territori els **Ajuts Eurodistricte per al desenvolupament de projectes de cooperació a l'Espai Català Transfronterer**,³² com ja hem comentat aquest ajuts es troben dins del marc de cooperació i l'acord signat entre la Generalitat de Catalunya i el Consell General del Pirineus Orientals.

Aquesta mena de projectes te per objectiu potenciar l'activitat entre el petits i mitjans actors de la cooperació, molt particularment aquest que no es troben en condicions de participar de les convocatòries de programes de mes ampla envergadura.

No obstant la vocació d'aquest dispositiu al igual que la del Fons Comú del Consell General, van ser la de posar a disposició del territori una única eina financera que canalitzi la demanda per part dels actors social, i desenvolupi les accions que vertebrin l'Espai Català Transfronterer. Les dificultats de posada en pràctica d'un tal dispositiu, van finalment condicionar a ambdues estructures a organitzar les seves respectives convocatòries, tanmateix i motivats pel mateix esperit de col·laboració, la instrucció dels dossier es fa de manera conjunta quan es tracta d'un projecte presentat a totes dues institucions i cooperativa en tots els casos.

Resum Programació "Ajuts Eurodistricte"				
Anys	Part Subvencionada	Total Projectes	Participació sobre el cost Total del projecte	Factor de multiplicació de la subvenció
2008	90.500 €	559.742 €	16,2%	6
2009	93.555 €	417.662 €	22,4%	4
2010	75.000 €	492.388 €	15,2%	7
Total	259.055 €	1.469.792 €	17,6%	6

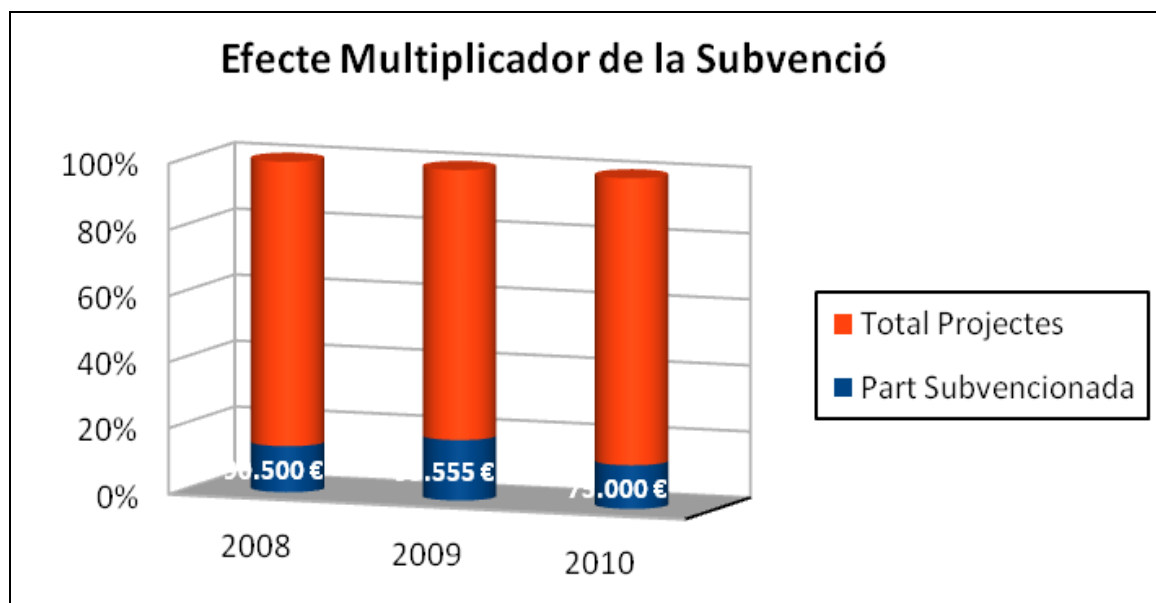
Quadre 9 : Resum programació Ajuts Eurodistricte. Elaboració pròpia

Des d'aleshores han hagut 3 programacions i una quarta que es troba actualment en procés de tancament. Durant els 3 anys de programació el dispositiu ha posat a disposició dels promotors de projectes gairebé 260 000 €, els quals han tingut un impacte sobre el

³² - <https://www.gencat.cat/eadop/imagenes/5374/09076130.pdf>, visitada el 10/09/2011

territori de quasi bé 1,5M d'euros en termes del cost total de les operacions, això vol dir, que el seu impact es pot multiplicar per 6 (factor de multiplicació).

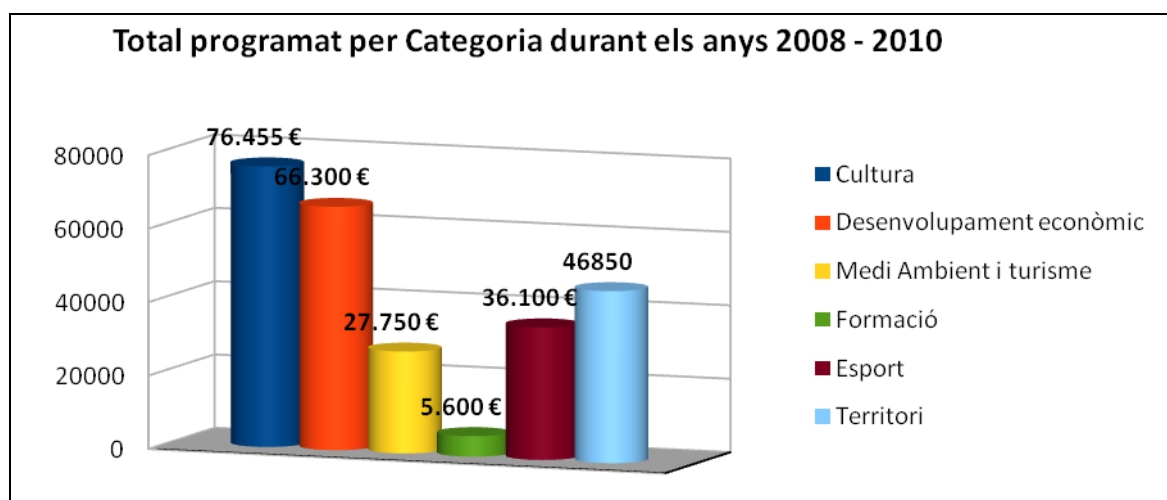
Tot ho abans esmentat, l'apreciem clarament en gràfic que presentem a continuació. La zona blava correspon a la part finançada per el dispositiu **Ajuts de l'Eurodistricte**, i la part taronja a el cost total del projecte. Resulta força il·lustratiu l'efecte d'un ajut d'aquestes característiques sobre el territori.



Gràfic 11 : Efecte multiplicador subvenció : Elaboració pròpia

A continuació observem els àmbits d'actuació d'aquest projectes i el total que allò representa per el conjunt de les 3 programacions.

Un cop més constatem la gran importància que l'acció cultural representa, no solament dins d'aquest dispositiu, sinó que per al conjunt dels actors de la cooperació. Altra gran categoria d'acció correspon al *Desenvolupament Econòmic*, durant els 3 anys de programació (2008-2010), els ajuts atorgats per al desenvolupament de accions en matèria de cooperació territorial de proximitat entre els actors de l'Espai Català Transfronterer arriba fins els 66 300€, el que correspon a un 25% de la dotació disponible per a període. Altra gran categoria, (tercera en importància per dotació) és *Territori* en aquesta categoria trobem les iniciatives vertebradores d'aquest espai (convencions de partenariat entre ens locals, intercanvis de experiències a nivell de l'ordenació territorial, etc.).



Gràfic 12 : Total programat per categoria. Elaboració pròpia

3.2.2.- Projectes co-programats entre el Consell general del Pirineus orientals i la Generalitat de Catalunya

Com ja hem mencionat, solament una part del projectes presentats a cadascuna de les institucions són programats en conjunt. Dins les bases de les convocatòries, es fa expressa referència al caràcter transfronterer del dispositiu, per aquesta raó, es volaren com a prioritaris els projectes que presenten un veritable partenariat transfronterer o que el seu caràcter transfronterer sigui manifest.

Durant les 3 programacions dels quals disposem dades, s'han programats una mica més de 100 projectes, del quals 19 han estat programats en paral·lel entre les dues Institucions, però encara més rellevant resulta l'increment progressiu d'aquest nombre al llarg del 3 anys de programació. Aquesta situació permet de passar d'un feble 11% de projectes co-programats el 2008 a un 29 % l'any 2010.

Si observem més en detall aquestes dades, constatem que el tímid 11% de projectes co-programats correspon a 34 450 € en subvencions, que alhora representen un impacte sobre el territori que arriba als 123 500 € és a dir 28% del cost total de tots els projectes programats en el marc d'aquest dispositiu, i de manera addicional els 34 450 € són un 16% del total de les subvencions disponibles dins d'aquest dispositiu.

Resum co-programació			
Anys	Total projectes programats (CG66-Gencat)	Total projectes co-programats	% de Projectes co-programats
2008	35	4	11%
2009	32	5	16%
2010	35	10	29%
Total	102	19	19%

Quadre10 : Resum de la co-programació. Elaboració pròpia

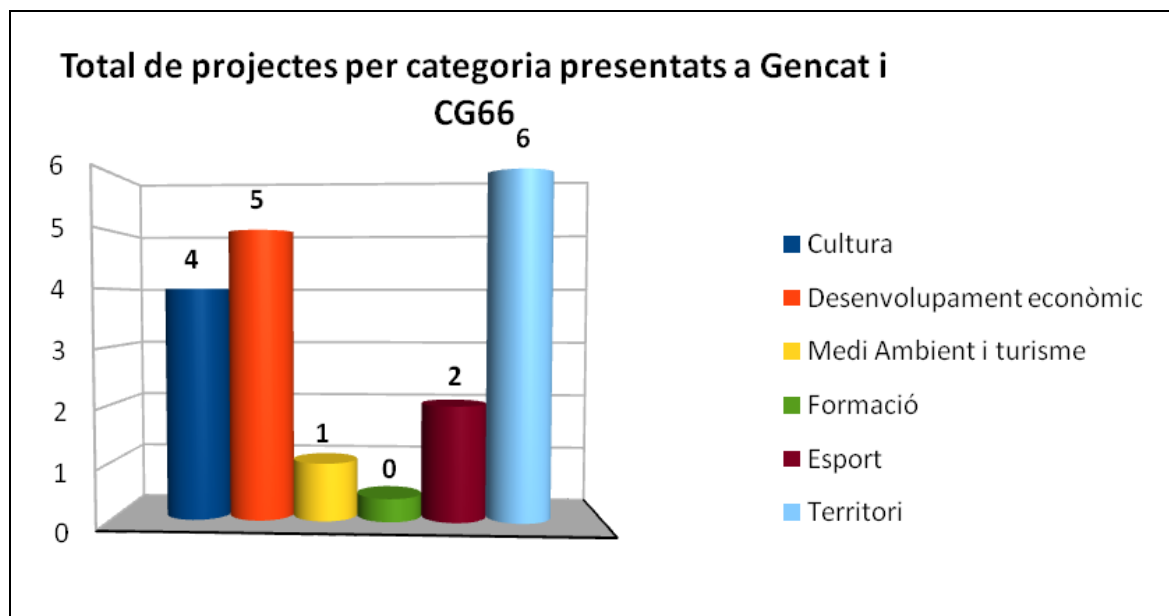
Comparatiu co-programació per any				
Anys	Total co-subvenció (CG66-Gencat)	Import total projectes co-programats (CG66-Gencat)	% Subvenció en co-programació respecte al cost total dels projectes programats	% de la co-programació respecte a la programació total
2008	34.450 €	123.500 €	28%	16%
2009	53.791 €	168.125 €	32%	31%
2010	92.250 €	230.212 €	40%	55%

Quadre 11 : Comparatiu co-programació per any. Elaboració pròpia

Si desglossem aquestes dades per institució podem veure en detall l'evolució dels projectes que han estat beneficiaris d'una subvenció per part de totes dues institucions. Aquesta evolució ha estat progressiva i molt significativa en tot dos casos, i fins l'any 2010, que és fins a quan disposem dades, aquesta tipologia de projectes representa més de la meitat de la dotació global de cadascun del dispositius.

Finalment volem precisar en quins àmbits temàtics trobem els projectes que han estat presentats a ambdues convocatòries i han resultat beneficiaris d'una subvenció per part del Consell General de P.O i la Generalitat de Catalunya. Destaquen els projectes que pertanyen a la categoria Territori, on trobem per exemple projectes com la rehabilitació d'un sender que uneix un grup de pobles, i que és acompanyat d'un circuit de valoració del patrimoni cultural. En general es tracte de projectes que intervenen en més d'un domini d'actuació.

Al marge dels projectes de la categoria Territori els altres conserven en gran part la tendència mostrada en la anàlisi del altres dispositius, és a dir una gran presència dels àmbits culturals i de desenvolupament econòmic.



Gràfic 13 : Total de projectes presentats en co-programació

Com una mena de síntesis d'aquest apartat podem assenyalar que el comportament observat dels dispositius Fons Comú i Ajuts de l'Eurodistricte és satisfactori en quant és un eina que creix en popularitat i que alhora augmenta qualitativament en relació als dossiers presentats.

D'una altra banda constatem també la proporció de projectes que han estat objecte d'una co-programació, per tant beneficiaris d'un veritable acord de partenariat transfronterer. L'augment d'aquesta tipologia de projectes resulta un bon indicador de qualitat en les relacions d'intercanvi i cooperació dins de l'Espai Català Transfronterer.

Malauradament al moment de tancar aquesta part del treball no podem comptar amb les dades corresponents a la quarta generació dels Ajuts de l'Eurodistricte, no obstant coneixem la difícil situació econòmica general i que afecta tan particularment a Catalunya i l'Estat espanyol. Sabem que aquesta situació a afectat la dotació que la Generalitat de Catalunya destina als projectes de cooperació territorial dins de l'ECT, per tant imaginem que la tendència observada fins ara, es veuria afectada a la baixa.

Malgrat els efectes negatius que la crisi econòmica pugui causar al dispositiu, creiem que és una eina que ha mostrat la seva eficàcia.

Al cap de 4 convocatòries sembla que el fi d'una etapa s'acaba i la possibilitat d'unificació dels dispositius en un sol, que de manera addicional podria estar gestionat per la futura estructura de governança, sembla coherent amb els desitjos i el grau de compromís d'una part dels actors.

Un dels elements a destacar és el rol de *fons d'avantprojecte*, és a dir el casos on la subvenció ha servit per finançar un preprojecte o un projecte de preconfiguració, que ulteriorment ha pogut ser desenvolupat amb la participació d'un dispositiu millor dotat. És el cas del País d'Art i d'Història, els treballs de preconfiguració d'un consell de desenvolupament de l'Eurodistricte, fins i tot *Les Estivales* com antecedent del projecte d'Escena Catalana Transfronterera.

En aquest sentit una inversió en comunicació i acompanyament per part dels serveis instructors serviria molt probablement d'estímul a l'aparició de nous projectes i paral·lelament al desenvolupament dels millors, de la mateixa manera que la implementació de cèl·lules tècniques dins les pròpies estructures possibilitaria la gestió i el sorgiment de més iniciatives al si d'aquest espai.

3.3.- Dades obtingudes a partir de l'aplicació del qüestionari

En el nostre pla de treball assenyallem la utilització d'una metodologia adaptada a les característiques del nostre objecte d'estudi. N'és el cas, que defineix dues etapes en l'elaboració d'un qüestionari que té per finalitat indagar sobre els elements al voltant de la cooperació territorial al Espai Català Transfronterer.

En una primera etapa vàrem realitzar una sèrie d'entrevistes amb actors clau de la cooperació dins d'aquest territori, en tot moment hem provat de respectar una certa proporcionalitat en quant a la naturalesa de les institucions, i el seu origen geogràfic.

Naturalment hi ha persones i institucions que hauríem volgut entrevistar, però que per diverses raons no ho hem pogut fer. Som conscients que comptar amb el seu relat hagués enriquit molt el nostre treball, però el temps i els recursos amb aquesta oportunitat no ho han permès. D'altra banda no ens hem de descuidar dels objectius d'aquest estudi i més particularment les seves limitacions. En tot cas volem dir, que en el nostre objecte d'estudi hem trobat un veritable motiu de treball, que val la pena tenir present precisament per

aquest territori en procés d'estructuració i consolidació en matèria de cooperació territorial.

En una segona etapa, vàrem utilitzar la valuosa informació recol·lectada de les nostres entrevistes, per crear un qüestionari adaptat a les nostres necessitats i a les característiques de la població (estadística) a la qual va dirigit.

El qüestionari va ser dissenyat mitjançant un programa d'ordinador d'utilització lliure, però adaptat pel serveis tècnics del Consell General del Pirineus Orientals (CG66) per a la utilització del conjunt del seus serveis tècnics. El programa es diu limesurvey³³ i és d'una utilització relativament simple. Té la particularitat, que es poden crear qüestionaris *en línia*, a més a més, distribuir-los-hi i respondre de la mateixa manera. Aquesta última part resulta força important i molt avantatjosa, especialment a l'hora de la recaptació de les dades. És a dir, una persona rep, una invitació a través d'un enllaç enganxat a un correu electrònic, i sols ha de clicar l'enllaç per començar a emplenar el qüestionari, un cop terminada aquesta operació l'enquestat tan sols ha de tornar a clicar a *enviar* perquè les seves respostes siguin enviades a una base de dades per a un tractament posterior. La simplicitat d'aquest procés, invita els enquestats a participar, i els estalvia un procés feixuc, d'imprimir, respondre, escanejar o eventualment tornar per correu tradicional.

Per contra, de la banda de la persona que realitza l'anàlisi, el procés no resulta tan senzill. Les dades agrupades i emmagatzemades finalitzen en una base de dades mancant completament de format. Aquest fet suposa un doble treball, ja que a més de l'anàlisi s'ha de fer l'organització de les dades. Més enllà d'aquest problemes de tipus tècnic, el procés de creació del qüestionari, la recol·lecció de dades i la posterior anàlisi es van dur a terme sense inconvenients.

Pel que fa la determinació de la població estadística i posteriorment la selecció de la mostra, vàrem comptar amb l'ajuda, valuosa i oportuna, representada en la persona del senyor Florent Martiche, cap del servei Europa del CG66, a partir d'un excel·lent coneixement del conjunt del teixit institucional i dels actors de la cooperació, el senyor Martiche, i el seu equip varen ser determinant en tant que *persones recursos* en l'elecció de la mostra. Tanmateix, consideren l'origen de demanda i la disponibilitat material de haver treballat des de les instal·lacions del CG66, vàrem observar una manca de contactes al sud de l'ECT, que es va fer sentir molt especialment quan ens fixem en la taxa de participació per unitat territorial. Per aquesta raó veurem que els actors nord-catalans són molt més presents que els de la banda sud-catalana. En aquest aspecte trobem a faltar una participació més ferma per part de les institucions sud-catalanes.

³³<http://www.limesurvey.org/fr>

3.3.1.- El qüestionari

El qüestionari dissenyat i enviat a un total de 243 persones, compta amb un total de 23 preguntes, la major part d'elles tancades amb alternatives, tot i que sovint es dona la possibilitat d'argumentar les respostes.

Una primera part, està dedicada a la caracterització dels enquestats, les preguntes bàsicament són relatives a la institució, a la ubicació, l'àmbit d'acció, i la naturalesa dels seus intercanvis.

La segona part, demana per les característiques d'aquest intercanvis, els problemes trobats, la constitució d'un **partenariat**, les temàtiques tractades, i el mitjans de comunicació utilitzats.

Una tercera part del qüestionari es refereix a les motivacions que donen origen a la cooperació en el marc de les seves respectives estructures, la valoració que fan dels dispositius econòmics existents i finalment l'avaluació del procés lligat a l'obtenció d'un finançament europeu o institucional.

La última part, prova de respondre a les preguntes referides a les característiques geogràfiques del territori i l'oportunitat o l'obstacle que allò suposa, a més a més d'una valoració general de l'acompanyament i la comunicació per part dels serveis encarregats de la instrucció i el seguiment dels projectes.

3.3.2.- Les respostes

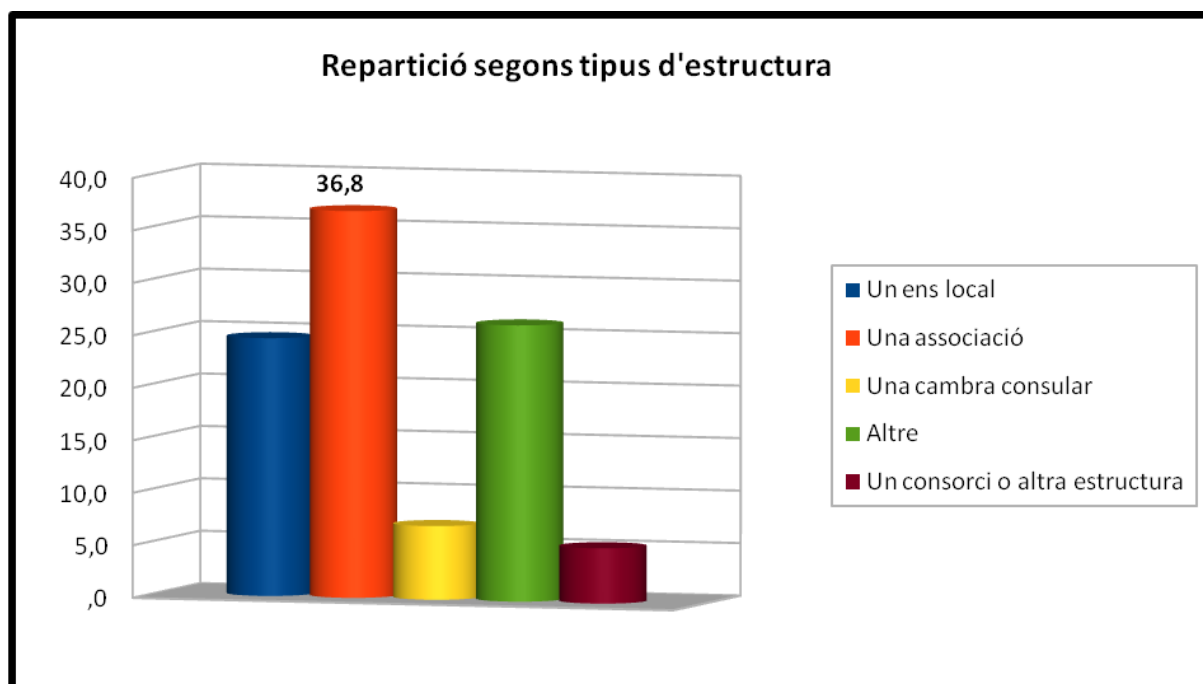
El qüestionari va ser enviat l'1 d'agost de 2011, i es va tancar el període de recepció de respostes el 5 de setembre següent. El 19 d'agost vàrem enviar un correu electrònic de recordatori, principalment pensant en la gent que a principis d'agost feia de vacances. Fem referència a aquesta dada, perquè malgrat el fet que el període obert a la recepció de respostes no va ser, potser, el més idoni, varem rebre un total de 57 respostes completes, el que correspon a una taxa de resposta al voltant del 24%. Aquesta situació des de la nostra perspectiva és un exemple més del gran interès per part dels promotors de projectes del territori en la cooperació territorial de proximitat.

Un cop fet aquest aclariment, que ens sembla important, veurem a continuació els principals resultats d'aquest qüestionari.

Una dada que sembla completament coherent amb els altres resultats obtinguts (per exemple del Fons comú) és la important participació de les associacions. En el gràfic d'aquí sota podem veure que una mica més d'un terç de les respostes obtingudes provenen del

món associatiu. D'alguna manera aquesta representació, sosté la hipòtesi que existeix un veritable interès entre la societat civil, pel que fa als temes lligats a la cooperació dins l'ECT.

D'altra banda, destaca també el rol de les institucions, particularment dels ens locals, que des de fa ja alguns anys demostren el seu compromís amb aquest tema. Finalment una tercera alternativa força important és *Altres*, en aquesta categoria, trobem principalment universitats (4 aparicions), establiments públics (3), unions patronals (1) i altres.

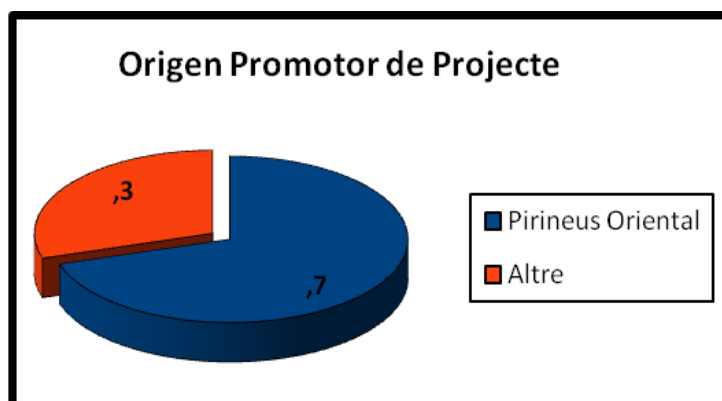


Gràfic 14 : Qüestionari, repartició per tipus d'estructura

Els promotors de projectes que van respondre al qüestionari, se situen principalment al departament dels Pirineus Orientals, el 30% restant es troba principalment a la demarcació de Girona, a l'excepció d'un parell de casos on la seu institucional del promotor de projecte es troba a Barcelona, Montpeller, Castelló de la Plana o La Seu d'Urgell. És el cas de l'Agència Regional de Salut, alguns departaments de la Generalitat de Catalunya o la seu de la xarxa Vives d'Universitats Catalanes.

A la pregunta "On es troben els actors de la cooperació?" Hem intentat donar resposta a través de la definició d'aquestes unitats territorials que de la banda del Principat s'anomenen *comarques*, però que de la banda nord-catalana és més difícil de determinar. Després de molta reflexió i tenint en compte les observacions fetes per alguns especialistes que ens han ajudat amb els seus consells com ja hem senyalat varem optar per a una definició existent, generalitzada en l'àmbit de les ciències socials i que és la conca d'

hàbitat³⁴. Aleshores, hem dividit el territori en conques d'habitat i comarques (en total 14) i hem demanat als enquestats de situar-se en una d'aquestes conques.



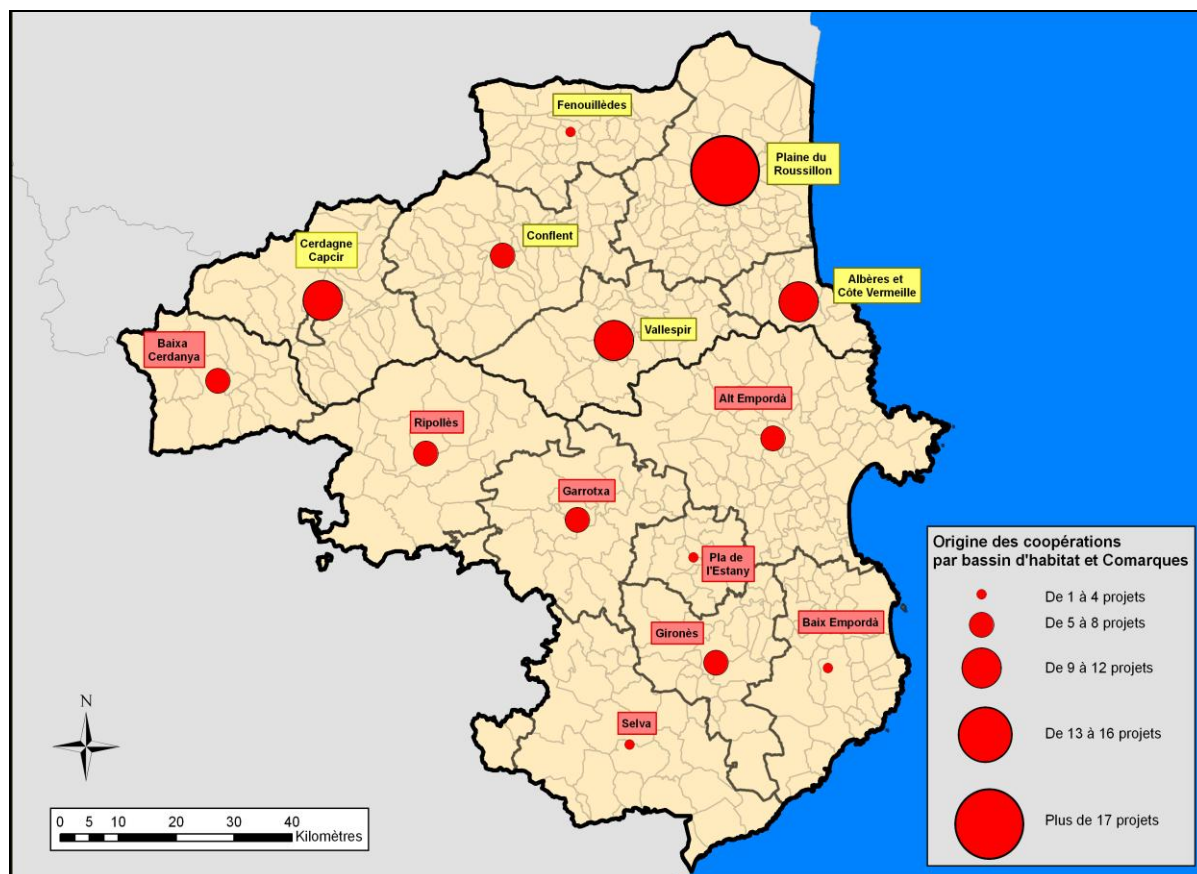
Gràfic 15: Origen del promotor de projecte

En primer lloc, hi ha més d'una constatació que hem de fer. Segons el gràfic anterior, podem veure que els actors nord catalans estan més representats que els veïns del sud. Això és degut a un nombre més important d'actors que van respondre al qüestionari de la banda nord que no pas a la banda sud. Tanmateix, observem també com es produeix la distribució de les respostes per conca a les terres nord - catalana.

Mapa : Origen i àmbit d'acció del actors en matèria de cooperació

En primer lloc si agafem els extrems, destaca la conca del Fenolledès amb només 1 cas i la Plana del Rosselló amb 30 casos. Pel que fa a el Fenolledès és un territori ubicat a l'extrem nord del departament dels Pirineus Orientals, és una conca principalment rural, amb una baixa densitat demogràfica, industrialment *deprimida*, i mancada d'elements estructuradors del territori. Podem afegir que vista la seva posició geogràfica, a més a més dels elements històrics que la situen sempre al marge del país català, s'han de trobar els elements que permetin una aproximació als promotors de projectes locals, bàsicament a través de la comunicació i l'acompanyament de proximitat.

³⁴Veure definició al annex



Mapa 12: Origen i àmbit dels actors en matèria de cooperació

Respostes provinents de comunes de la Plana del Rosselló

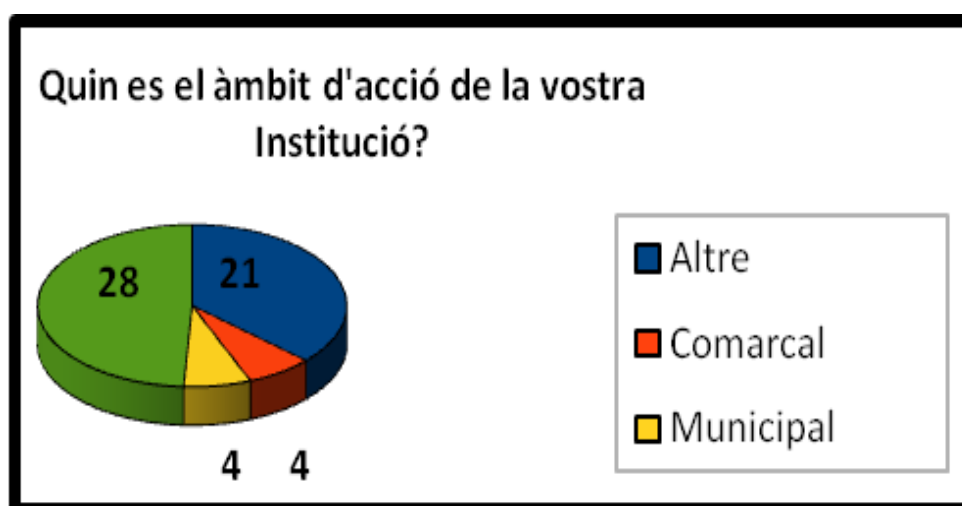


Mapa 13: Plana Rosselló. Elaboració pròpia

A l'altre extrem trobem la Plana del Rosselló, amb un total de 30 casos, però quan mirem de més a prop constatem que; primer la Plana del Rosselló, no comença ni termina a

Perpinyà, (perquè com es pot veure també han respost al qüestionari actors dels termes municipals de Baó, El Soler, Vilanova de la Raó, Toluges i Alenyà).

En segon lloc, aquest nombre (30) incorpora tots els actors departamentals o infra-departamentals, amb seu de les institucions a Perpinyà, però amb un àmbit d'acció molt més ampli.

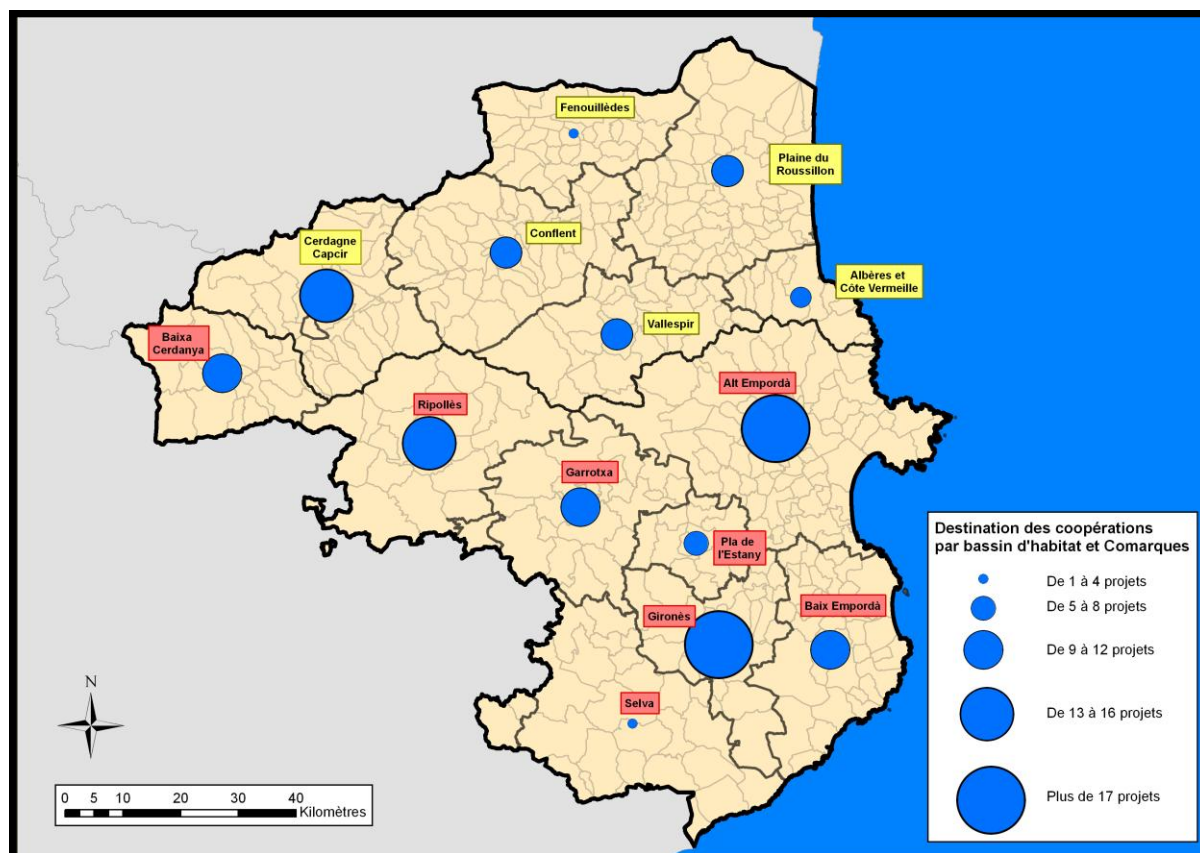


Gràfic 16 : Àmbit d'acció. Elaboració pròpia

Amb les dades de l'últim gràfic en la nostre anàlisi podem concloure que, malgrat el fet observable de gran activitat a la Plana del Rosselló, especialment al voltant de la vila de Perpinyà, gran part d'aquestes estructures té un àmbit d'acció molt més ampli. Per tant no s'ha de caure en la trampa i reduir l'activitat de tot el departament a una sola conca d'hàbitat.

A les comarques de la demarcació de Girona, trobem el mateix fenomen que a les terres nord-catalana, les comarques meridionals de la demarcació, presenten una pobra participació. Els actors amb poder de decisió sobre el territori, les estructures de governança que existeixen i per existir, hauran de considerar aquest elements si el propòsit és cohesionar el territori i no pas trobar-se amb un territori dividit entre aquells que viuen a la frontera i creuen en la cooperació territorial de proximitat i els altres que es troben al marge del territori i es giren cap al veí ja sigui del nord o del sud. Per aquesta raó, creiem que el pes i el protagonisme que aquest espai pot tenir, no només depèn de la seves dimensions, sinó també de la seva capacitat d'estructuració i articulació al voltant d'un projecte de territori.

Destinació i àmbit d'acció dels actors en matèria de cooperació



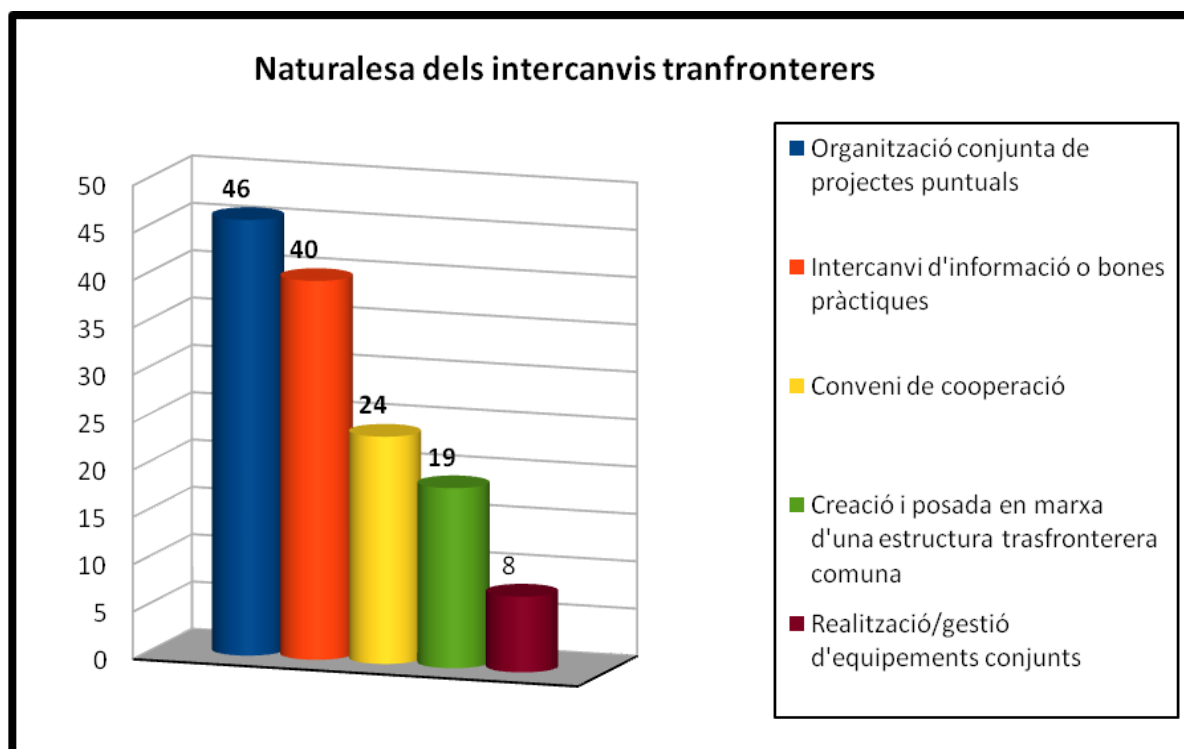
Mapa 14: Àmbit d'acció. Elaboració pròpia

En el mapa anterior, destacarem el fenomen invers, és a dir, una major representació de les comarques gironines, això pel fet de la més àmplia participació d'actors nord-catalans. Per tant quan demanem amb quines unitats territorial cooperen, la resposta es veu reflectida en el mapa d'aquí dalt. Podem apreciar una distribució molt més equitativa entre les comarques “receptores” de la cooperació, tot i que hi ha un cert dinamisme en les comarques frontereres que no veiem pas a les unitats territorials més meridionals, a l'excepció evidentment de la capital de la demarcació Girona, que pateix per dir-ho d'alguna manera, el mateix fenomen que Perpinyà i la Plana del Rosselló.

3.3.3.- Natura dels Intercanvis

Varem demanar als enquestats respecte a la natura dels intercanvis a nivell transfronterer. Com a primer resultat tenim l'organització conjunta de projectes puntuals, aquesta és una resposta que podríem dir, es troba al primer nivell de la cooperació, aquest

és el nivell, de la trobada, de l'aprenentatge mutu, del coneixement i primer reconeixement de l'altre, del veí. Aquest és el primer pas de la cooperació; és adonar-se de l'existència del veí, i dir, « *Jo faig això, i sembla que tu també* ». En aquest nivell de la cooperació trobem projectes com ara³⁵; *Projet d'étude et d'exposition sur les arts de la Renaissance*, *Participation commune à des stages et compétitions*, *Rencontres transfrontalières « capteurs et biocapteurs »*, *Échanges culturels*, *Production culturelle*, entre altres.



Gràfic 17 : Naturalesa dels intercanvis. Elaboració pròpia

Un segon nivell, és l'intercanvi d'informació i bones pràctiques. Això suposa un coneixement previ de l'altre, un reconeixement de la seva experiència o de la seva traça o expertesa. A aquest nivell trobem intercanvis lligats a la cooperació tècnica, la recerca científica, són accions de la cooperació que busquen el suport d'un partenariat que estigui en condicions de transmetre'ns un cert coneixement, una certa experiència. Alguns dels exemples citats pels enquestats són: *Col·laboració tècnica intercanvi de protocols*³⁶, *intercanvis puntuals en temes de recerca en el camp de la geografia*, *reunions tècniques de treball*, etc.

Un pas més enllà, està marcat per la signatura d'un conveni de cooperació, això és la

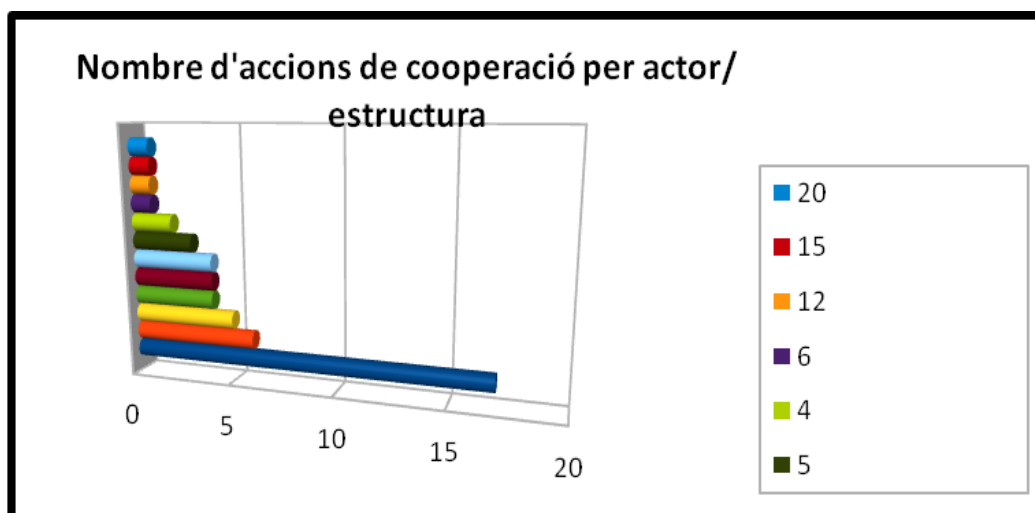
³⁵ - Aquest són exemples de projectes, han estat senyalats pels propis enquestats en l'apartat de comentaris després de cada pregunta

³⁶ - Comentari original en francès.

formalització d'un procés, i aquest seria el tercer nivell de la cooperació. La signatura d'un conveni de cooperació formalitza el compromís entre dues o més parts a involucrar-se en un projecte concret. Sovint les compromet també a una participació econòmica i a la realització d'una sèrie de tasques lligades al desenvolupament correcte del projecte.

Al quart nivell trobem la creació i l'impuls d'una estructura transfronterera comuna. Aquest nivell és la consolidació d'un *partenariat*, és la posada en comú dels recursos propis i les subvencions obtingudes al servei d'una estructura comuna. Alguns exemples de projectes d'aquest nivell són; *Xarxa transfronterera (Red Bio) d'experimentació en agricultura ecològica*, *Centre transfronterer de Formació i Recerca Sanitària i social(ETFERSASO)* i *l'AECT de l'hospital de Cerdanya*, entre altres.

L'últim nivell és la realització i la gestió d'infraestructures conjuntes. Potser que aquest és el nivell més alt de la cooperació territorial, una integració dins d'aquest nivell requereix no solament un grau elevat d'integració dels principis de la cooperació, sinó que fins i tot una cert altruisme. En aquest nivell el territori és viscut veritablement com un conjunt homogeni, amb necessitats compartides, però encara més amb solucions comunes. La realització i la gestió d'estructures comunes suposa articular el territori al voltant d'un projecte compartit, si més no, d'un eix estructurador capaç de donar coherència fins i tot a una política d'ordenació territorial transfronterera. Els exemples principals són *l'Escorxador de la Cerdanya* i *l'Hospital Transfronterer de la Cerdanya*.



Gràfic 18 : Nombre d'accions de cooperació per estructura. Elaboració pròpia

Finalment en aquest apartat volem incloure les dades obtingudes a partir de la demanda feta als enquestats de quantificar les accions empreses en matèria de cooperació territorial de proximitat. Un gran nombre d'entre ells no pot determinar la quantitat d'aquestes

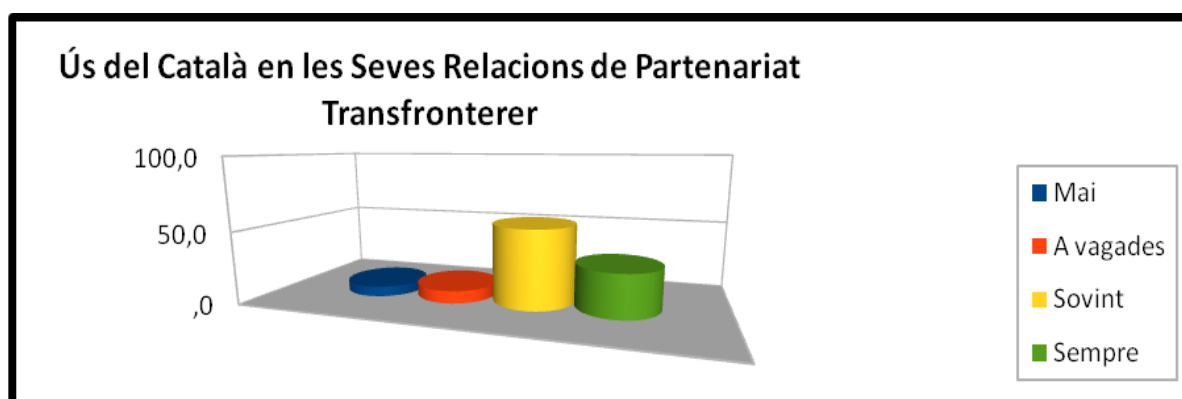
accions (17), però la majoria es situa entre 2 i 8, d'alguna manera veiem com és més difícil començar, que un cop començat, aturar-se.

3.3.4.- Relacions de partenariat dins els projectes de cooperació transfronterers

Durant les entrevistes múltiples que hem tingut l'oportunitat de realitzar tothom ha posat de manifest el fet que la cooperació és una qüestió de persones. En aquest sentit resulten particularment rellevants els aspectes lligats a la cultura. Aquest últim element, entès com el conjunt de pràctiques, valors i models objectius i simbòlics mitjançant els quals un grup social s'identifica.

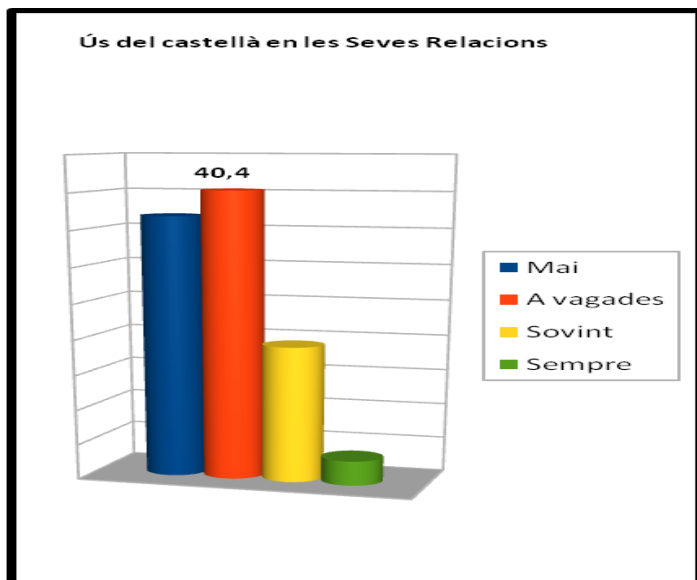
Tenint en consideració ho abans senyalat, a ningú li resultarà estrany que el treball en transfronterer sigui un àmbit on les relacions culturals són d'importància vital. En aquest sentit *a priori* podríem pensar que les diferències culturals són un fre als intercanvis transfronterers i a la cooperació territorial de proximitat.

Al cap de nombrosos mesos de treball podem constatar que tal afirmació és com a mínim mig vertadera i mig falsa, doncs, efectivament les diferències culturals en un primer moment resulten un fre a la cooperació – dificultats de comprensió de la llengua del veí, vergonya d'expressar-se en una llengua estrangera, diferències en els ritmes “vitals”, procediments administratius aliens, etc. Tanmateix si fos tan complicat, cap ni u participaria en aquesta mena de projectes, llavors hi ha unanimitat d'opinions. Les diferències cultural són un primer fre a la cooperació, però un cop passat aquest “petit” escull els problemes derivats d'aquesta mena de diferències gairebé no existeixen, ans al contrari, el procés es viu com un aprenentatge mutu, on tothom hi guanya.

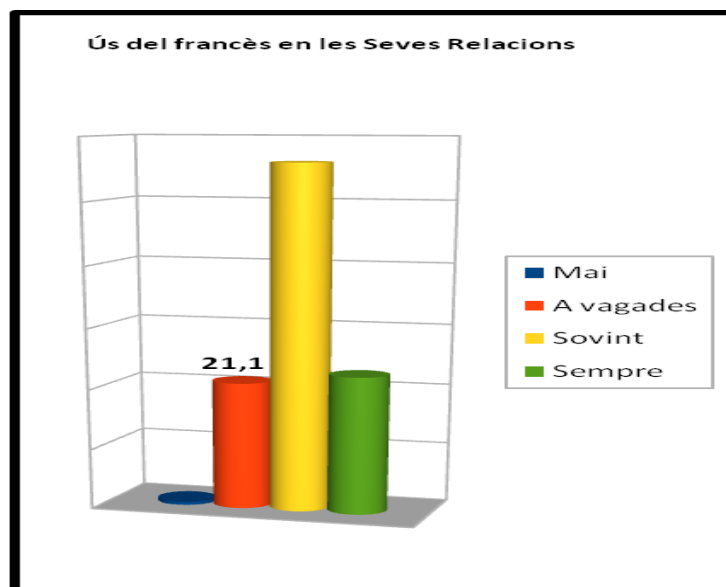


Gràfic 19 : Ús del català. Elaboració pròpia

Com ja ho hem dit abans, malgrat la diferència en termes de participació nord/sud, els resultats són molts clars. Un 84% dels enquestats declara utilitzar el català sovint o sempre en les seves relacions transfrontereres. Aquest fet, resulta força important tenint en compte, que no tan sols dins del territori estan presents el francès i el castellà com a llengües oficials, sinó que a més a més hi ha la presència no menyspreable de l'anglès dins d'aquests àmbits d'acció.



Gràfic 20 : Ús del castellà. Elaboració pròpia



Gràfic 21 : Ús del francès Elaboració pròpia

En aquests dos gràfics podem veure el comportament de les altres dues llengües oficials, castellà i francès. Destaquem la marginalitat de l'ús del castellà com a llengua de

treball, d'altra banda el francès es troba relativament ben representat ja que un 79% dels enquestats respon que l'utilitza sovint o sempre.

De l'anàlisi de les dades anteriorment presentades, podem concloure que tant el català com el francès són llengües vehiculars en les relacions transfrontereres. Això resulta particularment important ja que demostra l'interès dels protagonistes per comunicar amb el veí, **tot i que potser no estem davant d'una situació de bilingüisme actiu o simètric**, sinó més bé en una situació de bilingüisme passiu, és a dir, on hi ha comprensió de dues llengües, però se n'utilitza una per comoditat o seguretat. En tot cas el que sí és segur i remarcable, és la voluntat darrera els actors en comunicar i ser entesos per els seus pars.

Vàrem demanar als actors de la cooperació de respondre respecte dels problemes lligats a tres àmbits que durant les entrevistes van sorgir i que ens varen semblar d'importància. Aquests 3 àmbits són: les diferències culturals, el sistema administratiu i els ritmes. Entès aquest últim com ritmes de treball, horaris, calendari polític, de vacances, etc. Els vàrem demanar d'avaluar cadascú d'aquest "àmbits de problemes" entre el 1 i el 5, sent el 5 la nota que representa la major dificultat. Més tard i per facilitar l'anàlisi varem codificar aquesta escala de valoració en Baixa (1), Mitjà-baixa (2), Mitjà (3), Mitjà-alt (4), Alt (5).

D'aquesta manera analitzarem els estadígrafs, principalment les mesures de posició central.

Estadístics			
	Avalue les problemàtiques lligades a les diferències : culturals	Avalue les problemàtiques lligades a les diferències : Administratives	Avalue les problemàtiques lligades a les diferències : e ritme (horaris, vacances, calendari polític, etc.)
Mitjana	2,02	3,60	2,32
Mediana	2,00	4,00	2,00
Mode	1	4	1

Quadre 12 : Estadístiques. Elaboració pròpia

Si comencem amb l'anàlisi de la variable "diferències culturals" constatem que la resposta mitjana correspon a 2, és a dir Mitjà-baixa, de la mateixa manera la mediana és a dir el 50% de la mostra estima que les diferències culturals suposen una dificultat Mitjà-baixa. Fins i tot el percentil 75, (75% del enquestats) opina que aquesta mena de diferències sols suposa una dificultat mitjana.(exactament correspon al 91% de les respostes) En el mateix sentit podem dir que, la moda, la resposta més freqüent va ser 1, (dificultat baixa).

Dificultats en l'àmbit cultural			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	22	38,6	38,6
Mitjà-baixa (2)	18	31,6	70,2
Mitjà (3)	12	21,1	91,2
Mitjà-alt (4)	4	7,0	98,2
Alt (5)	1	1,8	100,0
Total	57	100,0	

Quadre 13 : Dificultats en l'àmbit cultural. Elaboració pròpia

El contrari succeeix amb les diferències administratives, la resposta mitjana és 3,6; això vol dir que es troba entre les dificultats mitjanes i mitjanes-altes. D'altra part, com a mínim 50% de les respostes se situen a nivell 4 (Mitja-alt).

A continuació podem observar els detalls de les respostes per a la variable "Dificultats administratives".

Dificultats en l'àmbit administratiu			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	6	10,5	10,5
Mitjà-baixa (2)	3	5,3	15,8
Mitjà (3)	14	24,6	40,4
Mitjà-alt (4)	19	33,3	73,7
Alt (5)	15	26,3	100,0
Total	57	100,0	

Quadre 14 : Dificultats en l'àmbit administratiu. Elaboració pròpia

Pel que fa la tercera part de la pregunta, els ritmes, la situació sembla no suscitar grans problemes, tot i que s'ha de tenir en compte aquesta mena de dificultats, ja que malgrat que els resultats no siguin tan marcats com en el cas de les dificultats administratives, no deixen de ser importants. Per exemple al voltant d'un 43% de les respostes consideren que les dificultats derivades de les diferències de ritme suposen un problema mitja/alt.

Dificultats a nivell de ritmes (horaris, vacances, calendari polític, etc)			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	18	31,6	31,6
Mitjà-baixa (2)	15	26,3	57,9
Mitjà (3)	14	24,6	82,5
Mitjà-alt (4)	8	14,0	96,5
Alt (5)	2	3,5	100,0
Total	57	100,0	

Quadre 15 : Dificultats a nivell de ritmes. Elaboració pròpia

Un cop interpretades aquestes dades confirmen allò, que havíem començat a veure mes a dalt en l'anàlisi: les diferències culturals no suposen un obstacle ni un problema a l'hora de comprometre's a un partenariat transfronterer. Però en el mateix sentit les diferències lligades a una Cultura administrativa, es fan sentir més profundament. En aquest últim punt podem afegir, que precisament hi ha una manca de coneixement institucional, relatiu a les competències de cada estructura i els seus àmbits d'acció. S'hauria d'avaluar més profundament la intensitat d'aquestes diferències, i si aquestes deriven solament d'un problema de coneixement i si s'expliquen també per una forma de fer diferent, ja que les primeres pertanyen a l'ordre del coneixement, aleshores només cal aprendre, i les segones son més aviat de l'ordre de les actituds, i per tant més difícil de modificar.

3.3.5.- Dificultats lligades a la creació d'un partenariat transfronterer

Durant el procés de constitució d'un partenariat, s'ha de poder identificar quines són les principals dificultats i d'aquestes, sobre quals podem actuar. Per exemple, una dificultat recurrent és la de trobar un bon soci, mes d'un 30% dels enquestats declara tenir una dificultat mitja-alta, per trobar-ne un, igualment que un 33% diu tenir una dificultat alta per trobar soci, totes dues en conjunt sumen gairebé un 65%. Aquesta mena de dificultats potser es podria solucionar en part amb un millor acompanyament dels promotors de projectes i l'organització sistemàtica de reunions d'informació, que persistirien alhora la creació de una xarxa de treball transfronterer.

Dificultats a nivell de : Trobar un bon soci de l'altra banda de la frontera			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	7	13,7	13,7
Mitjà-baixa (2)	6	11,8	25,5
Mitjà (3)	5	9,8	35,3
Mitjà-alt (4)	16	31,4	66,7
Alt (5)	17	33,3	100,0
Total	51	100,0	

Quadre 16 : Dificultat per a trobar un bon soci. Elaboració pròpia

Un cop més podem constatar que les principals dificultats d'un projecte de caràcter transfronterer es presenten en la primera part de la constitució del partenariat, com si fos una barrera per traspasar, un cop ja de l'altra banda, les dificultats són percebudes d'una altra manera.

Dificultats a nivell de : Posar-se d'acord sobre el mètode de treball			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	6	11,3	11,3
Mitjà-baixa (2)	8	15,1	26,4
Mitjà (3)	21	39,6	66,0
Mitjà-alt (4)	11	20,8	86,8
Alt (5)	7	13,2	100,0
Total	53	100,0	

Quadre 17 : Dificultat d'acord sobre mètodes de treball. Elaboració pròpia

Per exemple posar-se d'acord sobre els mètodes de treball, a priori podria significar una gran dificultat. Tanmateix observen que les respostes del qüestionari confirmen que no és fàcil, però no suposa un gran obstacle (dificultat mitjana 39%). Dit d'altra manera un 66% creu que com a molt la dificultat de posar-se d'acord és mitjana. Segurament aquestes xifres serien molt semblants a les de qualsevol grup de treball que necessita posar-se d'acord sobre una metodologia de treball.

Pel que fa la temàtica de treball la situació és molt semblant a la de les metodologies de treball. Sembla haver-hi una certa complexitat, però res que sigui determinant al començament d'un projecte. Una lectura global possible seria, hem decidit treballar en transfronterer, no estem acostumats, ens fa por, no ens sentim segurs amb la llengua de

l'altre, però un cop que ens llancem ens sentim compromesos amb el projecte i relativitzem les dificultats.

Dificultats a nivell de : Posar-se d'acord sobre la temàtica de treball			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	7	13,5	13,5
Mitjà-baixa (2)	15	28,8	42,3
Mitjà (3)	16	30,8	73,1
Mitjà-alt (4)	7	13,5	86,5
Alt (5)	7	13,5	100,0
Total	52	100,0	

Quadre 18 : Dificultats temàtiques de treball. Elaboració pròpia

Les temàtiques de treball en transfronterer no amaguen les característiques del territori. Comencem per allò que ens resulta més familiar, sobre el qual no tindrem grans dificultats en posar-nos d'acord. Això seria “*l'acció cultural i el patrimoni comú*” (material i immaterial). Ja ho hem assenyalat, aquesta temàtica és el substrat del territori, és la llengua, la cultura, un passat comú.

Les temàtiques de treball en transfronterer		
	Casos	Percentatge
Acció Cultural i Patrimoni	17	29,8
Altres	8	14,5
Formació	15	26,6
Juventud i Esports	4	7,3
Medi ambient	5	8,8
Promoció Econòmica - Treball	7	12,5
Total	56	100,0

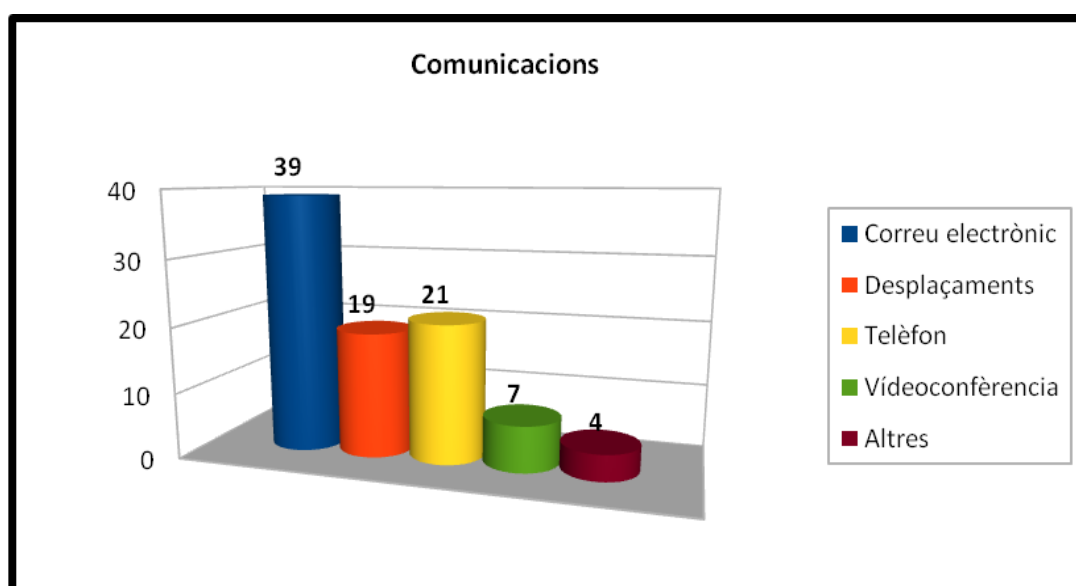
Quadre 19 : Temàtiques de treball. Elaboració pròpia

La temàtica formació segueix la mateixa línia d'acció, la cultura s'ha d'aprendre, s'ha de transmetre, ens sentim més còmodes amb algú que comparteix els mateixos codis socials, lingüístics fins i tot professionals. Per aquesta raó ens preocupem d'organitzar seminaris, cursos de formació en diferents àmbits, aprenem la llengua del veí i aprenem també a treballar junts, a conèixer-nos.

Tot i ser temes recurrents la promoció econòmica i el medi ambient resten marginals en comparació a la cultura o la formació. Hem de tenir en compte que tot els temes son força importants per aquest territori, particularment afectat per l'atur, la poca industrialització i els efectes nefasts de la frontera. Situació que desencadena un cercle viciós, que fa literalment fugir als joves qualificats d'una banda, i d'altra, donades les característiques físiques del territori (centenars de kilòmetres de costa, sol i muntanya) propicia les migracions internes de persones econòmicament inactives.³⁷

Altres temes prioritaris mencionats pels el enquestats són tots lligats amb l'agricultura, la recerca, de proximitat, biològica; amb el turisme, sostenible, rural; amb la salut, recerca i posada en funcionament d'infraestructures, i formació de personal sanitari i forestal, a més de la gestió i la recerca i finalment transport, art contemporani, ordenació territorial i governança.

Finalment en aquest apartat volem presentar les eines comunicació utilitzades pels promotors de projectes i les seves preferències a l'hora de triar-los.



Gràfic 21: Comunicacions. Elaboració pròpia

La primera alternativa és el correu electrònic molt per davant del telèfon. No obstant això, la dada que sorprèn és la dels desplaçaments en comparació a la de la videoconferència. És clar que aquí hi ha tot un treball a fer al voltant de les infraestructures i

³⁷ - "Diagnostic des territoires des Pyrénées-Orientales" Direction départementale de l'Équipement des Pyrénées-Orientales, et Direction départementale de l'Agriculture et de la Forêt des Pyrénées-Orientales. Livre blanc de l'Eurodistrict, UDG-MOT Octobre 2008. http://www.cg66.fr/include/viewFile.php?idtf=4574&path=1e%2FWEB_CHEMIN_4574_1282315917.pdf visitada el 08/09/2001

l'ús de les noves tecnologies, especialment quan tenim en compte el relleu i les dimensions del territori. Reduir el desplaçaments i augmentar l'ús de les noves tecnologies en matèria de cooperació territorial, gairebé podria ser un objectiu bàsic per a qualsevol convocatòria a projectes.

3.3.6.- Motivacions per a la cooperació

La possibilitat de finançar accions, amb una subvenció pública, específicament europea és una gran oportunitat, a condició que prèviament s'hagi fet un bon diagnòstic, una bona definició de la problemàtica de treball i d'haver identificat un bon soci. Almenys això ho sembla haver entès una bona part dels enquestats: un 51% de les persones que responen al qüestionari diuen que l'oportunitat financera és una motivació mitja/baixa o baixa. Tot i no haver-hi una tendència clara sembla que el finançament per si sol no resulta determinant a l'hora de llançar-se dins d'un projecte transfronterer, tot i que no es pot negar que per a una part de les institucions el finançament europeu és igual a crèdits inesperats que s'han d'aconseguir sense que importi si hi ha projectes, diagnòstic o pertinència de l'operació.

Motivacions de la cooperació			
Una oportunitat financera			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	16	28,1	28,1
Mitjà-baixa (2)	13	22,8	50,9
Mitjà (3)	15	26,3	77,2
Mitjà-alt (4)	8	14,0	91,2
Alt (5)	5	8,8	100,0
Total	57	100,0	

Quadre 20: Oportunitat financera. Elaboració pròpia

Per contra més de la meitat de les respostes, apunten al diagnòstic de territori com un element motivador dels projectes de cooperació. Aquesta situació sembla més aviat un bon senyal, No obstant ens hem de mirar les xifres amb precaució. Sabem que un percentatge important dels promotors de projectes pertanyen a estructures de dimensions modestes que no sempre disposen del mitjans per a dur a terme aquesta mena d'accions.

Motivacions de la cooperació			
Un diagnòstic de territori			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	7	12,3	12,3
Mitjà-baixa (2)	12	21,1	33,3
Mitjà (3)	9	15,8	49,1
Mitjà-alt (4)	18	31,6	80,7
Alt (5)	11	19,3	100,0
Total	57	100,0	

Quadre 21 : Diagnòstic de territori. Elaboració pròpia

L'intercanvi d'experiències, el coneixement de noves pràctiques, l'aprenentatge de resolució de problemes compartits, la mutualització de recursos al servei d'un objectiu que no es pot assolir individualment, això és donar valor afegit a les accions que es duen a terme, i és sens dubte una gran motivació. Per tant un 66% de les respostes es troben en les categories mitja-alta/ alta.

Motivacions de la cooperació			
La busqueda de valor afegit a un projecte			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	3	5,3	5,3
Mitjà-baixa (2)	5	8,8	14,0
Mitjà (3)	12	21,1	35,1
Mitjà-alt (4)	17	29,8	64,9
Alt (5)	20	35,1	100,0
Total	57	100,0	

Quadre 22 : Recerca de valor afegit. Elaboració pròpia

Una altra motivació que sembla trobar consens entre els enquestats és la decisió institucional com a motivació per a la cooperació. Les lectures d'aquesta dada poden tenir nombroses interpretacions, malgrat això, voldríem destacar el fet que una bona part de les operacions transfrontereres, especialment pel que fa al Programa Interreg, són de gran envergadura, sovint són operacions de centenars de milers d'euros, fins a operacions milionàries com és el cas d'Hospital de la Cerdanya. Aquesta mena d'accions requereix un compromís per part de les institucions i de tots els actors involucrats, particularment del polítics elegits que les dirigeixen. Sense aquest compromís, aquests grans projectes no

veuriem la llum del dia. Aquesta mena d'operacions requereixen no solament les competències d'un equip sinó de tota una estructura, un concert i una decisió institucional forta.

Motivacions de la cooperació			
Una decisió institucional			
	Casos	Percentatge	Percentatge acumulat
Baixa (1)	13	22,8	22,8
Mitjà-baixa (2)	7	12,3	35,1
Mitjà (3)	10	17,5	52,6
Mitjà-alt (4)	9	15,8	68,4
Alt (5)	18	31,6	100,0
Total	57	100,0	

Quadre 23 : Decisió institucional. Elaboració pròpia

Altres comentaris dels enquestats al voltant de les motivacions per a la cooperació són: *“En el nostre cas, la voluntat de contribuir a la configuració de l'espai transfronterer a través de la formació en llengua i cultura professional per part d'institucions d'educació superior”, “Complementarietat a nivell de les competències, intercanvi d'experiències”³⁸, “Intentar de utilitzar competències que nosaltres no tenim pas a Perpinyà”³⁹, “La nostra motivació fou una necessitat sectorial: millorar el coneixement i la difusió de les tècniques culturals de la producció ecològica a Catalunya i als Pirineus Orientals”, “Lligams històrics de cooperació que no han esperat els programes transfronterers”, “El fet de treballar amb múltiples estructures en mires de construir una xarxa”.*

3.3.7.- La geografia

Saber de quina manera la geografia determina les relacions de cooperació entre els pobles, pot ser un subjecte de estudi propi, sobre el qual segurament hauria molt a dir. No es la vocació d'aquest treball respondre a aquesta pregunta, però no volíem deixar passar l'oportunitat de demanar als actors de la cooperació al respecte.

És la geografia de l'Espai Català Transfronterer un obstacle o una oportunitat per a la cooperació ?

³⁸Text original en francès

³⁹Idem

Per a vostè, la geografia de l'Espai Català Transfronterer és :		
Un obstacle		
	Pourcentage valide	Pourcentage cumulé
Sempre	2,1	2,1
Sovint	20,8	22,9
A vegades	54,2	77,1
Mai	22,9	100,0
Total	100,0	

Quadre 24. Obstacle. Elaboració pròpia

D'una part sembla que precisament la geografia no sigui un element qualsevol en l'escenari de la cooperació, ja que un 77% de les respostes troba que com a mínim a vegades és un obstacle. D'altra banda, amb la mateixa fermesa i encara més un 82% de les respostes afirmen que la geografia és sempre o sovint una oportunitat per a la cooperació.

Per a vostè, la geografia de l'Espai Català Transfronterer és :		
Una oportunitat		
	Pourcentage valide	Pourcentage cumulé
Sempre	35,7	35,7
Sovint	46,4	82,1
A vegades	14,3	96,4
Mai	3,6	100,0
Total	100,0	

Quadre 25 : Una oportunitat. Elaboració pròpia

Conclusió: la geografia es un oportunitat i un obstacle alhora; una oportunitat quan es tracta de desenvolupar conjuntament projectes de protecció i promoció del patrimoni natural, o de protecció contra els incendis com és el cas de *Princalb*⁴⁰, altre exemple pot ser el *projecte Enllaç*⁴¹ que te per missió posar de relleu el patrimoni natural i cultural sota una lògica de durabilitat que protegí i impulsí la gestió dels espais naturals. Un altre exemple que podem citar, és el del hospital de la Cerdanya, ja que si no fos per aquella geografia característica, un altiplà més o menys aïllat dels grans pols urbans, però al mateix temps, amb una continuïtat territorial gairebé imperceptible entre els dos Estats, -francès i espanyol-

⁴⁰ - Interreg IV A, POCTEFA EFA30/08 – PRINCALB, Prevenció d'incendis forestals transfronterers en l'Albera i el Cap de creus

⁴¹ - Interreg IV A, POCTEFA EFA136/09 – ENLLAC Xarxa transfronterera de vies verdes en Catalunya

aquell hospital no tendria raó de ser, tanmateix aviat serà una realitat, gracies a un projecte de cooperació territorial que dona resposta a la necessitat d'un territori marcat per la geografia.

D'altra banda aquesta mateixa geografia pot significar un obstacle, sem ben conscients. Tot i que l'eix Girona – Figueres – Perpinyà es troba ben comunicat, aquesta no és ni molt menys, la realitat de tot l'Espai Català transfronterer. Terres endins els camins esdevenen estrets, i els temps de viatge a vegades massa llargs. És la realitat de molts i molts pobles del Pirineu i el pre-Pirineu. Aquesta situació a vegades dificulta l'intercanvi i la comunicació entre les entitats veïnes, per això una solució adient és desenvolupar les noves tecnologies que escurcen les distàncies i permeten en qüestió de minuts la comunicació per exemple en videoconferència entre dues persones una situada a Blanes i l'altra a la Cerdanya.

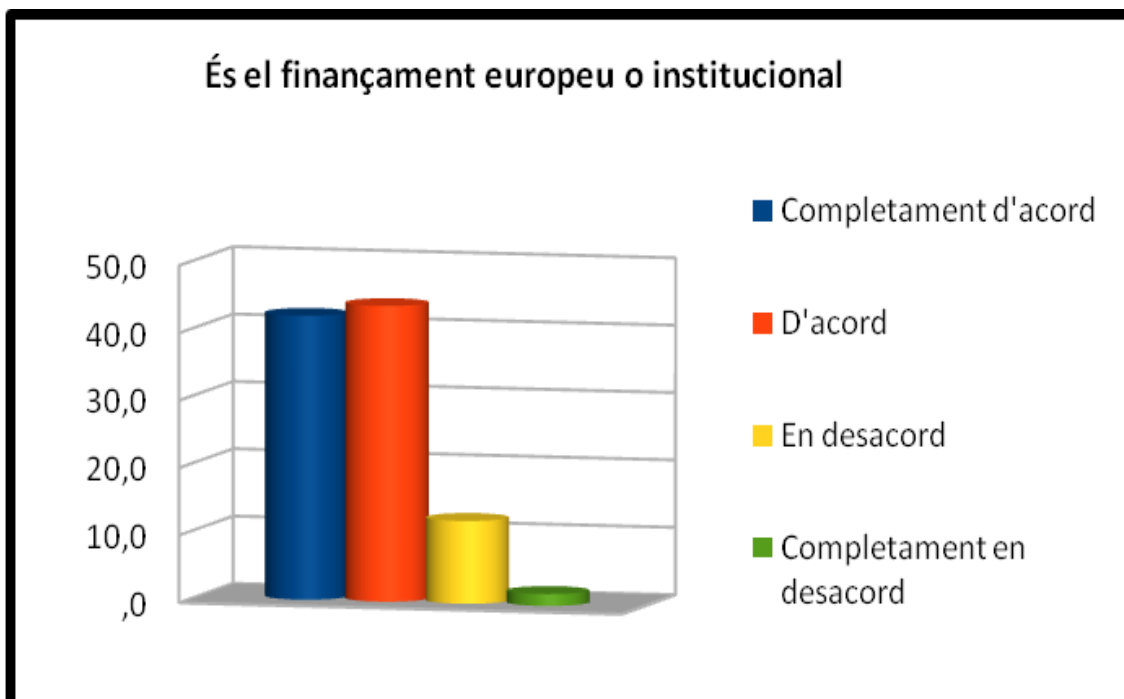
3.3.8.- El finançament

Vàrem demanar als actors de la cooperació tan durant les entrevistes com en el qüestionari, al voltant dels procediments per a l'obtenció de finançament europeu o institucional. Els vàrem demanar de pronunciar-se respecte a les següents afirmacions. El finançament europeu o institucional és: un procediment llarg i feixuc, una oportunitat, i un mitjà o mal necessari.

Pel que fa al procediment hi ha un llarg consens respecte a la seva complexitat. De primer tot el relacionat a l'obtenció de finançament, però després tot el procés lligat a la certificació de despeses, particularment en el cas dels fons FEDER. Pel que fa els fons locals la dificultat no és menor, ja que el públic d'aquests fons, és un públic *menys experimentat* i a més a més s'ha d'adaptar al doble procediment si vol presentar-se a les convocatòries de la Generalitat i a les del Consell General.

Imaginem que aquesta dificultat ja identificada per les institucions concernides, canviara si dins d'un futur (esperem proper) es crea una estructura de governança comuna, que en principi no tan sols tindria la capacitat de gestionar un fons local, sinó també, altres fons provinents d'algun programa europeu.

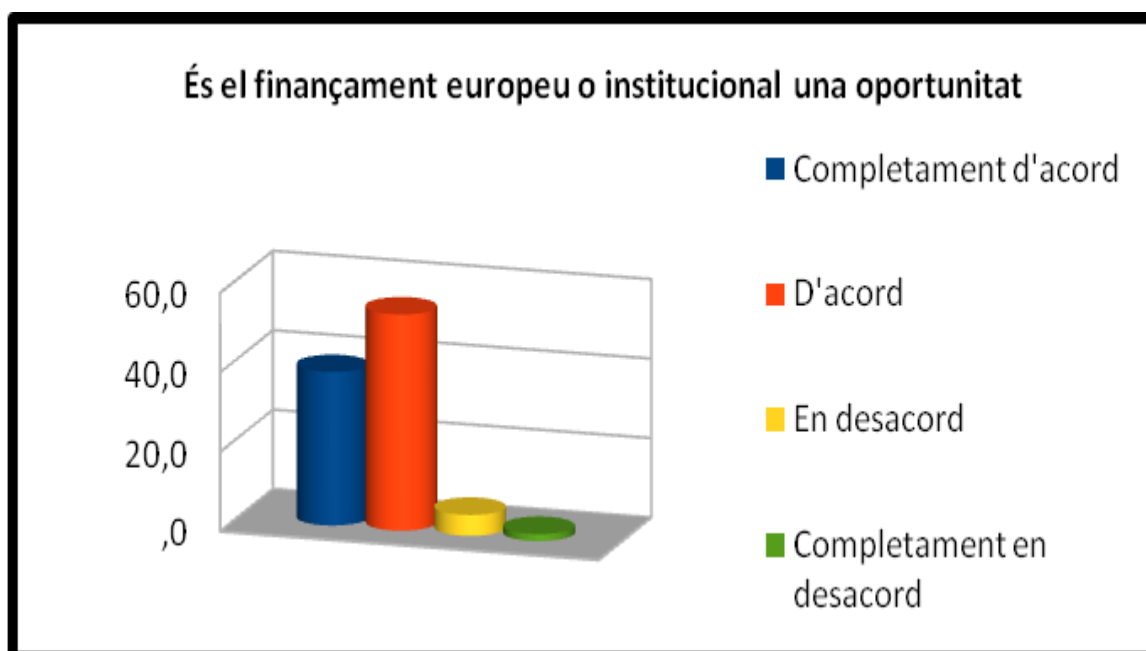
Pregunta: És el finançament europeu o institucional un procés llarg i feixuc ?



Gràfic 23 : Finançament Institucional. Elaboració pròpia

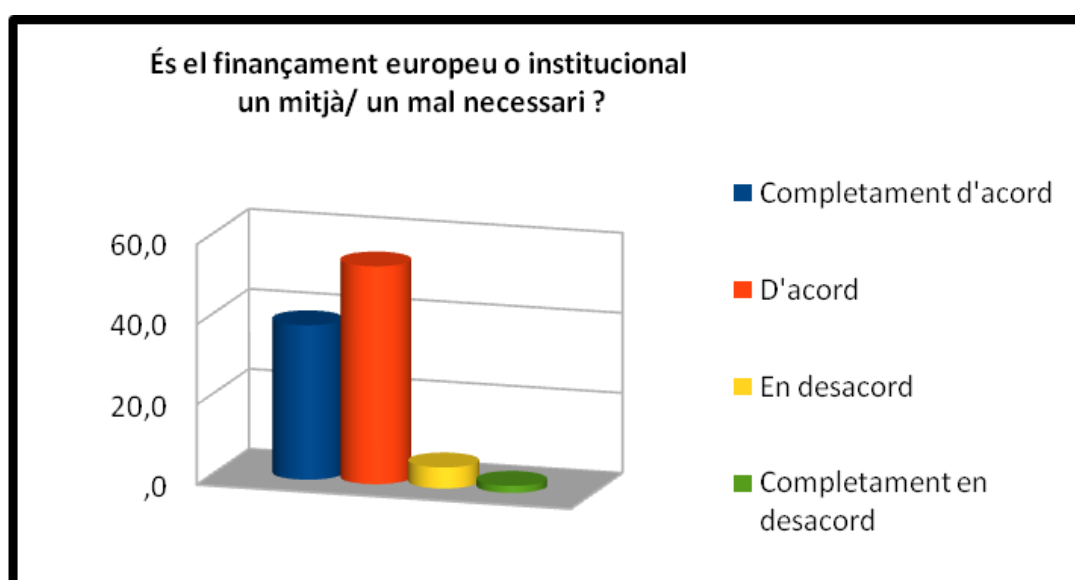
Les dades del següent gràfic ratifiquen el que hem vist abans respecte a les motivacions de la cooperació. En aquest sentit, no fa cap dubte l'oportunitat que significa un programa operacional que subvenciona projectes de caràcter transfronterer fins a un 65%, o un fons comú que contribueix amb un 50% a les despeses elegibles d'una subvenció per als projectes seleccionats. Tanmateix, sembla que en relació a aquestes oportunitats, tothom ha comprès que per realitzar un projecte de cooperació transfronterera s'ha de tenir un projecte, i sembla que per als actors de la cooperació en tenir-ne un, és la principal motivació. L'altra són eines i mitjans.

Tanmateix tot i ser una oportunitat per a la cooperació, el finançament public requereix unes competències, un coneixement i el domini d'un procediment que a vegades pot resultar llarg, feixuc i fins i tot tediós. A pesar de l'anterior, de moment aquest és el camí per seguir si es vol comptar amb subvencions que a vegades són l'únic mitjà per a reeixir un projecte sense finançament.



Gràfic 24 : Una oportunitat. Elaboració pròpia

Tenint en compte aquest elements, observem com un 93% de les respostes diuen estar d'acord o completament d'acord amb el fet que el finançament europeu o institucional és un mitjà/mal necessari. Ens preguntem en quina mesura aquestes respostes han de ser interpretades com una crida, a la simplificació dels procediments o si més no a l'homogeneïtzació d'aquest mateix procediment en els diferents dispositius.



Gràfic 25 : un mitjà / mal necessari. Elaboració pròpia

3.3.9.- Avaluació de les etapes del procediment d'obtenció d'un finançament institucional

Com ja hem tingut l'oportunitat de comentar-ho, els procediments lligats a l'obtenció d'un finançament per part d'una institució pública, sembla ser com a mínim complex. Aquest procediment, que de manera addicional podem qualificar de llarg, consta de nombroses etapes. Hem volgut examinar algunes d'elles i d'aquesta manera aproximar-nos a l'opinió dels enquestats a qui hem demanat d'avaluar de 1 a 5 (essent 5 el grau màxim) la dificultat lligada a cadascuna de les següents etapes del procés.

Un primer aspecte sobre el qual hem volgut indagar, és la validació interna del projecte en cada estructura abans d'aprofundir en les relacions de partenariat. Sembla haver-hi una distribució relativament homogènia de les respostes en el extrem, raó per la qual la major part dels resultats es concentren en les alternatives mitjanes, tot i haver-hi una lleugera tendència entre els valors 3 i 4, que indicaria una certa complexitat d'aquest moment del recorregut.

Dins del marc de l'obtenció d'un finançament institucional, quina avaluació fa vostè de les següents etapes: Validació interna pròpia a cada institució		
	Percentatge	Percentatge acumulat
1	14,0	14,0
2	17,5	31,6
3	29,8	61,4
4	28,1	89,5
5	10,5	100,0
Total	100,0	

Quadre 26 : Validació interna. Elaboració pròpia

Respecte a la constitució del dossier, la situació sembla decantar-se, i una dificultat major s'entreen. Dins el marc de l'obtenció d'un finançament institucional, la constitució d'un dossier és un pas important, d'alguna manera la continuïtat del projecte s'hi juga, S'han reunit totes les peces, tots els justificatius, els acords de partenariat de cadascuna de les parts implicades i res no pot faltar per que la candidatura sigui admissible.

Dins del marc de l'obtenció d'un finançament institucional, quina avaluació fa vostè de les següents etapes: Constitució un dossier de candidatura		
	Percentatge	Percentatge acumulat
1	5,3	5,3
2	15,8	21,1
3	24,6	45,6
4	33,3	78,9
5	21,1	100,0
Total	100,0	

Quadre 27: Dossier de candidatura. Elaboració pròpia

Les fonts de finançament per a la cooperació són extremament escasses, aquestes es limiten bàsicament a un nombre reduït d'ens públics i sovint les condicions d'obtenció d'un d'aquests finançaments es desbloqueja amb l'adjudicació dels altres. En la complexitat d'aquest cercle és on deuen de treballar els promotors de projectes. Tot l'anterior queda reflectit en les preferències a l'hora de respondre per part dels enquestats.

Podem veure com gairebé un 85% de les respostes se situen per sobre del nivell de dificultat numero 3, l'alternativa 5, el nivell més alt de dificultat, és on s'hi troba més d'un quart de les preferències.

Dins del marc de l'obtenció d'un finançament institucional, quina avaluació fa vostè de les següents etapes: Trobar un finançament		
	Percentatge	Percentatge acumulat
1	5,3	5,3
2	10,5	15,8
3	29,8	45,6
4	28,1	73,7
5	26,3	100,0
Total	100,0	

Quadre 28 : Trobar d'un finançament. Elaboració pròpia

El quadre següent resulta força particular, les dades estan distribuïdes normalment això vol dir que la moda (el valor més freqüent) es igual a la mediana on es troba el 50% de la mostra. Tot l'anterior es tradueix de la següent manera. Un 64% de les respostes fixen la

dificultat de crear un partenariat com inferior a 3, i la resposta més freqüent es 3, no obstant un anàlisi adequat requeriria un creuament de dades, per exemple tipus de promotor de projecte públic/ privat o tipus d'estructura, associació, cambra consular, etc. A pesar que ja hem fet referència anteriorment aquest són àmbits on es requereix un treball més profund al qual actualment aquest autor no es capaç de donar resposta per les raons nombrosament ja esmentades.

Dins del marc de l'obtenció d'un finançament institucional, quina avaluació fa vostè de les següents etapes: Crear un partenariat		
	Percentatge	Percentatge acumulat
1	12,3	12,3
2	22,8	35,1
3	29,8	64,9
4	22,8	87,7
5	12,3	100,0
Total	100,0	

Quadre 29 : Crear un partenariat. Elaboració pròpia

En qualsevol dispositiu financer de subvenció per a projectes de cooperació, trobarem un apartat amb requeriments de justificació de despeses que possibilitaren l'obtenció de la totalitat o una part dels crèdits sol·licitats, aquesta tasca pot resultar més o menys complicada segons l'experiència del promotor, la complexitat del projecte, la quantitat de socis involucrats i les característiques de l'estructura que desenvolupa les accions, entre altres. Qualsevol sigui el cas, a partir dels resultats obtinguts de l'aplicació del qüestionari podem observar que més de dos terços de les respostes declaren una dificultat situada entre 3 i 5. Potser que part de complexitat del procés es deu a una manca d'uniformitat del procés entre els diferents dispositius, i per altra part a l'extrema rigorositat que cal al realitzar una tasca d'aquestes característiques. En tot cas, durant les entrevistes es pot apreciar que malgrat la complexitat del treball, tothom té consciència de la seva importància, i de la necessitat de desenvolupar aquesta mena de mecanismes que assegurin la bona utilització dels recursos públics.

Dins del marc de l'obtenció d'un finançament institucional, quina avaluació fa vostè de les següents etapes: Justificació de despeses		
	Percentatge	Percentatge acumulat
1	14,0	14,0
2	14,0	28,1
3	35,1	63,2
4	17,5	80,7
5	19,3	100,0
Total	100,0	

Quadre 30 : Justificació de despeses. Elaboració pròpia

Avaluació és sovint sinònim de final, tot i que no sempre és així, tanmateix es una part imprescindible de qualsevol projecte, ja que ens permet conèixer la vàlua del mateix. L'avaluació és un procediment complex, que variara en complexitat segons les característiques del objecte a avaluar, però també en relació al treball previ fet en la determinació als objectius a assolir.

D'aquesta manera podem observar que una part importat de les respostes es situant entre el valors 3-4 (60%) i un terç entre el valors 1-2.

Dins del marc de l'obtenció d'un finançament institucional, quina avaluació fa vostè de les següents etapes: Avaluació del projecte		
	Percentatge	Percentatge acumulat
1	10,5	10,5
2	22,8	33,3
3	26,3	59,6
4	33,3	93,0
5	7,0	100,0
Total	100,0	

Quadre 31 : Avaluació del projecte. Elaboració pròpia

Uns dels grans reptes de la cooperació, és el de sinó perpetuar, almenys assegurar una certa durabilitat en el temps dels projectes de cooperació. Es tracte de utilitzar els

esforços comuns i el finançament públic com trampolí o espurne que engegui una dinàmica sostenible i autònoma.

Aquesta, sense dubte no és una labor fàcil, i així l'entenen les persones que han respost el qüestionari. Un 80% de les respostes les trobem per sobre el número 3 en nivell de dificultat, sent l'alternativa més representada el nivell 4 amb un 36,8%, això ens demostra la dificultat lligada a aquesta part del procés, però també el gran repte que hi ha per endavant.

Dins del marc de l'obtenció d'un finançament institucional, quina avaluació fa vostè de les següents etapes: Durabilitat (en el temps) del projecte		
	Percentatge	Percentatge acumulat
1	10,5	10,5
2	8,8	19,3
3	22,8	42,1
4	36,8	78,9
5	21,1	100,0
Total	100,0	

Quadre 32 : Durabilitat en el temps. Elaboració pròpia

3.3.10.- Els serveis instructors

La comunicació al voltant de les convocatòries a projectes, de l'obertura o tancament d'un període de recepció de documents, dels resultats de una avaluació, de les eixos i mesures d'una futura programació o les orientacions d'una política comunitària, etc. Tot allò fa part de la comunicació a l'entorn de cadascunes de les diferents convocatòries a projectes. Quan preguntem per la valoració que fan els enquestats, les respostes semblen dividir-lis en 2 grups. Dolenta-mitjana amb un 49% i bona-excel·lent amb un altre 50%. En tot cas, sembla haver-hi, un grup que fa part del cercle per on circula la informació i un altre que té un accés més dificultós. Com a mínim un no menyspreable 17,5% fa una avaluació incontestablement dolenta.

Quina valoració fa vostè de : La comunicació a les convocatòries a projectes de cooperació transfronterera		
	Pourcentage	Pourcentage cumulé
Dolenta	17,5	17,5
Mitjana	31,6	49,1
Bona	40,4	80,5
Excel·lent	10,5	100,0
Total	100,0	

Quadre 33 : Comunicació. Elaboració pròpia

Per acabar tota aquesta part dedicada a l'anàlisi i comentaris dels resultats de l'aplicació del qüestionari que varem dissenyar, observarem un quadre dedicat a la valoració feta per part del enquestats a l'acompanyament dels promotors de projectes del territori. En primer lloc tornem a trobar el 17,5% que qualificant l'acompanyament com dolent, i malgrat que no és una xifra important no deixa de ser revelador que gairebé una sisena part de les respostes es posicionin en el nivell més baix de l'escala d'avaluació. D'una altra part la resposta més freqüent es Mitjana amb un 42,1%, això vol dir, res d'excepcional, com ho corrobora el 8,8% tan sols de l'alternativa excel·lent.

Quina valoració fa vostè de : L'acompanyament als promotors de projectes de cooperació		
	Pourcentage	Pourcentage cumulé
Dolenta	17,5	17,5
Mitjana	42,1	59,6
Bona	31,6	91,2
Excel·lent	8,8	100,0
Total	100,0	

Quadre 34: Acompanyament, Elaboració pròpia

Des d'un esperit constructiu, podem assenyalar que després de 4 anys de programació ininterrompuda dels dispositius locals d'ajuts als projectes de cooperació transfronterera, i al cap de la quarta generació de programes plurianuals de cooperació territorial alimentats amb el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el serveis instructors han fet un molt bon treball acostant les eines disponibles a tots els actors de la cooperació i molt particularment al món associatiu, que són el més altament

representats per exemple en dispositiu com ara el fons comú. No obstant aquesta obertura valorable i pertinent als nostre parer cap un món de no professionals de la cooperació, ha de ser acompanyada amb un doblament del esforços tant en comunicació com en acompanyament, de manera de potenciar l'activitat, i sobre tot de dinamitzar una societat civil que al cap i a la fi, es base dels intercanvis transfronterers. Dit d'altra manera, són objecte i subjecte d'una política de desenvolupament regional, que si vol ser reeixida a de passar forçadament pels les fronteres on s'escriu la construcció de l'Europa.

Quarta part

Anàlisis DAFO (SWOT) Conclusió i aportacions

4.1. Anàlisis DAFO

4.2. Els àmbits de la cooperació

4.3. Els actors de la cooperacions

4.4. Organitzar els serveis tècnics territorials al servei de la població

4.5. Aportacions

4.1. Anàlisi DAFO

L'anàlisi DAFO, Debilitat, Amenaces, Fortaleses, Oportunitats pretén identificar els factors interns (fortaleses i debilitats) i enfrenar-los a els factors externs (oportunitats i amenaces) per d'aquesta manera, permetre una anàlisi global de les condicions d'actuació.

Per a realitzar una anàlisi exhaustiu hauríem de conèixer tots el elements que envolten la cooperació, hauríem de incloure un anàlisi dels actors, de les institucions, de la situació política i econòmica no solament dels estats, sinó que més particularment de les regions i territoris on fixen nostres unitats d'anàlisi. Aquesta basta empresa no estem en condicions de la dur a terme, però tampoc ha estat part del nostres objectius. Des d'un primer moment coneixem les limitacions i el abast del treball que hem volgut realitzar.

No obstant, al cap de set mesos de recerca, d'una desena de entrevistes que han alimentat la nostra reflexió, de l'anàlisi dels resultats del qüestionari que hem dissenyat i aplicat a nombrosos actor de la cooperació, de la consulta sistemàtica d'una part de la bibliografia disponible, i de la discussió immersiva amb els professionals de la cooperació amb els que hem tingut el plaer de treballar, creiem que quelcom podem aportar sobre l'estat de la cooperació territorial dins de l'Espai Català Transfronterer. Per aquesta raó, ens hem proposat de presentar un breu anàlisi DAFO de la cooperació en el territori abans definit.

DAFO

<u>Matriu DAFO</u>	PUNTS FORTS Fortaleses	PUNTS FEBLES Debilitats
Intern	<ul style="list-style-type: none"> - El renovat compromís dels dos principal ens locals del territori - Estructures presents al territori amb personal qualificat i experimentat en l'enginyeria de projectes - Una participació de la societat civil creixent - Un full de ruta definit per a la creació d'una estructura de governança transfronterera - Un dispositiu de promoció de micro-projecte de cooperació i una dotació més o menys constant - Un nombre de dossiers co-programats en augment 	<ul style="list-style-type: none"> - Desconeixement del funcionament administratiu del veí - Procediments complexos en la demanda de subvencions /Temps d'espera para el pagament de les subvencions massa llargs - Public no iniciat a les activitats de cooperació en manca de formació - Recursos limitats - Dificultats de fer durables en el temps una tipologia de projectes - Temàtiques sobre-programades - Dificultat per part de certs actors de la cooperació de treballar en conjunt amb altres - Distribució de la dotació per comunitat autònoma del feder espanyol, limita la realització de projectes en la zona.
Extern	<p>1 Oportunitats</p> <ul style="list-style-type: none"> - Un Programa Europeu "Iluire" d'objectius amb una dotació en creixement - Possibilitat de finançament per a projectes de gran benefici dins del territorial - La falta de dotació de FEDER espanyol en la zona est podria obrir la porta a lac recerca e nous socis (<i>partenariat transversal</i>) <p><i>Elaboració pròpia</i></p>	<p>2 Amenaces</p> <ul style="list-style-type: none"> - Situació de crisi econòmica que afecta negativament les dotacions de finançament public - Eixos de cooperació competitius en la mateixa zona - Falta d'acord estatal bloqueja la creació de l'Eurodistricte - Diferencies de color polític entre els socis afecten negativament els actuals i futurs acord de col·laboració

A partir de l'aproximació teòrica i empírica sobre l'objecte de la cooperació territorial, podem extraure una serie de conclusions sobre les característiques de les accions cooperatives dins del territori de l'espai Català Transfronterer, hem vist que la cooperació es manifesta a diferents nivells, que fins i tot hem identificat en l'anàlisi del qüestionari, aquest nivells són:

- Organització conjunta de projectes puntuals
- Intercanvi d'informació o bones pràctiques
- Conveni de cooperació
- Creació i posada en marxa d'una estructura transfronterera comuna
- Realització/gestió d'equipaments conjunts

Aquests nivells i descripció que hem fet durant el treball s'han d'entendre com a *tipus ideals*, en un sentit weberià, és a dir coma un model teòric *ideal* sobre el qual s'ajusta la realitat amb major o menor distancia, però que es d'utilitat per a comprovar que l'acció en matèria de cooperació es manifesta a diferents nivells. Pel que fa l'intestat de la cooperació, la podem assimilar a la freqüència, és a dir nombre d'accions durant un període determinat, i en aquest punt constatem un cop més que no tots els actors participant amb la mateixa intensitat. Aquest últim element ens porta a parlar de les dificultats de la cooperació.

Varem veure que entre les dificultats destaquen les de tipus cultural on trobem les de l'ordre de les representacions social i les de tipus administratives d'una part; i d'altra les dificultats lligades principalment a les catacrèstiques dels dispositius financers i els procediments que allò implica.

Pel que fa les dificultats lligades a les diferències socioculturals, sembla que aquestes tan sols suposen un primer escull, però que un cop superat no presenten majors dificultats.

Les diferències administratives no obstant comporten una dificultat major, pel que fa les competències de cadascuna de les institucions, també però les diferències en la cultura administrativa, la manera de fer, els procediments a seguir fins i tot com són entesos i el rol que juguen els càrrecs dins d'una institució.

Els procediments i els dispositius semblen ser el terreny on tothom es posa d'acord. Els procediments lligats a l'obtenció d'un finançament són llarg, complexes, però encara més important, diferents! Els actors de la cooperació sovint provenen de àmbits professionals diversos i no coneixen *a priori* les eines d'enginyeria de projectes. Això és una problemàtica

a tenir en compte a la qual es pot respondre amb accions de formació.

4.2. Els àmbits de la cooperació

Les característiques físiques, socials i culturals del territori determinen molt importantment les accions en matèria de cooperació territorial.

- L'acció cultural esta marcada per la presencia del català i la cultura catalana, principalment pel que fa la musica, la dansa i les tradicions en general, en detriment pot ser d'una possibilitat de construcció conjunta en tots el altres àmbits de la cultura i de l'expressió artística.
- De la mateixa manera ocorre amb la promoció turística, que es manifesta en un patrimoni natural i cultural compartits, però no explora nous terrenys.
- El jovent i els esports, son dominis de l'acció cooperativa que se manifesten generosament. Possiblement representa un *lloc comú*, sobre el qual les possibilitats d'entesa són força favorables i els riscos de fracàs en aquest sentit són limitats.
- El desenvolupament econòmic és una categoria que malgrat esser molt present en tot els dispositius, particularment pel que fa els *dispositius local* té moltes dificultats a desplegar-se plenament en l'àmbit transfronterer. **Una gran part de les experiències mai traspasa el nivell de l'intercanvi d'experiències**, per aquesta raó, sovint els projectes es mouen entre *El català per a empresaris, l'observatori de l'activitat econòmica, l'impacte del AVE els pobles catalans, etc.* Observant la realitat socioeconòmica del territori, seria desitjable projectes de caire més operatiu que incentiven l'ocupació i l'activitat econòmica
- La formació és un del altres gran temes de la cooperació dins de l'ECT. Nombrosos projectes de envergadura es desenvolupen actualment dins del territori, això dóna compta del rol de les universitat en la cooperació territorial. **No obstant els domini de la recerca aplicada, les noves tecnologies i el disseny entre altres encara no han estat suficientment explotades**, en aquest sentit el Pres-PM obre moltes esperances.

4.3. Els actors de la cooperacions

L'elegibilitat del territori a nivell de NUTS 2⁴² especialment per al POCTFA, ha potenciat l'aparició d'un nombre d'actors institucional, que des de alguns anys han agafat protagonisme a nivell de l'ECT. D'una part la Generalitat de Catalunya, l'autoritat autonòmica

⁴²Nomenclatura comuna d'unitats territorials estadístiques

http://europa.eu/legislation_summaries/regional_policy/management/g24218_fr.htm visitada el 15/09/2011

en matèria de cooperació ha volgut acostar les relacions amb un territori que es presenta gairebé de manera natural com un soci privilegiat. D'altra part el Consell General del Pirineus Orientals autoritat departamental (Nuts 3) ha volgut jugar plenament el seu rol, potenciant el seus serveis tècnics i desenvolupant un important rol a través l'acompanyament, però també l'enginyeria de projectes de cooperació. A més des de l'any 2006 en partenariat amb la Generalitat de Catalunya, es van comprometre en la creació de l'estructura de governança transfronterera de l'Eurodistricte. Aquests dos ens públics d'alguna manera han volgut esser protagonistes de la cooperació territorial de proximitat i la posada a disposició d'un dispositiu financer a l'abast del promotors per al desenvolupament de micro projectes de cooperació així ho demostra. Tot i que és un rol que ja coneixen, tota l'experiència adquirida en tant que servei instructor, **s'hauria de posar al servei del territori en tan que pilots d'aquest grans projectes estructurant** el quals en algun moment d'aquest treball fèiem referència.

Les estructures tècniques del territori, o més aviat, que compten amb professionals tècnics de la cooperació han jugat un rol importantíssim en el desenvolupament de l'activitat dins del territori. Un bon exemple és el Pays Pyrénées -Méditerranée, durant la programació anterior d'Interreg va participar de nombroses projectes, en els quals no menys nombrosos fent com a cap de fila, en l'actual edició també hi són. Això demostra un domini de les competències necrosaries i de les capacitats tècniques per a no tan sols realitzar de l'enginyeria de projectes, sinó que també dinamitzar el territori.

Les universitat de Perpinyà (UPVD) i de Girona (UdG) per la seva part també han desenvolupat un rol cabdal en el procés de vertebració del territori, i aquesta important presència en gairebé totes les convocatòries dona compte de la seva vàlua com actors de la cooperació.

La societat civil, com a promotors de projectes a través de les associacions està molt bé representada en els dispositius locals, el seu rol és essencial en la dinamització del territori. Segurament una labor de formació en matèria de cooperació, eines i dispositius s'imposa envers aquests actors.

4.4. Organitzar els serveis tècnics territorials al servei de la població

Hem pogut observar que el territori no es troba mancat d'estructures amb serveis tècnics competent i experimentat en l'àmbit de la cooperació territorial. Una acció interessant a desenvolupar seria potenciar la coordinació d'aquestes estructures de manera de crear

una mena de *relé de proximitat*, d'acompanyament i d'enginyeria de projectes de cooperació. Aquesta mena d'organització en xarxa coordinada, presentat la avantatge de la flexibilitat i la proximitat envers els habitants del territori, a més a més possibilitat una millor difusió de d'informació **per als actors que no fan part dels circuits habituals** per on circula aquesta. D'un altra banda, una estructura coordinada d'aquesta manera, permet una millor organització de l'acció i una divisió del treball, per àmbits d'acció però també per *sub*-territoris.

4.5. Aportacions

Més enllà dels elements que són presents en el conjunt d'aquest treball i que hem anat mencionant al llarg de tot el text voldríem terminar aquest treball fent referència a les principals idees que volem conservar del estudi de l'Estat de la Cooperació territorial dins l'Espai Català Transfronterer.

El finançament public, europeu o el del ens locals són una oportunitat per a dur a terme accions que, sovint sense aquestes dotacions no es podrien realitzar, no obstant el finançament public és principalment una oportunitat de vertebrar el territori al voltant d'un projecte que respon a un diagnostic o una necessitat manifesta.

L'Espai Català Transfronterer per a ser una realitat ha de ser un territori viscut des de una dinàmica ascendent ans un territori dissenyat de manera vertical, el motor d'aquesta conca de veïnatge són els seus habitants i transitaran amb més facilitat en la mesura que les autoritats els actors social i els ens locals sàpiguen estructurar el territori, dotar-lo de les estructures i el equipament necessari i esborrar de mica en mica els efectes nefasts de les fronteres.

Obrir la cooperació a les entitats de mides més modestes com les associacions, és en certa mida democratitzar l'activitat i assegurar-se una implicació amplia. No obstant aquesta obertura ha d'anar acompanyada d'una formació, d'un acompanyament i d'un seguiment, molt particularment quan les candidatures no són reeixides, o retingudes per a ser programades. D'aquesta manera, no solament s'evita la frustració, sinó que a més a més s'aconsegueix un treball en anticipat per a les programacions següents. No hem de descuidar el fet que les fronteres són les cicatrius de la historia, i on es construeix l'Europa.

Bibliografia

Índex

Bibliografia

- Agence d'urbanisme catalane, La lettre de l'Habitat "observatoire du plan départemental de l'habitat des Pyrénées-Orientales, n^a 12 Février/Avril 2010.
- Bray Zoé et Harguindéguy Jean-Baptiste "una sociologia de la construction identitaire" Le cas de la coopération transfrontalière franco-espagnole au Pays Basque Pôle Sud 2004/1 n^o 20p191-202.
- Blanc Etienne, député de l'Ain, Keller Fabienne, sénatrice du Bas Rhin, Sanchez Shmid, députés européenne : Rapport Mission Parlementaire Sur la Politique Transfrontalière 17 Juin 2007.
- Camiade, Martine, Estudis d'història agrària n14 (2000-2001), p123-129.
- Castañer Mita, et al. El espacio catalán transfronterizo : creación de proyecto y reestructuración territorial. X Coloquio y jornadas de Geografía Urbana 28 de junio Oviedo
- Casassas i Simó Lluís, Treballs de la Societat catalana de Geografia, n2 pp9-15 (1985)
- Harguindéguy Jean-Baptiste, en Etudes internationales, vol. 35 n2, 2004 p3007-322 (nota.)
- Maury Caroline, Construire le "Pays Catalan" Les dynamiques d'un échange Politique Territorialisé, Treball presentat dins del marc del congrés de la Associació Francesa de Ciències Polítiques, 2007.
- Missión Opérationnelle Transfrontalière, l'europe au quotidien: Découverte de l'Espace Catalan Transfrontalier.
- Morata Francesc, Working Papers On Line (WPOL)UAB, Barcelona N^o 17/200.

- Poujade Patrici, Pedralbes: revista d'història moderna Núm.: 18 (1) Any 1998.
- Rouquan Olivier et Gomez Jordi, L'espace catalan transfrontalier: enjeu de gouvernance, d'abord symbolique.
- Sastre Fulcarà Narcís, El tren de alta velocidad en Girona: Renovación urbana e integración regional.

Índex de mapes, quadres i gràfics

Mapa 1: Els tres arrondissements. Font CG66	16
Mapa 2: Els 31 cantons : Fons CG66	17
Mapa 3: Els 15 Establiments Públics de cooperació Intercomunal. Font CG66	18
Mapa 4: Els 3 països. Font CG66	19
Mapa 5: Les 8 regions geogràfiques Font CG66	19
Mapa 6: Les regions històriques, Font CG66	20
Mapa 7: Les sis conques d'hàbitat:font CG 66	21
Mapa 8: L'Espai Català Transfronterer	22
Mapa 9: Les dinàmiques del territori	24
Mapa 10: Agermanament de comunes. Font. Ass. de batlles P.O	25
Mapa 11: Zona elegible Interreg 3, Font POCTEFA	30
Quadre 1: Cost total per mesura i participació FEDER	31
Quadre 2: Projectes programats Interreg IIIA amb continuació POCTEFA	33
Quadre 3: Projectes amb participació P.P.M.	33
Gràfic 1: Montant per projecte sobre el conjunt programat a l'ECT	35
Gràfic 2: Distribució del FEDER programat a l'ECT dades POCTEFA-CG66	36
Quadre 6: Conjunt dels projectes programats dins l'ECT. (POCTEFA)	37
Quadre 7: Síntesis de la programació, Dades POCTEFA-CG66	39
Gràfic 3: Temàtiques de projecte per nombre de projectes programats	40
Quadre 8: Projectes no programats	41
Grafic 4: Dotació per categoria de projectes no programats	41
Gràfic 5: Temàtiques dels projectes i dotació del Fons Comú	42
Gràfic 6: Distribució dels projectes per estructura promotora, Fons Comú	43
Gràfic 7: Distribució dels projectes per categoria, Fons Comú	43

Gràfic 8: Dotació dels projectes per categoria, Fons Comú	45
Quadre 9: Síntesi de la programació de quatre anys, Fons Comú	46
Gràfic 9: Nombre i categoria de projecte, Fons Comú	47
Quadre 10: Resum de la programació: Ajuts Eurodistricte.....	48
Gràfic 10: Efecte multiplicador de la subvenció	48
Gràfic 11: Total programat per categoria 2008-2010	49
Quadre 11: Resum de la co-programació	50
Quadre 12: Comparatiu de la co-programació per any.	50
Quadre 13: Percentatge en co-programació.....	51
Gràfic 12: Total de projectes presentats en co-programació	51
Gràfic 13: Qüestionari, repartició per tipus d'estructura	55
Gràfic 14: Origen del promotor de projecte.....	56
Mapa 12: Origen i àmbit d'acció dels actors en matèria de cooperació.	57
Mapa 13: Respostes provinient de comunes de la Plana del Rosselló.	58
Gràfic 15: Quin és l'àmbit d'acció de la vostra institució?.....	58
Mapa 14: Destinació i àmbit d'acció dels actors.	59
Gràfic 16: Naturalesa dels intercanvis transfronterers.	60
Gràfic 17: Nombre d'accions de cooperació per estructura.....	61
Gràfic 18: Ús del català en les seves relacions.....	62
Gràfic 19: Ús del castellà en les seves relacions	63
Gràfic 20: Ús del francès en les seves relacions	63
Quadre 14: Estadígrafs.	64
Quadre 15: Dificultats en l'àmbit cultural.....	65
Quadre 16: Dificultats en l'àmbit administratiu.	65
Quadre 17: Dificultats a nivell de ritmes.....	66
Quadre 18: Dificultat per a trobar un bon soci.	67
Quadre 19: Dificultat d'acord sobre mètodes de treball.....	67
Quadre 20: Dificultats temàtiques de treball.	68
Quadre 21: Temàtiques de treball.....	68
Gràfic 21: Comunicacions.	69
Quadre 22: Oportunitat financera.	70
Quadre 23: Diagnostic de territori.....	71
Quadre 24: Recerca de valor afegit.....	71

Quadre 25: Decisió institucional.	72
Quadre 26: La geografia és un obstacle ?	73
Quadre 27: La geografia és una oportunitat ?	73
Gràfic 22: Finançament Institucional.....	75
Gràfic 23: És el finançament europeu o institucional una oportunitat ?	75
Gràfic 24: És el finançament europeu o institucional un mitjà / mal necessari ?	76
Quadre 28: Validació interna.	77
Quadre 29: Dossier de candidatura.	77
Quadre 30: Trobar d'un finançament.	78
Quadre 31: Crear un partenariat.....	78
Quadre 32: Justificació de despeses.	79
Quadre 33: Avaluació del projecte.	79
Quadre 34: Durabilitat en el temps.	80
Quadre 35: Comunicació.	80
Quadre 36: Acompanyament,	81

Annexos

Annex 1 : Glossari.

Annex 2 : Quadre Definició Operacional.

Annex 3 : Llistat de persones entrevistades per la preparació del questionari.

Annex 4 : Guia de l'entrevista.

Annex 5 : Qüestionari.

Annex 1

Glossari

Cadascun dels elements aquí indicats, s'ha d'entendre dins de la categoria més ampla que li correspon, d'aquesta manera quan parlem de llengua de treball, fem referència a la llengua de treball determinada per una cultura dels socis participants. De la mateixa manera quan parlem de comunicació, no volem pas definir la comunicació en un sentit general, sinó que fem referència a la comunicació, lligada als accessos i a les característiques geogràfiques del territori. Tenint aquesta explicació com a referència, procedirem a definir una sèrie de conceptes que seran d'utilitat en la construcció del nostre marc operatiu.

Algunes d'aquestes definicions han estat inspirades o reprenen part de la definició que fa el diccionari de la llengua catalana, de l'Institut d'Estudis Catalans, en cap cas aquesta institució és responsable del tractament que aquest autor ha fet de les dades. Cal recordar que aquestes definicions són exclusivament operatives i en aquest sentit serveixen principalment a l'objecte d'aquest treball.

Accessos: Possibilitat d'arribada fins a un lloc o fins a una persona⁴³. En el cas de la cooperació transfronterera, França Espanya i Andorra, resulta particularment important vist les característiques geogràfiques de la regió.

Accio Cultural: Totes les accions orientades a favor de la difusió de la cultura, el patrimoni material i immaterial, com ara conferències, premis, exposicions, cicles de concerts, festes de cultura popular, tradicional, etc.

Cambres Consulars: Establiment públics que agrupen els actors econòmics (empresaris, comerciants, agricultors, etc.)

Conca d'habitat : La noció de "conca d'habitat" fa referència a l'espai, dins els termes municipals, on les llars realitzen una part important de llurs pràctiques en matèria d'habitatge, treball i consum. Aquest espai correspon a una unitat geogràfica propera de la de Conca de vida quotidiana⁴⁴

Comitè de programació: Organisme de presa de decisió, constituït pel representants dels ens públics del territori

⁴³ - IDEM

⁴⁴ - http://www.pyreneesorientales.pref.gouv.fr/documents/Enquete_INSEE_Economie_Dept66_n_11_avril08.pdf
Consultada 19/07/2011

Competències: Funció o conjunt de funcions públiques, la titularitat de les quals s'atribueix a un ens públic o a un dels seus òrgans⁴⁵. Les administracions a les quals pertanyen els diferents socis, posseeixen diferents competències, particularment quan es tracta de participants d'òrgans de països diversos, aquesta situació té com a conseqüència, dificultats en els moments de concertar accions determinades.

Cofinançament: Conjunt de finançaments públics o privats que s'afegeixen com a part del finançament d'un projecte.

Cultura: Conjunt de models, patrons i costum mitjançant els quals s'expressa una societat

Desenvolupament econòmic: Totes les activitats orientades a afavorir el desenvolupament quantitatiu i qualitatiu de l'activitat econòmica a més a més de la seva promoció

Distància: Interval d'espai o de temps que hi ha entre dues coses.⁴⁶ Específicament, l'espai geogràfic o temporal que existeix entre els diferents actors d'un projecte de cooperació d'un costat i de l'altre de la frontera.

Disponibilitat: Possessió o no, d'un recurs clau per part d'un dels socis vinculats a una acció determinada, que condiciona la seva participació a l'acció esmentada.

Espai Català Transfronterer: Conjunt històric i geogràfic i cultural que reuneix les comarques de la demarcació de Girona d'una part, i l'actual departament francès dels Pirineus Orientals.

Eurodistricte: Acord institucional amb base jurídica que permet la col·laboració amb la finalitat de crear un territori transfronterer de vida comuna.

Expertesa: Qualitat d'una persona o institució⁴⁷, versada en un domini o àmbit determinat.

Formes de Fer: Aquest concepte sintetitza les formes de fer i de treballar dels diferents socis i que estan marcades per una cultura determinada.

Finançament/ administració (procediment): Conjunt del procés administratiu que permet accedir a les diferents fonts de finançament, i posteriorment al procés de certificació de despeses que possibiliten el reemborsament per part de les diferents institucions dels crèdits avançats per l'organització promotora del projecte.

Fons comú: Eina financera, posada a disposició des del 2008 entre el Consell General de P.O i que troba la contrapartida en el dispositiu de similars característiques organitzat des de la Generalitat de Catalunya (Ajuts de l'Eurodistricte)

Formació: Accions que tenen per objectiu el l'ensenyament d'una habilitat, coneixement o

⁴⁵ - Institut d'estudis Catalans, Diccionari de llengua catalana, segona edició. <http://dlc.iec.cat/index.html>

⁴⁶ - IDEM

⁴⁷ - IDEM

competència

Geografia: Característiques físiques d'un territori determinat

Interreg; Iniciativa Comunitària del fons de desenvolupament regional FEDER per a la cooperació territorial.

Informàtica (gestió): El conjunt de pràctiques telemàtiques, lligades a la presentació, gestió control i avaluació d'un projecte de cooperació.

Jovent i esport; Accions portades a terme en benefici del jovent, les activitats esportives, el desenvolupament harmoniós i saludable lligat a l'exercici de l'activitat física.

Llengua de treball: Fa referència a la llengua utilitzada pels diferents socis en el marc d'un projecte de cooperació territorial.

Oportunitat: El conjunt d'interessos reunits a favor de la realització d'una acció (projecte)

Poctefa: Acrònim del Programa de Cooperació Territorial Espanya-França-Andorra 2007-2013.

Promotor de projectes : En el cas d'aquest treball fem referència als diferents actors del territori que participen de les accions de cooperació territorial de proximitat entre la demarcació de Girona i el departament dels Pirineus Orientals

Ritmes: La cultura administrativa dels diferents participants d'un projecte està caracteritzada per uns ritmes de treball, i un calendari administratiu, legislatiu fins i tot polític, que determina la disponibilitat dels participants.

Socis: Persones o institucions unides per a aconseguir un fi comú. Els socis d'un projecte de cooperació

Temàtica: Proposició que es pren com a assumpte o matèria⁴⁸, a la qual els promotors es poden adherir amb el propòsit de portar a terme un projecte.

⁴⁸ - IDEM

Annex 2

Quadre Definició Operacional

Estat de la cooperació	Socis	Cultura	Llengua de treball
			Formes de Fer
		Administratiu	Ritmes
			Competències
		Disponibilitat	Existència o no
			Identificació
	Temes	Expertesa	Mancança d'expertesa
		Suport	Temàtica
			Oportunitat
	Geogràfiques	Distàncies	Físiques
		Accessos	Comunicació
			Aïllament
		Concentració	Serveis
	Finançament/ Administració	Gestió	Complexitat Administrativa
			Informàtica
			Informació
		Cofinançament	Propis
			Públics
			Privats

Annex 3

Llistat de persones entrevistades per la preparació del questionari

Institució	Proximitat	Estatut Entitat	Qualitat	Persona contacte	Funció
Universitat de Girona	Sud	Public	Promotor	Begonya Serra	Oficina de Projectes Transfronterers
Universitat de Girona	Sud	Public	Especialista	Margarida Castanyer	Departament de Geografia i Estudis de la Diputació de Girona
Diputació Girona	Sud	Public	Facilitador	Jordi Llach	Cap de Cultura del Consell Comarcal
Consell Comarcal Alt Empordà	Sud	Public	Promotor/Facilitador	Maria Teresa Genis	Cap de servei
Ajuntament Girona	Sud	Public	Promotor/Facilitador	Rosa Maria Picamal	Animadora Pais d'art i d'història
Pays Pyrénées-Méditerranée	Nord	Public	Promotor/Facilitador	Aurélia GREIVELDINGER	President
Union Pour les Entreprises 66	Nord	Privat	Promotor	Marc Espi	Director
Agence Catalane Urbanisme	Nord	Privat	Especialista/Promotor	Silvain Czechowski – Gilles Planas	Directora Centre d'informació Europe Direct
L'A.D.R.E.T.	Nord	Public	Facilitador	Claire Sarda-verges	Director
Ci&RA	Nord	Privat	Facilitador	François CAUCHY	Chef du Service Relations extérieures
Commu. d'agglomération Perpignan-Méditerranée	Nord	Public	Promotor/Facilitador	Martina Not	

Annex 4

Guia de l'entrevista

Preguntes	Informació esperada
Ha participat en un projecte de cooperació transfronterer?	Si/no En un projecte concret en un àmbit precís
Per quina raó a decidit participar en un projecte de cooperació?	Una o més raons, de quin tipus, (necessita Financera, temàtica (Perícia)
Socis	
1. Quan ha participat en projectes amb socis de la demarcació de Girona (o dels P.O) Quina va ser la llengua de treball?	Per que? I l'anglès i el castellà i el català
Troba vostè que hi ha diferències en les formes de treballar de banda i banda de la frontera? Quines?	En quin àmbits, a on es fan visible aquestes diferències
Coneix vostè el sistema administratiu Català/ Espanyol/Francès?	Si, no? Por que, hi ha ha diferències?
Quines son les diferències mes importants per a vostè?	
Per a vostè aquestes diferències suposen una avantatge o un inconvenient?	
Ha trobat dificultats per a identificar socis del altre costat de la frontera?	Si/no En un projecte concret en un àmbit precís
Quines? Com les ha solucionat? Quin mitjà a utilitzat per a trobar els seus socis? Persona recurs, Institució facilitadora, Xarxa temàtica o territorial, Altres.	Enumerar, identificar una xarxa, una institució etc.
Temes	
Quins son els temes els quals ha treballat amb socis sud-catalans (o dels P.O)?	
Per que ha triat aquest temes i no pas uns altres?	
Quins son els elements decisius a l'hora de triar el tema del projecte?	El finançament / el socis/ el territori
L'experiència i la perícia, han estat un factor determinant a l'hora de triar al seus socis?	
La manca de perícia ha suposat una dificultat a l'hora de desenvolupar el projecte?	
Han hagut factors determinants que li han impulsat a promoure un projecte de cooperació?	Quins, por que aquest i ni pas altres

Déterminants Geogràfiques	
De quina manera els factor geogràfics han influït la vostra decisió o el desenvolupament de vostre projecte?	Proximitat/ allunyament Aïllament
Crec vostè que la distància amb les comarques gironines(o dels P.O) és un fre per portar a terme projectes de cooperació territorial?	
Quines eines de comunicació utilitza per comunicar amb els seus socis?	
Es troba vostè en una situació de aïllament geogràfic o altre en vers els vostres veïns de l'altre costat de la frontera?	si, no per que?
Com avalua, el vostre accés als serveis de l'Estat/Govern/Col·lectivitat?	
La vostra situació geogràfica, suposa una dificultat al accés a altra mena de serveis? (públics o privats)	
Finançament/administració	
Que li sembla el procés administratiu lligat a l'obtenció/certificació del finançament/despeses?	
Com avalua les eina informàtiques i el procés telemàtic de la gestió del projectes?	Diferents fonts, planes web, díptics, tríptics, reunions conferències
Com avalua l'accés i la qualitat de la informació disponible lligada als projectes de cooperació territorial?	
Quins han estat els seus cofinanciadors a l'hora de portar un projecte de cooperació?	Local, estatal, Europeu, Privat, Propi
Ha trobat dificultats en la recerca de finançament?	Administratius, de procediments
A qui recorre a l'hora de buscar finançament per a un projecte de cooperació?	Local, estatal, Europeu, Privat, Propi

Annex 5

Qüestionari

Benvinguts,

Aquest qüestionari, ha estat elaborat dins del marc de l'estudi sobre l'estat de la **Cooperació dins l'Espai Català Transfronterer**.

Esteu invitats a participar com a **actors de la cooperació transfronterera**.

Respondre a aquest qüestionari us prendrà, tan sols uns minuts (**entre 5 i 10 minuts**)

Moltes gràcies per la vostra participació.

Hi ha 23 preguntes en aquesta enquesta

A6

1 [A] La vostra institució és: *

Si us plau, seleccioneu **només una** de les següents:

- ☐ Un ens local
- ☐ Una associació
- ☐ Un consorci o altra estructura
- ☐ Una cambra consular
- ☐ Altre

2 [b] La vostra institució està situada: *

Si us plau, seleccioneu **totes** les que corresponguin:

- ☐ Al departament dels Pirineus Orientals
- ☐ A les comarques de la demarcació de Girona
- ☐ Altre:

3 [2] A quin Municipi ? *

Si us plau, escrigui la seva resposta aquí:

4 [12] A quines unitats territorials ? *

Si us plau, seleccioneu totes les que corresponguin i afegiu un comentari:

- ☐ Alt Empordà
- ☐ Baix Empordà

<input type="checkbox"/> Gironès	
<input type="checkbox"/> Pla de l'Estany	
<input type="checkbox"/> La Selva	
<input type="checkbox"/> Ripollès	
<input type="checkbox"/> Garrotxa	
<input type="checkbox"/> Baixa Cerdanya	
<input type="checkbox"/> Albères et Côte Vermeille	
<input type="checkbox"/> Capcir	
<input type="checkbox"/> Conflent	
<input type="checkbox"/> Cerdagne	
<input type="checkbox"/> Fenouillèdes	
<input type="checkbox"/> Plaine du Roussillon	
<input type="checkbox"/> Vallespir	
Altre: <input type="text"/>	

5 [4]Quin és el vostre àmbit territorial d'acció ? *

Si us plau, seleccioni **només una** de les següents:

- ☐ Municipal
☐ Comarcal
☐ Supracomarcal
☐ Altre

6 [7]A quina demarcació territorial ? (departament/província) *

Contestar aquesta pregunta **només si es compleixen les següents condicions:**

° La resposta era A3'Supracomarcal' a la pregunta '5 [4]' (Quin és el vostre àmbit territorial d'acció ?)

Si us plau, seleccioni **només una** de les següents:

- ☐ Girona
☐ Barcelona
☐ Lleida
☐ Tarragona
☐ Pirineus Orientals

☐ Altre

**7 [8] Amb quin territori ha participat en un projecte de cooperació territorial ?
Especifiqueu el terme municipal si us és possible ***

Si us plau, seleccioni totes les que corresponguin i afegixi un comentari:

<input type="checkbox"/> Alt Empordà	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Baix Empordà	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Gironès	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Pla de l'Estany	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> La Selva	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Ripollès	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Garrotxa	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Baixa Cerdanya	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Albères et Côte Vermeille	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Capcir	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Conflent	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Cerdagne	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Fenouillèdes	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Plaine du Roussillon	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Vallespir	<input type="text"/>
Altres: <input type="text"/>	<input type="text"/>

8 [11]

A quin nivell ha treballat aquestes temàtiques? Afegiu un comentari si us cal

Si us plau, seleccioni totes les que corresponguin i afegixi un comentari:

<input type="checkbox"/> Intercanvi d'informació o bones pràctiques	<input type="text"/>
<input type="checkbox"/> Organització conjunta de projectes puntuals	<input type="text"/>

☐ Conveni de cooperació

☐ Realització/gestió

d'equipaments conjunts

☐ Creació i posada en marxa

d'una estructura transfronterera

comuna

9 [10] Podria vostè quantificar aquestes experiències?

Si us plau, escrigui la seva resposta aquí:

Escrigui 0 si

A1
10 [2]
Quan ha participat en projectes amb socis de la demarcació de Girona o dels Pirineus Orientals, Quina va ser la llengua de treball ?

*

Si us plau, triï la resposta apropiada per cada entrada:

	Sempre	Sovint	A vegades	Mai
Català	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Castellà	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
frances	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

A2**11 [3]**

Dins del marc d'una experiència transfronterera, avalue les problemàtiques lligades a les diferències :

Si us plau, triï la resposta apropiada per cada entrada:

	1	2	3	4	5
culturals	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
administratives	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
de ritme (horaris, vacances, calendari polític, etc.)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Marqui la seva preferència de l'1 al 5, sent 5 el grau de dificultat més alt.

12 [4]

En el procés de constitució d'un partenariat transfronterer, com avalua les següents etapes?

Si us plau, triï la resposta apropiada per cada entrada:

	1	2	3	4	5
Trobar un bon soci de l'altra banda de la frontera	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Posar-se d'acord sobre el mètode de treball	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Posar-se d'acord sobre la temàtica de treball	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Marqui la seva preferència de l'1 al 5 sent 1 el valor més baix i 5 el més alt

13 [5]

Quines són les temàtiques en les quals ha treballat a nivell transfronterer?

Si us plau, enumeri cada casella en ordre de preferència de 1 a 6

- | | |
|----------------------|------------------------------|
| <input type="text"/> | Medi ambient |
| <input type="text"/> | Promoció Econòmica - Treball |
| <input type="text"/> | Formació |
| <input type="text"/> | Juventud i Esports |
| <input type="text"/> | Acció Cultural i Patrimoni |
| <input type="text"/> | Altres |

Una altra temàtica, quina?

Si us plau, escrigui la/es seva/es resposta/es aquí:

15 [6]**Quins són els mitjans de comunicació que utilitza habitualment per a treballar a nivell transfronterer?**

Si us plau, enumeri cada casella en ordre de preferència de 1 a 5

- | | |
|----------------------|-------------------|
| <input type="text"/> | Telèfon |
| <input type="text"/> | Correu electrònic |
| <input type="text"/> | Desplaçaments |
| <input type="text"/> | Vídeoconferència |
| <input type="text"/> | Altres |

Ordeni de manera que el primer sigui el més utilitzat i el últim el que menys.

16 [6.1]**Altres mitjans, quins?**

Si us plau, escrigui la/es seva/es resposta/es aquí:

A3**17 [8]**

El fet de participar a projecte transfronterer, amb una temàtica determinada respon a :

*

Si us plau, triï la resposta apropiada per cada entrada:

	1	2	3	4	5
Una oportunitat financiera	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Un diagnòstic de territori	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
La busqueda de valor afegit a un projecte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Una decisió institucional	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Altra motivació*	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Marqui la seva preferència de l'1 al 5, sent 1 el valor menys representatiu de la vostra realitat i 5 el que més.

*Marqui 1 si no hi ha cap altra motivació

18 [10]Un altre motivació

Contestar aquesta pregunta només si es compleixen les següents condicions:

° La resposta era major que 1'1' a la pregunta '17 [8]' (El fet de participar a projecte transfronterer, amb una temàtica determinada respon a : (Altra motivació*))

Si us plau, seleccioni només una de les següents:

☐ Precise

Comenti la seva opció aquí:

19 [7]

El finançament europeu o institucional per a vostè és:

*

Si us plau, triï la resposta apropiada per cada entrada:

	Completament d'acord	D'acord	En desacord	Completament en desacord
Un procés llarg i feixuc	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Una oportunitat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Un mitjà/mal necessari	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

20 [9] Dins del marc de l'obtenció d'un finançament institucional, quina avaluació fa vostè de les següents etapes ? *

Si us plau, triï la resposta apropiada per cada entrada:

	1	2	3	4	5
Validació interna pròpia a cada institució	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Constitució un dossier de candidatura	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Trobar un finançament	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Crear un partenariat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Justificació de despeses	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Avaluació del projecte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sostenibilitat (en el temps) del projecte	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Sent 5 el grau de dificultat més alt.

A4**21 [9]****Per a vostè, la geografia de l'Espai Català Transfronterer és :**

Si us plau, triï la resposta apropiada per cada entrada:

	Sempre	Sovint	A vagades	Mai
Una oportunitat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Un obstacle	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

22 [9.1] En quin sentit?

Si us plau, escrigui la seva resposta aquí:

Desenvolupi la vostra resposta

23 [3]**Quina valoració fa vostè de :*******

Si us plau, triï la resposta apropiada per cada entrada:

	la comunicació a les convocatòries a projectes de cooperació Transfronterera	l'acompanyament als promotors de projectes de cooperació
Suficient/Excel·lent	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Bona	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Mitjana	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Insuficient/Dolenta	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Sumari

Ignacio Valenzuela

Estudi diagnosis de la cooperació territorial transfronterera dins l'Espai català transfronterer, 2000-2011

Pàgina Capítol

4	Breu sumari
5	Résumé en français - Resum en català
6	Introducció
8	Primera part : El marc teòric
9	1.1. Estat de l'art
11	1.2. Rellevància de la temàtica
12	1.2. Metodologia
13	Segona part : Problemàtica i mètode
14	2.1. Definició del problema
15	2.2. Tria i justificació de les unitats territorials
	L'arrondissement
	Els cantons
	Els Establiments Públics de Cooperació Intercomunal
	Els Països
	Les regions geogràfiques
	Les regions històriques
	La conca d'hàbitat
23	2.3. L'Espai Català Transfronterer
24	2.4. Organització territorial
26	2.5. Estructuració del territori
28	2.6. Mètode
	Definició operacional
	Definició conceptual
	Definició temàtica
29	Tercera part : L'anàlisi
30	3.1. INTERREG

	INTERREG III
	INTERREG IV
	Projectes presentats i no programats en el marc de POCTEFA
44	3.2. Fons Comú
	Ajuts de l'Eurodistricte pels projectes de l'ECT
	Projectes co-programats
54	3.4. Dades obtingudes a partir de l'aplicació del qüestionari
	El qüestionari
	Les respostes
	Natura dels Intercanvis
	Relacions de partenariat dins els projectes
	Dificultats lligades a la creació d'un partenariat transfronterer
	Motivacions per a la cooperació
	La geografia
	El finançament
	Avaluació de les etapes del procediment d'obtenció
	Els serveis instructors
86	Quarta part : Anàlisis DAFO (SWOT) Conclusió i aportacions
87	4.1. Anàlisis DAFO
90	4.2. Els àmbits de la cooperació
90	4.3. Els actors de la cooperacions
91	4.4. Organitzar els serveis tècnics territorials al servei de la població
92	4.5. Aportacions
93	Bibliografia
94	Índex de mapes, quadres i gràfics
97	Annexos
98	Annex 1. Glossari
101	Annex 2. Quadre Definició Operacional
102	Annex 3. Llistat de persones entrevistades per la preparació del questionari
103	Annex 4. Guia de l'entrevista
105	Annex 5. Qüestionari
114	Sumari